

Kwastə Ndikta yara
LUKA

Tə Mii Kaandata

The Gospel according to Luke
in the Ga'anda language,
Adamawa State,
Nigeria

© 2013 The Seed Company
in cooperation with the Luke Partnership and
the Nigeria Bible Translation Trust
P.O. Box 790, Jos, Nigeria.

The illustration on the cover page is by Graham Wade.
© United Bible Societies, 1989, Nairobi, Kenya.
Used with permission.

All other illustrations are by Horace Knowles.
© The British & Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972.
Additions and amendments by Louise Bass
© The British & Foreign Bible Society, 1994.
Used with permission.

Printed at Jos

Ga'anda Language and Bible Translation Committee
Ga'anda District
Gombi Local Government Area
Adamawa State, Nigeria

Tərkwathl kan ndikta

Ichidfi kəmchisi kə shinin kə dar Laulawadi yara Luka. Luka thlə fər wanbəba yarech Laulawadiya. Chit wi'tə kaan tə 'Bulus pad məthlan yarech Laulawadiya tarchi kəmsicha. Laulawechi inni chap yu yarechan kəmdfi yowun nefa thlə 'yafewa Tiyofilus, kappa nefa hur paktechi Roma. Tiyofilus ma'ya səkti kushe'tə ndikti Farta kə dar Yesu thlə thlət nafcha. Luka yarankan Tiyafilus si kə sənwa ininni səktən yu nda'an nech kə kitta'an kə dar Yesu.

Luka yarech ndiktədiya. Luka yaranchansi ke'ke kə dar nggətti Yesu, choktiyan hur heshi, tarchiyan, mərtiyan pad tə thla'tiyan tə shishingnda kədf inini nat nda. Thləhadan, Romawecha səmandə hahi Isra'ila tə yaanda pad nakan ndə chit kutərakta kə dar nafcha'an tə alkəta. Kaisar kappa kwitira ə Roma, pad məthlan chit kutərakta kə dar kutərcha tə nafchə səmandə Romawecha tə yaanda.

Yarech Luka kə pən wa Yesu nech kə thlə thlət nafcha. Thla nech həra'andə nafchiyan thla dəftə Farta miyan wa nan həra'andata. Kushe'ti ndikti inni thləndə Farta kə dar thlə thlət minchi yu wa, thlənchan kəmdfi nafchə nat. Luka ngga thlə Yahudawata wa, yarechan kəmdfi fe nawakchə kə Yahudawecha. Nda'an thlə natən mbu'andə tan nda ra'ata tə əna chita i Yahudawecha.

I chidfi nech huran

Tərkwathl kan ndikta

Nggətta tə maandi Yohanna thlə chit bəftisma 1.5-2.52

Teri Yohanna thlə chit bəftisma 3.1-20

Bəftisma i Yesu tə kadaan dī kadā nde hwe'ra 3.21-4.13

Teri Yesu ə Galili 4.14-9.50

Mal Yesu Galili ha kə Urshelima 9.51-19.27

Tarchi Yesu yi mechedan, tə mərtiyan 19.28-23.56

Thla'ti Yesu ə mərta, pən in ndiyan, tə nggərandiyan in kə hulafərta 24.1-53

Kwastə Ndikta yara LUKA

Tərkwathl kan ndikta

1 ¹Kəmdiyo Tiyoofilus: Terchan nafchədi kwe'chə ha kə yarandə ichi di səbcha hur mən. ²Yaranchandə ichi inni səktəmən me i nafchi inni nech ha turkwathl kanan paɗ ɓasndə ndikti Farta. ³Kəthləm nda'an kapa nefa, parinchə yerechi inni har ndi'chan nggaktə turkwathl kanan, dəpani ha ndi'chansi kə yarani ndikta'an ke'ke kəmdiyo. ⁴Chichi kədu kəthləm kə shinin kitta'an kə ɗar ichi inni cha'atu.

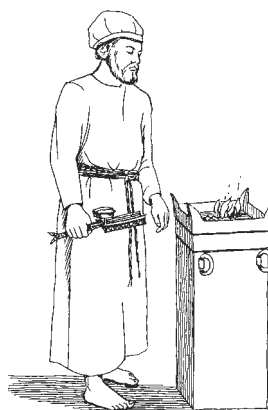
Mbu' nggətti Yohanna thlə chit ɓaftisma

⁵Ə thləhadi na Hiridus kə kapa kwitiri Yahudiya, pangndəsi thləman wa Zakariya, thlə ra'a pang ndi ndə Abijah. Thləm nuwan paɗ wa Alisabatu; bechan hur kwathl pang ndi ndə Haruna. ⁶Zakariya tə Alisabatu nechandə chidchid panggən Farta, tandə para kussi* 'i Farta nat tə ichidi mbu'tən. ⁷Mbəs wandə nggətta wa kəthləm Alisabatu kwareya; paɗ sherndə kadi.

⁸Fartə thleya Zakariya chit ter'yan yi ra'ati ndə Abijah pangnda ə panggən Farta, ⁹ta təfe anchi^a kə dar əna chit 'yanda yi panggəncha* kəthləm kə njantə əna tithla thla nech mbənan ndə Farta ə Wiri Farta. ¹⁰Nak Zakariya njit ənadən huran, nat nafchə inni nggomcha tandə shitə heshi.

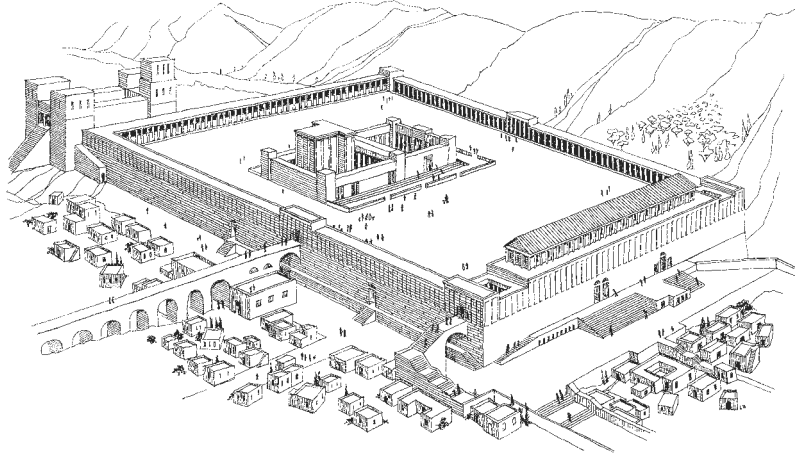
¹¹Bak thlə thləndi Farta kəmdiyən, kit tə harsəm i mət njit əna təthlan thla nech mbinchan.

¹²Kə nak Zakariya ndi, kəsankə mbita pad lekəkan kaan. ¹³Ndankə thlə thləndi Farta wa, “Mə lekən wa, Zakariya; sək fe shitiyo. Nuwa Alisabatu nan nggət hish wa, necho 'ya thləman wa Yohanna. ¹⁴Nan choktə kə əna mbənfat kəmdiyowun, na nafchə terchan mbənfata kəthləm nggətiyan, ¹⁵nan nat manchan ə panggen Farta. Nech sa ən di nech tərändə nefa wa, na Shemeti Farta* choktə təndi nggaktə fartə inni nggətəfe anchi. ¹⁶Nan nggərändə nafchi Israila terchan kəmdī Chinnanda Farta. ¹⁷Nan dət kə pangga kən Farta bəta, hur Shemeti Farta* tə alkəta kəf thlə mbandi Farta* Iliya^b, kə nggərəntə wandəkadati chinchə kəmdī wanchiyanda pad fe səbanchə kadī kə chok ndə tə kakət fa kə tahsanfe nafchədi tahaschəfa kə mbəsndə Farta.” ¹⁸Ndankə Zakariya thlə thləndi Farta

Firist mət nja ndə tithla (Luka 1:9)

^a 1.9 *Təfe anchi*: Tərfe ndi tə mben inni thlə ta'təndə nafcha kəthləm teri Farta ^b 1.17 *Iliya*: Iliya thlə mbandi Farta* thlənan tə ichi i Farta

Kətən Shiti Hiridus thləhati Yesu (Luka 1.21)

wa, “Nechi sən ndawa nan nat kədu wa kəni? Sher tə nef naki, paɗ nuna ə sherkadi.”

¹⁹Nggəran kə thlə thləndi Farta'an səwa, “Nggət nech kə Jibra'ilu, thlə thlarchi ə panggən Farta, məthlan thlənchi nenchi kə mbu'uchi kwastə ndiktədiya. ²⁰Fərwen kit kə ndiktinchi wa, thla nech choktə kədu mabi farta'an. Kəthləm fərwen kit wa, no mbəla' shenu'tawa; no choktə kə bema kə fartə di na ichidi mbu' tə Farta bat kit kəmdiyo.”

²¹Nak nafchə pək bati Zakariya kesh hur Wiri Farta thla'kə hur indiyanda kəthləm ə ndərimi kaan. ²²Bakan kesh, mbəla'wa shenu'ta wa, Nakan ndik-ta tə harcha kəthləm nda'an səndə ndawa niitə thlə thləndi Farta ə Wiri Farta. ²³Kə təbankan ter'yan ə məndə muɗ Wiri Farta, Zakariya pəɗakan kadi. ²⁴Nak mincha'an wi'ta, dəf kə nuwan Alisabatu hur paɗ wubankan indiyən ndər dərman. ²⁵Ndakan wa, “Kə kərsiya Farta kəsichi si, kətantə hartə fatinchi kadi.”

Thlè thlèndi Farta mbu'tə nggəti Yesu

²⁶Hur ndəri michchata tə dəftə hur i Alisabatu, Farta thləntə thlə thləndiyan Jibra'ilu kə Nazarat, mirba ə hahi Galili, ²⁷kəmdi wan nuwa ngwanan ndəfee nafdi na thləman wa Yusufu, kwathl Dauda. Thləm wan nuwanan wa Maryamu. ²⁸Thlə thləndi Farta dəkən kəmdiyan ndankan wa, “Kəbi kadi kəmdiyo, chidi nech tə mbəs ən har kaan! Chinmən məthlan tə wechi”. ²⁹Maryamu tərkan kafərta tə nda ənadan sakan kə inda tə mbu'ta'an. ³⁰Paɸ thlə thlənan i Farta ndankan wa, “Mə lekən wa, Maryamu mbishin mbəs ən har ə panggən Farta.

³¹No dəf tə hur paɸ kə nggitin hishin,
paɸ kə ndifein thləman wa Yesu.

³²Nan chokta manchan paɸ
nafe 'ya anchə wa Wa 'i Farta thla kaa manchan.
Chinmən Farta nan fəran
kutərakti kwathlan Dauda,

³³paɸ nan chok kutərakta
ɸar wiri Yakubu kə kwekichi;
kutəraktiyan nggech ndərwa.”

³⁴Chihankə Maryamu mee thla thləndə Farta'an ndankan wa, “Tə kəni nati dəftə hur kəthləm tamwu həs nef hwuna nenchə wa?”

³⁵Nggəran kə thlə thləndi Farta'an səwa, “Shemeti Farta* nan parawech har paɸ alkəti Farta ə hulafərta nan bat kəmdiyo kə dəftə wech kə dfin hur. Kəthləm nda'an thla chidchid nafe nggəta, nech fe 'ya anchə wa, Wa 'i Farta. ³⁶Chika Alisabatu nan mbəs waa ə sherkichiyan thla thlə 'yat ndə wa kwareya michcha

tə ndər 'yan niya tə tər hwira. ³⁷Tə kədu nggə ənsə nawaktə Farta mbahən chita wa.” ³⁸Nggəran kə Maryamu səwa, “Nggət mafati Farta ən di mbu'tu nat kafinchi kə chok kədu.” Chat malkə thlə thləndi Farta'an Maryamu ha.

Wi'yan Maryamu Alisabatu fa

³⁹Wan məncha'an Maryamu harkanfa pəfakan tə weshet fa, kə mirba ə hahi Yahudiya mət nggwalcha; kəthləm kə də ndan ən Alisabatu. ⁴⁰Kə sa'kan kə mərban yimkan keuri Zakariya, ndankan ən Alisabatu. ⁴¹Kə səkkə Alisabatu ndaa ənna di Maryamu yu, wandi hur'yanyu chikan kushe'ta. Shemeti Farta* fi Alisabatu. ⁴²Tə kapa bərata ndakan wa, “Chi nech kə kapa thlə mbəs ən har hur nəssa, pad wandi natu nggəttə thlə mbəs ən har! ⁴³Mə chicha na kapa ən diya mbəs nənchi, na man Papa bat kəmdinchi ramkəta? ⁴⁴Kə səkki ndaa ən'yo, wandi hurinchi ya chikan kushe'ta tə mbənfata. ⁴⁵Thlə mbəs ən har nako kəthləm fərin kit kəmdi Chinda wa na ichidiya bat kəmdiyo kə kitta'an!”

Maryamu chimtə Farta

⁴⁶Ndak Maryamu wa:

“Nggət maana ndə Farta tə wandəkadatinchi,
⁴⁷ Shishingndinchi manan ndə Farta thlə thlət nənchi,
⁴⁸ Kəthləm kadi tə nənchi
 nggət mafat'yan thla nawak chə kə əna,
 nakanya kə pangga na nafchi heshi
 ndita wa nggət thlə mbəs ən har,
⁴⁹ Kəthləm paktə ichidi thlənan ndə Farta thlə
 alkəta kafinchi,

thla naa thloman chidchid.

50 Thlè hadanchè nafchèfa fe nech fèran
maanda we'tè na nda kè pangga.

51 Thlènantè paktè icha tè alkèt'yan!
Welantè fe ha tè maan inchè fa
hur wandèkadèch'yanda.

52 Terantè kutèrchè kaha mèt chokchè yanda,
manankan koha nafcha.

53 Ngalantè fe nech tè mitèfa tè kwastè icha,
rèkkan wurumincha ènsè har wa.

54 Kèsantè mafat'yansi Israila,
tè kèdu hadandèch fa,

55 Kèf èndi mbu'andèn parchèmèn
ta Ibrahim tè pad kwathlan kè kwekèchi.”

56 Chokkè Maryamu thlèma Alisabatu ndèr mahkan
kèna nggèrandè in kadi.

Ngètti Yohanna thlè chit bafisma

57 Kè sa'kè fartè nggètti Alisabatu si, nggèt kan hish
waa. 58 Sèkkè parcha'an tè nafchèdi nech nduk ndat wa
kèsan Fartisi tè kafat'yan, chikwuni mbèntè fat kaan
tèndi. 59 Kè sa'kè waanan mèndè fòdfòda, nggomka
nda kè hechanda. Tèrkanan yahchandè kè dèfanda tè
thlèm chinan Zakariya, 60 ndak manan wa, “Awwa!
Thlèmanwa Yohanna.” 61 “Mi? Nefsi na thlèman kèdu
hur parchuwa wa.” 62 Chihankan ndè chin wannan
Zakariya tè hera, kè mbu'anda thlèman. 63 Chihakan
èna yarata, yarakan wa Yohanna, nat nafchidi minni
sakandak inda. 64 Chat kèduyuu mbèskan alkèt shenu'ta
pad nakan manan ndè Farta. 65 Nafchidi nduk thlèman
nan ndè minni sakandak inda, kushe'tè inini sèbchèyu

səkfe nat ə hahi Yahuda. ⁶⁶Chika wun səkchə kushe'tə inini məthlan sakan ndə ha, “Nech wandiya choktə kə mi?” Kəthləm heri Farta ə fi wanan.

Zakariya Manantə Farta

⁶⁷Chin Yohanna, Zakariya, hur alkəti Shemeti Farta* nakan mbu' kushe'ti ndikti Farta:

⁶⁸ “Manaman Chinmən, Farti Israila!
Bechan kəsandə nafchiyansi pad' kə həra'antə tan nda.

⁶⁹ Fərtə thlə thlət minchi thlə alkəta,
kwathl ndə wan wir'yan Dauda.

⁷⁰ Kəd ən di defdən mee təmdi
fə mbanchiyan* chidchid choh,

⁷¹ wa nan thlət minchi hari atekrichəyamən,
tə takək nachidi yahwakchə mənchi.

⁷² Kə pəntə kafata kəmdi chinchimən
pad' kə kad har tə chidchid tə ndiktə mee,

⁷³ dəhatə inni 'yatən mii kəmdi chinmən Ibrahim:

⁷⁴ Kə thlət minchi kad heri atekrichəyamən,
tə pad' kə kəsa minchəsi kə manamən ngga tə lekət fa wa

⁷⁵ hur chidchid kət'yan tə kakət'yan
panggən nan nat wan mincha'an 'yamən.”

⁷⁶ “Pad' cha,
nech fee 'ya wech wa thlə mbandi Farta* thla manchan;

no lata kə pangga kən thlə thlət mənchi bəta,
kəthləm kə tehshein mbandə yan kadi

⁷⁷ Kə fərantə nafchiyən sən nda tə mban həra'ta,
təmdi kallanda bəbi fech 'yandəha.

⁷⁸ Kəthləm kafati Farti yamən,
tə kədu mət cheti Farta natən bāta kəmdī
yamən, ə hulafərta.

⁷⁹ Kə wenantə fe kad nech chokta hur wuthla^c
pad ə kan dəfti mərta,
kə para tə choktiyamən hur mbandi Farta hashas.”

⁸⁰Mankə wanan tə alkəti shemet fiyan. Choktiyan
nat hur chanjeya, kəna pənfat chat kə nafchə Israila.

Nggət fe Yesu ə mərəb Baitalami

(Mat 1.18-25)

2 ¹Hur wan minchi ini Kaiser Augustus fərtə bāssa
kə yaranfe nat nafchədi nech hahi Roma. ²Thlenni
nech kə tərkan shengnda ə hur kutərakti Kiriniyus ə
hahi Suriya. ³Nat nafcha nggəran kan ndə in kad kə
mərəb chəyanda kəthləm kə shenggandech fee.

⁴Yusufu pad malkan mərəb Nazarat ha ə hahi Galili
pədakan kə mərəb Baitalami ə hur Yahudiya mədi
nggəttə fe Dauda kwitira. Dich Yusufu kəthləm kwathlan
Dauda. ⁵Pədəchanda wa' tə Maryamu, thla ngwanan
ndə fe si. Kəthləm kə shenggandech fe wa' nda fartə ini
wa hur'yan. ⁶Nakan ndə ə Baitalami sa'kə fartə nggəttə
yansi. ⁷Nggət kan wanla wa'yan. Chipan kan tə thlahtə
chəmbit kənda, hunankanha hur pelera mət səm dəsəm-
ndi də parecha kəthləm mbəs wandə kətən mənda wa.

Fə thlənchi Farta mbu'andə fə parecha nggəti Yesu

⁸Ə kəlaar hahi ini fə parechisi thlə mənchə ə heshi tandə
dəpa də parech 'yanda wita. ⁹Sənwandəs wa, mbəsan

^c 1.79 *Wuthla*: Saktə wuthla tən pənda wa chaktəha tə Farta.

chandə ha kə thlə thləndi Farta. Paɗ maandi Farta fina nda kan. Lekəkan ndə kaan. ¹⁰Kəthləm nda'an thlə thləndi Farta ndankan tanda wa, “Mə Lekəwun wa! Tə ɓowunchi ndiktə mbinchan thla nech dəf nafchə nat kə səkndə mbən fat fə kaan.

¹¹Bukwiya hur mirbi Dauda nggətowunchəfe Kəristi* chinwun Yesu. ¹²Əndiya nəch

chokowundə fa kə wandəsənan, Chowun mbəstə chəpanfe wanan tə chimbit kənda hunanfe ha ə hur pelera mədi thlə səmndə dəparəch dəsəmnə huran.” ¹³Sənwandəs wa mbesan chandə ha kə nggomndi fə thlənchi Farta ə hulafərta tə thla ɓech tər kanan nakan ndə manan ndə Farta nakan ndə ndat wa,

¹⁴ “Maandi Farta thla nech hulafərta.

Kən has has tə fatsi

kəndi fe thlə mbəndə Farta fat tə tan nda hur heshidiya.”

¹⁵Chakkə fə thlənchi Farta ha tə tan nda, nggəran kan ndə in kə hulafərta, fə parəchədi paɗ ndankan ndə ra'an wa, “Səku kə dəmən kə Baitalami kə dəmən na ən di chicha, thla mbu'a məndə Farta.” ¹⁶Thla'kan ndə tə weshet fa, nakan ndə Yusufu tə Maryamu, nakan ndə wanan paɗ duk hur ən di thlə fərandə fe də parəch dəsəmnə huran (pelera)^d ¹⁷Nak fə

Fə parecha chokchə ha thləma wata pək chohrech 'yandə har wita (Luka 2.8)

^d 2.16 ən di thlə fərandə fe də parəch dəsəmnə huran: Thlə 'yech fe wa 'Pelera'.

parachēdi anchi, dēkan ndə sənən ndə nafchə ən di mbu'tə thlə thləndi Farta kə dār wanan. ¹⁸Nat nafchēdi səkchə ən dīya kəskan ndə mee har kəthlēm ən di pəda ndechfa ən di mbu'tə fə parechēdi. ¹⁹Kəskə Maryamu ichiini har nat, nakan sakan ndə ha hur wandə kadat'yan. ²⁰Fə parachēdi nggəran kan ndə in nakan ndə in'yaməs mana ndə Farta, kəthlēm ən di səkətə ndə nat, tə ən di nat ndə pad. Ichiini səb ndə nat kəf ən di mbu'anda thlə thləndi Farta. ²¹Mənkə wanan fodfoda, hechenkəfee, pad dəfankəfe wa Yesu, thlēm ini fərtə thlə thləndi Farta yu kən manan dəf tə hur.

Dəfe tə Yesu kə wiri Farta

²²Sa'kə fərtə tahsanən ha kadi, thla'kə ndə Maryamu tə Yusufu tərkan ndə Yesu dēkan ndə ta'anchə kə Urshelima kəthlēm kə fərndə anchə kəmdī Farta. ²³Nechan kədu kə yaradan ə kussi* 'i Farta, “Nat wandi nggəttəfe kə hiswaa nech fe 'yandə wa chidchid i Farta.” ²⁴Fərkan ndə icha kəf ən di mbu'tə kussi* 'i chinmən Farta ndat wa, “Nggudəngchə chap ndu kunggərhi chə chap nafe thlənda bərata.” ²⁵Nəfsə thla thlə 'yafe wa Simiyon, nechan Urshelima kaa nef nakan, mafati Farta, pad tən pək fərtədi nafe thlət Israila wa chə kadi. Shemeti Farta* tə anchi. ²⁶Ndanchə Shemeti Farta* wa nggech mərwa, nan la na Kəristi*, thla nda Farta wa nan thlənda. ²⁷Nak Shemet thla'anda wandə kadati Simiyon yimkan kə kətən Shita ə fərtədi ba parcha'an ta'anchi kə kətən shita'an* kəf ən di mbu'tə kussi*. ²⁸Thlək Simiyon wanan kə har'yan, chankan usoko Farta, ndakan wa, ²⁹ “Nakanya Farta, malan mafat'yo kə pəd hashas kəf ən di dəftu miyan,

³⁰ kəthləm ni wenitinchə thlə thlət nafchiyo,
³¹ thla tahsandu ha kəthləm kət nafchə nat,
³² da'kət di nech pənanwech fe nggawakchə kə
 Yahudawecha,
 kə bə paɸ bat tə maandə kəmdī nafchiyo
 Israilawecha.”

³³Chin wanan tə manan kəs kan ndə mee har.
 Kəthləm sakandech inda kə ɸar ichidi mbu'tə Simiyon
 kə ɸar wanan. ³⁴Defandak Simiyon mbəs ənhar kə'in,
 ndankan Maryamu man wanan wa, “Tad chə Farta
 wandiya kəthləm həm ndi fowun ha paɸ tə thla'ti
 nafchə terchan hur Israila. Nechan choktə kə wandə
 sən nda mədi Farta nggawaktə nafchə terchan yahta.
³⁵Tə kəduyu nan haɸ wech wandə kaɸata kə nden wa
 tə thlahruchə ndə thlutə kafa.” ³⁶Hannatu, thlə mbandi
 Farta* kə nunefa chakwaha tə hur wuran i Farta wa,
 wa 'i Faniel nakan, kwathl ndə Ashiru, tə paɸ kapaa
 nunefa hurechandə muɸ tə reta kən chimadan mərta.
³⁷Mər kə chimadan. Nakanya ndiid kə hurech 'yan ha
 kum chit fodfodda nggərsə fodda^e chakwaha tə Wiri
 Farta wa təthl nə manan ndə Farta ndə fartə tə wita
 məthlan shita, məthlan kər kuchimnda. ³⁸Ke'ke fartə
 ini kəduyu yimkansə ɸəkan nat chan usoko Farta, paɸ
 ndik kan kə ɸar wannan tə nat nafchədi nech pək
 kəbikadi i Urshelima. ³⁹Təbankə parchə Yesu ən ɸi
 nat mbu'tə kussi* 'i Farta ke'ke nggəran kan ndə in kaɸ
 keuri, kə Nazarat ə Galili. ⁴⁰Mankə wanan tə alkəɸa,
 tə sən əna, kafati Farta fiyan.

e 2.37 Hurat kum chit fodfoda nggərsə fodda: Fowun Laulawecha'an
 yarachanda wa, hurechan kumchit fodfoda nggərsi foda kərsə mərti
 chimadan.

Yesu, wan waa, ə kətən shita

⁴¹Chək yen hurata Parchə Yesu thlə dəchandə kə Urshelima kə chit tar ra'at 'yanda, thlə kuduk chanda tə chet 'yandə kesh hur mafakəta ə Masar. ⁴²Ndiidan kə Yesu ha hurat kum nggərsə chap tə nggətta dəkan ndə kə ra'ada yu. ⁴³Təḅankan ndə ra'adan 'yanda nakan ndə nggərandə in, chokkə Yesu ha kərsa ə Urshelima ngga tə səndi parcha'an səwa. ⁴⁴Chandechan fə wa tandə wi'ta tə nafcha, parkan ndə wi'ta. Far wita'an nakan ndə kaa anchi mədi fe ngitiktənda tə shikecha'an. ⁴⁵Mbəssawa kanda nggəran kan ndə in kə Urshelima kə dəpandi. ⁴⁶Kərsə məndə mahkan dəkan ndə mbəssanda hur Wiri Farta das pəthlər paktə fə sən icha, nakan kan nda thləmata tə pad' nakan chəhanda micha. ⁴⁷Fe nat səkchə anchi sakandech inda tə we'tə sən ən'yan, tə nggəmənchədi thlə fərtən pad'. ⁴⁸Nak parcha'an ndi sakankə ən di tan nda, ndankə manan wa, “Waa, mə cha'an ndu kədaya? Nggət tə chu kawechi.” ⁴⁹Nggəran kan tan ndəs wa, “Kəthləm mə natwun kaa nənchi? Sənwowun wa nechi nat hur wiri Papa wa?” ⁵⁰Nakan sənwandə ən di saktən tə ndikti ini kədu wa. ⁵¹Nggəran kan ndə in tə parcha'an kə Nazarat nakan kə pang tə fəranda thlərdakta kəskə manan ichiini har nat hur wandə kadat'yan. ⁵²Nak Yesu chekta tə sən əna, tə mandə tə alkəta, tə yiryirkəta mədi Farta tə nafcha.

**Yohanna thle chan nafchi baftisma
tahsanchi mbanda**

(Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Yoh 1.19-28)

3 ¹Hur hurat kum nggərsə dərman yi kutərakti Kaiser Tibariya, Buntus Bilatus kəschə Yahudiya har, Hiridus nech ə mət chokti Galili, Wan manan Philip kəstə Huriya tə Tarakunitas har, Lisaniya kəstə Abiliya har, ²Hananas tə Kayafa nech kə kutər panggəncha*. Thləhadan thlenkə Farta ndikta kəmđi Yohanna Wa 'i Zakariya hur chanjeya. ³Dək Yohanna naa bassandə nafcha kə tərndə ha hur bəbi fat'yanda, kə chanfe tandə baftisma* ma'na Farta kalanda bəbi fech'yandə ha. ⁴Kəd ən di yarandə fe hur Laulawati Ishaya,

“Bəratə 'yafata i chanjeya:

‘Tahsaman mbandi Chinmən kadi,
kəd ən di kəmchissi.

⁵ Tahsaman mbandi Farta kadi,
ndidaman pəthlər kwaanchi kadi
ngwalchi tə kwaancha kə nan ndə patali
kunggəncha tə səbtə micha kə pan ndə ha.

⁶ Nat nafcha nan ndə naa kəbi kadi i Farta.’ ”

⁷Bak nafcha kəmđi Yohanna kə chanda baftisma*, ndankan tandə wa, “Kun wurubchidiya wun ndowunchi wa kə rakawun chakmii di nech bata? ⁸Kəthləm nda'an pənam wa tərwanha hur bəbi fech'yowun, məthl nowun kadat hurwandə kadat 'yowun wa wanchi Ibrahim nakowun wa, kəthləm na Farta mbahən təbrandə dəkwanchidiya ha kə chokndə kə wanchi Ibrahim. ⁹Nakan kədəya wurtə chakmee

i Farta nduk ha tən chathl thlaar dāfcha. Deftə ndi nggətwakchə ndi'chan. Na fee chathlandə kaha kə məkfe kə hur wata.” ¹⁰“Kənamən chit kən ya?” chəhak nafcha'an mee. ¹¹Nggəran kan tandəs wa, “Thla na kapech'yan chap kə tərantə shedansi arta, thla na dəsemdiyansi kə chantə shedansi.” ¹²Chəhak fə thlət chamənchədi bəch kə chanfee tandə bəftisma wa, “Thlə cha'anān kadi, kəna'an chit kəni?” ¹³Ndankan tandə wa, “Nggomaman chamndə ke'ke.” ¹⁴Chəhankə fə yaanchə mee, “Kəna ənchit kəni?” Nggəran kan tandəs wa, “Kə thləwun wandəbəthl har tə alkə-ta wa, kə lekawun nafchə kafawa, titiyowun kə chaowunchi.” ¹⁵Nafchə pək bati Kəristi*, nafcha'an mbənfata tə kadat pad'ndu Yohanna nech kə Kəristi* wa? ¹⁶Nggəran kə Yohanna tandəs wa, “Tə channi nafchə bəftisma*. Yowunsi kwa'kwa' nech bāta, cha'wisi kə kwasani pahamchəyan hawa. Nan chowun bəftisma* yi Shemeti Farta* kəin tə wata. ¹⁷Fangngən ndəktiyan chip hera kəthləm kə chakantə kuchin ha tə wan hwerma, kə pətantə faran kadi kə njenchi kadi tə wata, kənan thler hwerman kə bīndi wa.” ¹⁸Nak Yohanna mbu'andə tandə kushe'ti ndiktə Farta tə mbanchə samən samən. ¹⁹Yanankə Yohanna Hiridus Antipas thla kəschə Galili har kəthləm tərantə nu wanmanan Hiridiya ta bəbi ichidi chətən

Əna pər hwerma (Luka 3.17)

ndəfwakchan, ²⁰Kəthləm nda'an nggəlankə Hiridus
Yohanna kə hur pursuna.

Chan fe baftisma Yohanna

(Mat 3.13-17; Mar 1.9-11)

²¹Farta thlasi chankəfe fowun nafchə baftisma*,
chankəfe Yesu. Nakan shita, inkə hula fərtə ha, ²²ɓak
Shemeti Farta* kah kə ndenwa kunggərha choktə
fat'yan. Səkkən ndə ɓəratə bech hulafərta, “Kaa Wa
'inchi nako thla yahti.”

Kwathli Yesu

(Mat 1.1-17)

²³Chokə Yesu hurat kumchit mahkan tərkwathl kan
ter'yan hur nafcha.

Yesu sənfewa wa 'i Yusufu,
Yusufu wa 'i Heli.

²⁴Matat wa 'i Lawi
Melki wa 'i Yonnah

²⁵Mattatiya wa 'i Amus
Nahum wa 'i Asli wa 'i

²⁶Ma'a wa 'i Mattatiya
Səmmi wa 'i Yosek
Nangge wa 'i Njoda

²⁷Yowanan wa 'i Risa
wa 'i Zerubabel wa 'i
Salatiyal wa 'i Niri ²⁸wa 'i Melki wa 'i
Addi wa 'i Kwasam
Elmadama wa 'i Er ²⁹Joshua wa 'i Eliasar
Joram wa 'i Matat
wa 'i Lawi ³⁰Simiyon wa 'i Yahuda

Yusufu wa 'i Yonam
 wa 'i Eliyakim
³¹ wa 'i Mela wa 'i Menna
 wa 'i Mattata wa 'i Natan
 wa 'i Dauda ³² wa 'i Jesse wa 'i Obed
 wa 'i Boas wa 'i
 Sala wa 'i Nashan ³³ Aminadaβ wa 'i Admin
 Arni wa 'i Hesron
 Faras wa 'i Yahuda ³⁴ wa 'i Yakubu
 Ishaku wa 'i Ibrahim
 wa 'i Tara wa 'i Nahor
³⁵ wa 'i Seruk
 Ragau wa 'i Falak
 Ebar wa 'i Sala ³⁶ Kenan wa 'i Arfasat
 Shem wa 'i Nuhu
³⁷ Lamek wa 'i Metusela
 Enok wa 'i Yaret wa 'i
 Mahalalel wa 'i Kenan ³⁸ wa 'i Enos wa 'i Set
 Adamu pad wa 'i Farta.

Kadān Hwe'rə Yesu

(Mat 4.1-11; Mar 1.12-13)

4 ¹Yesu tə Shemeti Farta* nggəran kan in ə
 Kufi Urdun dək Shemeti Farta* tə anchi kə
 hur chanjenya. ²Kadankə Hwe'rə məndə kum chit
 fodda. Hur mincha'an, semwa əna wa nak mitə
 fiyan.

³Ndankə Hwe'rə Yesu wa, “Ma Wa 'i Farta nako
 nggeran dəkwanđi haya kə dəsəmnđa.”

⁴Nggəran kə Yesu su wa, “Ndech Laulawadān
 wa,

‘Nggə tə dəsəməndə ndak na nef nat hawa.’ ”^f

⁵Tərkə kutər Hwe'ra anchi kə mət tanggam kəthləm kə pənantə maandi heshi nat. ⁶Ndankə kutər Hwe'ra Yesu wa, “Ni furu maandi heshi nat tə alkəta, kəthləm fərichife kə har, ni mbahən fərandə thla yahandi. ⁷Ma menichin na ichidiya nat kə yuwa.” ⁸Nggəran kə Yesu suwa,

“Ndech Laulawadan wa Chu Fartiyo ndak natu mananda.”

⁹Nggər kə Hwa'ran tər anchi kə Urshelima, kə dar wiri Farta, ndankan wa, “Ma Wa 'i Farta nako, Puru kaha. ¹⁰Kəthləm ndech Laulawadan wa,

‘Na Farta thlən fə thlənchiyan kə mbak ndə wechi mə kəs'an wech wa.

¹¹ Nandə kəs wech har mə chen wan sartə fi dəkwena wa.’ ”

¹²Nggər kə Yesu nggəra ndəs wa,

“Ndech Laulawadan pad wa, ‘Mə kedəin Chu Fartiyo wa.’ ”

¹³Təbankə Hwa'ran kadandə Yesu, malankan kə fartiyowun pad.

Nggak Yesu ter'yan ə Galili

(*Mat 4.12-17; Mar 1.14-15*)

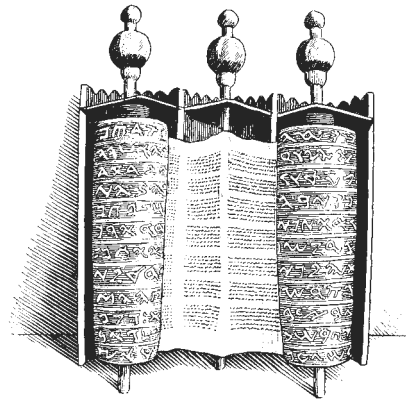
¹⁴Nggəran kə Yesu in kə Galili, tə alkəti Shemeti Farta* fiyan, səkkə fe kushe'ta'an ə wan mərəbcha'an.

¹⁵Nakan cha'andə nafchə har hur kətəncha yi shi Farta, nakan ndə chimndi.

f 4.4 Yesu tərchan ndiktədi hur Kuβ. Shariya 8.3

Nafchə Nazarat karndə Yesu
(*Mat 13.53-58; Mar 6.1-6*)

¹⁶Dəkan kə Nazarat, mədi mandən. Kəf kə kwekəchi yimkan kə kətən shi Farta far yipti Yahudawecha thla'kan kəthləm kə shenu an tə Laulawata. ¹⁷Fərankan ndə Laulawati thlə mbandi Farta* Ishaya, inan kan ha kəmdi yarat nda wa:

Laulawata (Luka 4.17)

¹⁸ “Shemeti Farta* indinchi, kəthləm tad tə nenchi kə bassi kushe'ta'an kəmdi fe nggawaktə ən yandəsi thlənkan nenchi kə mbu'ani fe kənan ndə fe tan nda, na fe kal tandə ha, koməncha nan ndə naa məta tə pad fe nech hur bahta nan ndə mbəs chok indiyanda, ¹⁹ tə mbu' hura pən kafati Farta.”

²⁰ Nggəlankan Laulawadan fərankan thla thlə dəpech kətən shita'an* har, chokkan ha. Chikwun hur kətən shi Farta'an nakan dəpanda. ²¹ Mbu'ankan tandə wa, “Ndiid ən di ha yarandəfe ha hur Laulawadan kə thləmat 'yowun bukwiya.”

²²Nak nafcha'an tər anchi mii kəthləm ən di mbu'tən sakandak inda, chəhankan ndə ra'an wa, “Ngga wa 'i Yusufu niya wa?”

²³Ndankə Yesu tan nda wa, “Nowun mbu'i saktə ndiktədiya ndat wa, “Thlə fər wanbəba, kənan fat'yo kadi kəthləm mi chəwakti əna fər saka'inda hahinchi kəd thlenni Kafarnahum yu.’ ²⁴Kitta'an nati mbu'owunda, thlə mbandi Farta* si nafe thləta hur hahiyan wa.

²⁵Kitta'an ni mbu'owunda thlahadi thlə mbandi Farta* Iliya terchan nəsə mərtə həssəyanda ə Israila, 'yersəwa fartidi nggəthlə hulafərta hurat mahkan tə ndər michcha, chek kappa miitəha hahi'an.

²⁶Thlənwufe Iliya kəmdi chikawun hur nanda wa thlənchə fe ndi kəmdi nudi mərtə chimadan ə hahi Zarephath nduk tə Sidon. ²⁷Terchanfe ha tə tarkweya ə Israila thlahadi thlə mbandi Farta* Elisha, Na'aman thlə Suriyata ndak kənan ndəfe kadi.”

²⁸Səkkən ndə kədu, səbkə hurchiyandə kadi hur kətən shi Farta'an ²⁹Thla'kanda kahankan ndə kesh hur wan mərban kə dər tingringnda təndə fe hahi'an dərən kəthləm kə pəkan ndə kaha. ³⁰Parak Yesu tə pathlang nafcha'an, pəda kan.

Yesu rəkantə Hwa'archə kesh fi nefa
(*Mar 1.21-28*)

³¹Pədfakan kah kə Kafarnahum wan mirba ə Galili, dəkən na cha'andə nafchə har far yipti Yahudawecha.

³²Sakankə indi tan nda tə cha'adan'yan kəthləm mbu'ta'an 'yan tə alkət fa. ³³Hur kətən shita'an* nefsi tə hwa'archə fa hwakan, ³⁴“Mala'andən! Mənatu chitsə

ngga'an, Yesu i Nazarat? Tə ben bəla'anda wa? Səninchi wechi, thla chidchid i Farta!" ³⁵Yanankə Yesu ha, "Nggassu ba'! Chokəsh fiyan!" Pəkankan ha panggən nanda pa'talwar, chek hwa'aran kesh fiyan, kəs wu ən anchi wa. ³⁶Sakankə ən di tan nda, ndankan ndə ra'anwa, "Mə kədaya? Thlə rəkchan hwa'archa tə alkə-ta kə chendə kesh pəf kə nggəm ndə fa!" ³⁷Nakan ndə tə anchi mii chiktiyeni wan mərban yanda.

Kənan Yesu nafchə kad terchan

(Mat 8.14-17; Mar 1.29-34)

³⁸Malkə Yesu kətən shi ta'an ha yimkan kə wiri Siman. Dəkan mbəs thlabərtə Siman kə nunefa tə hatəfa bəbi icha fa, shiyankanda kə kənanchi kadi. ³⁹Dək Yesu kə thləmadan, yanankan hatəfadan kə chikesh fiyan, kənanchi kadi. Thla'kan ləkat nəhakan dəsemndə tandəsi. ⁴⁰Nduk tə həmndi farta bak nafchə tə hachiyanda kə kənan Yesu tandə kadi. Təkankan her tandəfa kənan ndə kadi. ⁴¹Chek hwa'archə kesh fi nafchə tarchan, ndakanda wa, "Chi Wa 'i Farta!" Yanankan tan nda mə shenu'nda wa kəthləm səndə wa Kəristi* nakan.

Bas Yesu ə kətən shicha

(Mar 1.35-39)

⁴²Walwurtə əssadan pədak Yesu kə mət nguduk. Nak nafcha'an kaandi, kə bəssan kanda, shiyankanda mə pəda wa. ⁴³Ndankan tandə wa, "Nwaat kə bəssi kushe'tə kutərakti Farta* ə fowun mərəbcha kəthləm nda'an thləndə ndə nənchi." ⁴⁴Nakan bəssandə tandəsi hur kətən shitiyanda ə Yahudiya.

'Yi Yesu kəmsichiyan yi tərkwathl kanan*(Mat 4.18-22; Mar 1.16-20)*

5 ¹Farta di na Yesu kit mii Kufi Janisaret^g nak nafchə bat nduk tə ndi kəthləm kə səkndə ndikti Farta. ²Nak Yesu Kombawalchə chap ə mii kufi'an fe dəftə fə kəs yirəfchə ha. Fə kəs yirəfchədi chi ndə kesh tandə chapandə mapech'yanda kadi. ³Nda'an yimndə Yesu kə hur kombawal arta thla nech kə yi Siman^h, shiyankan wa kə pəktə kombawal tədi kə hur 'yaman ngudəh, minni chokkə Yesu kə hur kombawal ta'an nakan cha'andə nafchə har.

⁴Təbankan ndikta, ndankan Biturus wa, “Nggəru pəku kombawal ti ini kə kwidim nan kə kalwun mapech'yowun ha kə kəswun yirəfcha.”

⁵Ndankə Biturus Yesu wa, “Thlə maanda, mənancha'an fa kəswa'an ənawa, kəthləm mbu'in kədu ni chita.” ⁶Məkkən ndə mapecha'ansi, kəs kan ndə yirəfchə kaan nak mapecha'an dədahat kadi. ⁷Nakan ndə kədu, 'yakan ndə fenchinanda fe nech hur kombawal tə thla arta kə bandə kəssa ndatsi. 'Bakanda ndiidan ka ndə kombawal chi ini chap yu nakan ndə yimndə ha kəthləm kət ləklək-kəta. ⁸Nak Biturus ən di səbcha, chamkan kuruməncəha ə panggən Yesu ndakan wa, “Chakuha tə nenchi Fartinchi kəthləm thlə bəbifat naki.”

⁹Nakan məthlan tə fe nat ndə mət artə nat pəfandech ənfə kaan kəthləm kət tertə yirəfchədi təmndə nda. ¹⁰Kədu

g 5.1 *Janisaret:* Thləman pad wa kufi Galili. **h 5.3** *Siman:* Məthlan nech kə Biturus

pad Yakubu tə Yohanna wanchi Sabati shikechə təm yirfi Biturus. Ndankə Yesu Biturus wa, “Mə lekən wa nakan kə dəya nafchə natu nat kabta, ngga yarefchə pad wa.”

¹¹Kahankan ndə kombawal chəyandə kə mi chəchanggən hawurta'an, malkan ndə chəkami ha, parakan ndə Yesu.

Kənan Yesu nef kad tə tarkwefa

(Mat 8.1-4; Mar 1.40-45)

¹²Fartə thlaa nak Yesu ə mərəb thla, bak nefa thla təbandə tarkwai alkət'yan. Nakan Yesu, chamkan kurumənochə ha shiyankan Yesu nakan ndat wa, “Thlə maanda, ma nggəmeen, no mbahən chapitə kadi!”

¹³Panankə Yesu herha təkən kan herfa ndankan wa, “Nggəmani. Kə kinin kadi!” Chat kəduyu chakkə tarkwanggan ha anchi. ¹⁴Ndankə Yesu wa, “Kə mbu'een nefa wa, du pənan fat'yo panggəncha'an* pad kə firin icha kəthləm kə chepən kadi kəd ən di nda Musa kəthləm kət chidchid kəta. Chu kədu kəthləm kə pineen nafchə wa kinin kadi.”

Kənan Yesu nef kad thla saa her'yan kadi

(Mat 9.1-8; Mar 2.1-12)

¹⁵Nat tə kədu ndikta'an i Yesu dət kə pang kə panggha nak nafchə kaan bat kə kan thləmata, nakan ndə kaa kəndə kadi kə bəra hatəfeh 'yanda. ¹⁶Ə pədak Yesu kəmdī nawaktə nefsi kəthləm kə shiya.

Yesu kənantə nefkadi

¹⁷Farta thlaa Yesu cha'andə kadi, alkəti Farta anchi kəthləm kə kənantə hatəfeh kadi. Ə dəs dəs min-

Nefa thla sech kad fərtə ndə kah tə dar kən nda (Luka 5.19)

ni, fowuna Farisiyawecha tə fe sinchə kussi*, fe bech ə thlee mərəbcha'an fe nəch ə Galili, tə Yahudiya tə kapa mərəb Urshelima. ¹⁸Fe minni bak nafchə tə hata thla sa fat'yan kadi duk dar wenicha nan ndə kwe dət ta'anchə kə hur wuran kəthləm kə hunan ndəha kə panggən Yesu. ¹⁹Chika kədu mbəswandə mbandawa kəthləm tertə nafcha, nakan mbəswandə mbanda wa tərkan ndə kə dar wan kənnəda pahan kan ndə ha, fər kan ndə anchi kaha nat tə wenichadi natən duk daran. Dəfkan ndə anchi ha hur dəfi tə nafchədi nəch panggən Yesu.* ²⁰Nak Yesu fərkit 'yanda, ndankan nafdi nəch nduk yu wa, “Kaluchəfe bəbifech'yo ha, shiketa.”

²¹Fe sinchə kussi* tə Farisiyawecha tərkan ndə nda ndə ra'an wa, “Wuneniya nəch ndik njir Farta kədəya? Ngga Farta ndak nəch tə alkət kal bəbifech ha wa?”

²²Sənkə Yesu ən di nat ndə sakta, ndankan tandə wa, “Kəthləm mə natwun sak innini? ²³Yennech pa'pa

kə ndəfe wa, 'Kaluchəfe bəbifat'yo ha,' kwech ndat wa, 'Thla'u wi'yu wa?' ²⁴Yahchisi kə sənwun wa Wa 'i Nefa* alkət 'yansə kə kal tə bəbifat ha hur heshidiya." Ndankan hata'an wa nduchi wa, "Thla'u tərū wenichiyo dū kadi!"

²⁵Chat kəduyu thla'kə nafaŋ kə weniti chəkawuni, tərkan wenichədi natən duk d'aran yu, pədakan kadi, nakan maanan ndə Farta. ²⁶Nat nda sakandak inda tandə lekət pad, maanan kan ndə Farta tə ndat wa, "Bukwiya nimən əna saka inda!"

'Yi Yesu Lawi

(Mat 9.9-13; Mar 2.13-17)

²⁷Kərsə nda'an, chek Yesu kesh nakan thlə thlət chamnda thləman wa Lawi, məthlan dās mət thlət chamnda. Ndankə Yesu wa, "Pəro nenchi!" ²⁸Malkə Lawi chik mə ha, thla'kan, parakan ndi.

²⁹Tahsankə Lawi dəsəməndə ha yi mbən fata ə hur wir'yan, Yesu tə fə thlət chamincha tə takət nafcha nakan ndə səm dəsəməndə nat. ³⁰Chika kədu Farisiyawecha tə fə cha'aancha'an na kadat yanda arta sinchə kussi*, tərkan ndə kan hurumnda, nakan ndə nda ndə kəmsichiyan* wa, "Kəthləm mii thlə natwun səm dəsəməndə tə sa əna tə fə thlət chamincha tə fə bəbifecha?"

³¹Nggəman ndak Yesu wa, "Fə hashas tə fecha pandaw ən tə thlə fər wanbəba wa, hachə ndak. ³²Bawi kəthləm fə kafecha wa bechi kəthləm fə bəbifecha kə tərndəha."

Chəha me kə d'ar kər kuchim nda (kar 'yema)

(Mat 9.9-13; Mar 2.13-17)

³³Ndankə fowun Yesu wa, "Kəmsichi Yohanna thlə kərchandə kuchimndə kə fara thlə shichanda,

kədu pad yi Farisayawecha. Kəmsichiyo səm ən tə sa 'yema.”

³⁴Nggəman ndak Yesu wa, “Chowunchanfə wa nowun 'yatan səm ən shiketə chəma perrawa, ma məthlan thləman na ndawa? ³⁵Na Farta'an bəta fartə di nafe tərändə chəma perri'an kə malfe tandə ichit nanda, fartə ini nat ndə kər kuchimnda.”

³⁶Fərkə Yesu sakta'an wa: “Nefsə nech thlah yuwa kapata kə mbumantə dohtə kapatsə wa. Ma ə chə kədu, chokchan wa tən thlahandə yuwa kapadan kadi, mbumən ini nan chok ndi' chan fi dohtə kapata wa. ³⁷Pad nggə nef tam thlər 'yam yangga kə hur dohtə butə' 'yamcha wa. Ma ə chə kədu, na yuwa 'yam yangi di dathla ndə butə 'yam chi ini kadi, kə thlər kad pad ³⁸Yuwa 'yam yangga thlər kəfe kə yuwa butə 'yamcha. ³⁹Nefsə nech yah sa yuwa 'yam yanggawa ma ə tapi sitə dohta'an wa, nan ndat wa, ‘Dohta'an harantə mbən sadan.’ ”

Chihamee kə dər fartə yipta
(*Mat 12.1-8; Mar 2.23-28*)

6 ¹Ə yowun fartə yipti Yahudawecha, Yesu tə kəmsichiyan* parakan ndə tə hur həngi wan pəkata nakan ndə chiche sanngəəm pəka di haryu nakan ndə bərəttə har nakan ndə kangnda. ²Ndak fowun Farisiyawecha* wa, “Kəthləm mə natwun chət ən di 'yata kussi* fartə yipta?”

i 5.37 'Yam yangga: Ə thləha ti Yesu, thlə thlər təfe yuwa 'yam yangga kə hur yuwa fiya kə dəf fe ha.

³Nggəran kə Yesu tandəs wa, “Awi changgawowun ən di chit Dauda wa ə fartə di nat ndə tə nafchi yan nak mitə fiyanda? ⁴Kəd ən di yimndə Dauda kə kuwurti Farta tərkan kwasadi tahsandə fe ha, səmkan fərankan shikechə wi'tiyan thla kəm wakchəs chəkawun kə səma, mə panggəncha'an* ndak nech səmnda?” ⁵Təbānkan ndikti ini tə ndat wa, Wa 'i Nefa* məthlan nech kə Farta fartə yipta.

Thla sa her'yan kadi

(Mat 12.9-14; Mar 3.1-6)

⁶Yowun fartə yipti Yahudawəch pad, yimkə Yesu kə kətən shiti Farta nakan cha'andə kadi. Yowunsə minni si harsəm 'yan kadi. ⁷Fə cha'andə kussi* kadi tə Farisiyawecha thlarankan ndə kəin kə na ndə ndu na Yesu kənan ndə nef kad far yipta kəthləm kə kəsandə tə ən fa. ⁸Yesu səntə ən di nat ndə kadata, ndankan nafan wa, “Thla u bo thlaru kəmdiya.” Chat thla'kə nafan dəkan thlartə kə minni. ⁹Ndankə Yesu tandə wa, “Nggət chəhowun mee, mə kəmchəs kə chəfe fartə yipta? Kə chəfe kakəta wa? Ndu bəbifata wa? Kə hərə amən shishingnda wa? Kwech bəl fata wa?” ¹⁰Dəpankan tandə nat, ndankan nafan wa, “Panan her'yo ha.” Məthlan pad panankan herha, chat kənkə haran kadi.

¹¹Səbkə huri Farisiyawech* kadi tə fə cha'andə kussi* kad kaan tərkan ndə kan ndiktə tə ra'an kə dar ən di nat ndə chandə Yesu.

Yesu ta'tə fə thlenchiyan

(Mat 10.1-4; Mar 3.13-19)

¹²Ə wan mincha'an dəkan tərtə kə ngwela kəthləm kə shiya, mənkan shiyandə Farta. ¹³Wenkə mətə 'yakan kəmsichiyan*, tadkan har kum kə nggərsə chap hur nanda, fe 'yatən tandə wa fə thlincha; ¹⁴ndə Siman, thla dəfandə Yesu wa Biturus

tə wanmanan Andrawus
tə Yakubu,
tə Yohanna
tə Filibus,
tə Bartalamawus.

¹⁵ Tə Matiyu,
tə Toma,
tə Yakubu wa 'i Halfa,
tə Siman thla thlə 'yafe wa Zelotes.

¹⁶ Tə Yahuda wa 'i Yakubu,
tə Yahuda Iskariyoti thlə chak nggit kekta.

Yesu cha'andə kadfi tə kənan ndə hacha

(Mat 4.23-25)

¹⁷Tərkə Yesu kah tə fə kəmsichiyan*, thlarkan ha ə papal tə nafchə kaan fe nech kə kəmsichiyan* ə minni pad 'yam nafchəs kaan fe bech chəka təyeni ə Yahudiya, tə Urshelima, tə pad hahi Taya, tə Sidon fe nech mi kapa kufidi. ¹⁸Bechandə kəthləm kit kə səkndə anchi, tə pad kə mbəsndə kəndə kad fi hatəfeh'yanda. Tə pad kənkə nafchə nat kad fe naa hwa'archə fiyanda. ¹⁹Chəkawun kwe'tə kə təkanchə herfa, alkət kənan ndə nafchə kad chet kesh fiyan, pad kənandech kad nat.

Mbəs ichi har*(Mat 5.1-12)*

- 20 Dəpankə Yesu kəmsichiyān* ndankan təndə wa,
 “Fə mbəs ichi har nakowun kun fə bahcha;
 kəthləm kutərakti Farta* yuwun!
- 21 Kun fə mbəs ichi har kun tədi na miitəfi yandə
 nakanya
 kəđ nakanya nowun nggathla!
 Kun fə mbəs ichi har kun tədi nech tət nakanya!
 Nowun masata
- 22 Nggəwun fə mbəs ichi har ma karfe wunchi,
 chawrowun chəndəha, tandə 'yarawunchi,
 tandə ndat wa kun bəbi nafcha,
 kəthləm kun para Wa 'i Nefa*.
- 23 “Mbənam fat fartə ini, kə rəbwun tə mbənfata
 kəthləm mbəs ən 'yowun kaan hulafərta. Kadamhar
 kakechiwun chanchandə fə Mbanchi* Farta chohyu kəđu.”

Nowun saa Bahtha

- 24 “Ai 'yowun fə kənaucha
 kəthləm kət mbəswun sək mbəndə fa nakanya.
- 25 Ai 'yowun kuntədi nggalcha,
 ichi yowunsi, mitə pəkwunchi,
 bahtə pəkwunchi kun tədi nech masat nakanya,
 kə pangga na masat yowun
 choktə kə tətə tə səbtə hwira.
- 26 Ai 'yowun kuntədi thlə chimndə nafchə wunchi,
 kakech nanda chəmchandə səbtə fə mbanchi*
 Farta
 fə ngowakchə kə yi Farta kəđu.

Cha'andə kad ə Yesu dar thlərdakta kəmdī atekrita
(*Mat 5.38-48; 7.12a*)

²⁷“Nggət mbu'owunda kun tədi nech səknenchi, yaham fe nech karwunchi, mbənamfa fe thlə yahwakchə nawunchi. ²⁸Dəfaman mbəs ən kə in fe thlə 'yarechwunchi, kə shiwun kə dar fe thlə fərowunchə bahta. ²⁹Ma mballi yowun wech ə mbertə thlaa, təbrandən thla arta pad. Ma thlənuchə yowun kapaa kapat'yo har, fəran thla huran pad. ³⁰Nat thla shiyucha, fərandən. Ma thlənuchə nef ən'yo har, kə ndenwa no thlət kadwa. ³¹Chaman nafchə ən dī yahtəwun kə chowunchinda.

³²“Ma yahwun fə thlə yahchəwunchi ndak, nechowun mbəs pafən wa kəni? Nda'an nech kə əna chəti fə bəbifecha. ³³Ma thlə chichowun kakəta kəmdī fe thlə chowuncha, kəthləm mi natwun mbəs ichi har? Chika fə bəbifecha thlə chichandə kədu. ³⁴Ma fe thlə tiyowunchə kumatiyowun kad ndak thlə fərandəwun kumata, nechowun mbəs pafənwa kəni? Thlə fərchə fə bəbifecha kumatə kəmdī fə bəbifecha kəthləm thlə tiyan chandə kad ke'ke. ³⁵Mbənam fa fe yahwakchə wunchi tə pad kə nggəmwun tan nda, kə fərawun tandə ngga tə pək tita'anwa, tə mben ini natwun mbəs ichi har kaan, tə pad nowun choktə kə wanchi thla hulafəta, kəthləm məthlan thlə kafata kəmdī nafcha fe thlə chiwakchə usoko tə fə bəbifecha. ³⁶Kə chokwun kə fə hadandə ra'anfa kəf ən dī na chinwun hulafəta.

Kə chakawun me ra'an wa
(*Mat 7.1-5*)

³⁷“Kə chakawun me ra'anwa kun pad nggəfe chakowun mewa, kə winawun wanher nefa wa, kun

pad nggəfe winowun chəwa. Kalaman ra'anha, kun pad nafe kalowundə ha. ³⁸Fərama, kun pad nafe fərowundə thla mbəranche yəwunha tə ndiitta. Tasau tədi thlə kadandəwun nafchəsi, tə nda'an nafe kadowundəsi.”

³⁹Fərankə Yesu sakta'an tandə wa, “Na komndə mbahən kəs kalati komnda wa? Ma ə chok kəduyu nat ndə chandə fət tə kwiya. ⁴⁰Wan thlə cha'atsə tamchə mbərandə thla thlə cha'anchi harwa, ma təbanchə cha'adan nan choktə kəd thla thlə cha'anchi har.

⁴¹“Kəthləm kət mə natu dəpandə ən di nech weniti shetwa kə meleen kunggul dəftədi nech hur yuwa? ⁴²Tə kən natu ndandə wanmu wa, ‘Suku kə kətani ən di kad wenitiyo,’ kərsə mbahənwen kətandə kunggul dəftə kad wenitiyo wa? Koha nefa, kətan kunggul dəftədi kad wenitiyo. Kəthləm kə mbəhinən na mət ndi'chan kəno mbahən kətandə yi wanmu kadi.

Cha'ati Yesu kə dar dəfta tə wancha'an
(*Mat 7.16-20; 12.33-35*)

⁴³“Kaa dəftə nggətwa bəbi wancha wa, tə pad sebtə dəfta nggət wa kaa wancha wa. ⁴⁴Thlə sənchəfe dəftə təmdi wanchiyan mbandəs nafe dam wan shukwata ə bəra tahawa ndu shehdeta bəra shelima wa. ⁴⁵Kaa nefa thlə chichan ichi ndi'chan, kəthləm ichi ndi'chan nech wandəkadat'yan, Tə pad bəbi nefa səbtə icha thlə natən chəta kəthləm ichədi wandəkadat'yan ndədwanda wa. Kəthləm ən di nech wandəkadat'yan nda'an nech chet kes me'yan.

Thlè tøndè ndi'chan tē sēbta'an
(Mat 7.24-27)

⁴⁶“Kəthləm mi thlè natwun 'ya nenchi wa, 'Chinda, Chinda,' pad kun chit ən di ndati wa kə chəwun wa?
⁴⁷Nat thla bech kə ki thləmata, pad chit ən di ndatiwa kə cha, ni mbu'owun saktə nef ini. ⁴⁸Nechan kəd nef nech tən wira rekan kwi tənən hwenngga, tə pad defchan fəl tənən'yan kə đar đekwena, ndiid kə kufa, bakan tə alkətfə kə pok wuran mbəla'wa yira'andə wuran wa, kəthləm tənən 'yan kwa'kwa. ⁴⁹Nat thla səkchə ndiktinchi, chəwa kəd ən di ndati wa, nechan kəd nef tənchə wir'yan ə đar chokita. Bak kapaa 'yam kufa kə pok wuran in həmkanha kuruuf. Həmndiyan ha pad tərwa ndətsə wa.”

Yesu kənantə mafati kappa thlə yaanda
(Mat 8.5-13)

7 ¹Ə təbankə Yesu mbu'andə ichi inni nafchə nat yu, ə pəđakan kə hahi Kafarnahum. ²Minni padfyu kappa thlə yandəsi i Roma thla na mafat'yan ha'chan kaan nduk mərtə ha, kappa thlə yanan i Roma tə inni yahtə mafadan 'yan kaan. ³Səkkən kushə' tə Yesu thlənkan paktə Yahudəwecha kə shiyandə Yesu kə bə kə kənan ndə mafat'yan kadı. ⁴Paktəcha'an dəkan ndə kəmdı Yesu shiyan kan ndə kaan, nakan ndə ndat wa, “Thla'i nafdı anya kimsə kə kisheensi! ⁵Thlə yahchan nafchiya'an, tə pad tənə'an tə kətən shittəsi.” ⁶Ə pəđak Yesu kaananda. Ə sa' kan nduk kə thləma wuran, kappa thlə yaandi i Roma ta'an ə thlənkan shikecha'an kə nda ndə Yesu wa, “Thlə maanda, kə bəheen fat 'yo kəthləm bat kəmdinchi wa! Ə cha'wi kə ben keurinchi wa. ⁷Nda'an chicha cha'wi si kə bi mbəswech wa, ndiku ndak

tə mee na mafatinchi kəndə kadi. ⁸Kəthləm chika nggəta nechi hur kussi* 'i yowunna, tə pad fə yaanchis harinchi, kə ndani thlawa, “Du, kə dfa, thla sə pad kə mbu'anni pad, ‘Bo, bakan. Ma ndanni mafatinchi wa, ‘Chu kəda' chat chikan.’” ⁹Kə səkkə Yesu kədu tərkan kafərta, ə təbərkan ha ndankan nafchədi nech para anchiyu wa, “Nggət nech mbu'owunda, ə hur Israila tamwi naa fərkit kəd thleya wa!” ¹⁰Fe thlənndəndəyu nggəran kan ndə in kə mbəs kappa thlə yaanan i Roma, bechandə mbəssandə mafadan'yan kinkadi.

Yesu thla'antə wa 'i nuf mərtə chimadan

¹¹Tollə kəda pədak yesu kə mirba kemdi thlə 'yafewa Nayina, kəmsichiyan* tə takət nafchə kaan dīch kanan ¹²Ə sa'kan ndə kə mi mbeyi Nayi'an mbəssanchanda fowun chet kesh tə mərtə kimshaa, thla nggəttə manan artə kəduyu, chimadan pad ə miri, nafchə terchan chet kesh kə dəff nunafan. ¹³Kə nak Chinmən nunafan, chat ə hadankanfa, ndankanwa, “Kə tinwa.” ¹⁴Ə dəkan təkan her kwaf tər mərta'anfa nafchədi kəssəhar yu thlarkan ndə ha. Ndak Yesu wa, “Wan kimshaa nduchi wa thla'u!” ¹⁵Mərtədayu ə thlee das məthlan tər kan ndikta, Yesu pad fərakan manan kadi. ¹⁶Ə pəpparak kandə ha nat nakandə maanan ndə Farta, nakan ndə ndat wa, “Kəd innini tandə ndat wa, kappa thlə mbandi Farta* bi hurmən! Farta bech kə həra'andə nafchiyan!” ¹⁷Kushe'tə inni chit Yesu yu mbu'fe ta' kə kayi ə hur Yahudiya ta' tə kərsa'an.

Thlənda bech mədi Yohanna thlə chit baftisma*

(Mat 11.2-19)

¹⁸Ə mbu'ankə kəmsichiyan* Yohanna nat ichiini. 'Yakan har chapsəri, ¹⁹thlən kan tandə kəmdi

Chinmən, kə chihanda, “Chi dani nat ən pəktiya wa, məthl yowunsi samən wa?”

²⁰Ə sa'kan ndə kəmdī Yesu, ndankan ndə wa, “Yohanna thlə chit bəftisma* thlən chə ngga'an kə ba ən kə chəhu mee, ‘Chi dani nech bət yuwa, məthl yowunsi kə dəf ən fatsu wa?’ ” ²¹Ə ke'ke fartə inni pad, Yesu məthlan kənan ndə nafchə kad kaan ə hur hatəfecha, tə pad ə hur hwa'arakta. Komənchə tərchanha ni ndə mətə. ²²Ə nggəman kə Yesu tan nda wa, “Nggəraman 'in kə ndawun Yohanna ən dī səktəwun, tə ən dī natwun; koməncha tandə naa mətə, tərəfcha tandə wi'ta, fe tə tarkwangchi fa, tandə kəndə kadī, tippengcha tandə sək mətə, fe thla'andə məmatecha, pad fe mbu'andə fə bəhcha Ndikti Farta. ²³‘Farta nan fər mbəs ən har kəmdī chikawuni thla aswak chi in fərkit tə dī nech səyan kə dər əndi chiti.’ ”

²⁴Kərsə pədati fe thlənde Yohanna, tərəkə Yesu ndiktə kə dər nafchi inni kəthləm Yohanna; “Mə dətəwun nat hur chanjeya? Bəchowun naa dər usinchə dī na rənna yira'andiyu wa? ²⁵Mə dətəwun nata? Nefsi kwaschə ndi'chan wa? Fe thlə kwaschə ndi'chan yu, pad tan nda sək mbəncəfə nechandə wiri kwitira. ²⁶Aa, wa mədət wun kə natta? Thlə Mbandi* Farta? Aa, nggət mbu'owunda mbərantə thlə mbandi Farta* ha. ²⁷Yohanna mbu'tə ndə kə dər Laulawadan ndat wa, ‘Nossi, ni thlən thlə thləndinchə kə pangga thla nech tahsandə mbandiyo kadī kə no bəta.’

²⁸Nggət nech mbu'owunda, ə hur fe nat nggətə nəssa, yowunsi mbəranchə Yohanna ha tə maandawa, chəka kəfū thla nech ngudəh kaan ə hur maandi Farta ə pədančəha.” ²⁹Nat thla səkchə ən diya,

ta fə thlət chamincha, ə nggəman kan ndə ndat wa, mbandi Farta nda'an nech ke'ke kəthləm fen chandə fe baftisma* təmdi Yohanna. ³⁰Ə nakan Farisiyawecha'an tə fə cha'andə kussi* kar kan ndə nggəmandə əndi yahandə Farta, kar kan ndəf paɗ kə chandech Yohanna baftisma*.

³¹Dək Yesu kə pang tə nda ndə tan nda, “Ə nakan hach yaa tə mə natti kadandə nafchi yuwa heshidiya? Ne chandə kəni? ³²Nechandə kəɗ wanchə nech choktə hur kosokta, nakan ndə 'ya ra'an, ndat wa,

‘Pi ən wanshilata,
karwun rəɓta,
in ən 'yeməs tətta
karwun tətta!’

³³“Ə bak Yohanna thlə chit baftisma* səm wa dəsəmnda wa, sawa 'yam dəfta wa, chəka kəɗu kun ndat wa, ‘Thle hwa'archa.’ ³⁴Wa 'i Nefa* bi, məthlan səmnda tə sata, paɗ ndakowun wa, ‘Thlə səmndə tə sa icha, shiketə fə thlət chamincha tə bəbi nafcha.’ ³⁵Nat tə kəɗu fe yahchə mbər ənni Farta, tandə pəndəwa kit 'yandəssi.”

Yesu tə bəbi nunefa ə wiri Simon thlə Farisawata

³⁶Thlə Farisawatsə bech kə 'ya Yesu kə səm'an ə wir'yan, bak Yesu choktəha kə səmndə dəsəmən inni. ³⁷Ə wan mərəɓ inni nunef si təbanchə bəbi choktiyan. Səkkən wa Yesu səm ən wiri thlə Farisawata*, ə bakan tə wan dəpətta yuffurra thla 'yang'yang. ³⁸Ə bakan kə thlartə ə kərsa'an, ə mət sarchiyyan nakan tətta. Nak 'yamət'yan kaha kə sarchiyyan, ə pətankan kad tə weshiyan, nakan nat kwalfandəffa, kənan bat pa'an fide yuffuri inni. ³⁹Nak thlə Farisawa di na innini chit nu inni, ndakan hur wandə

kadat 'yanwa, "Mamwa nafdiya wa thlə mbandi Farta*, mə səntə we'tə nuinni təkanchə herfiyu! Tə paɸ mə shinwa bəbi nufə nakan." ⁴⁰Ndankə Yesu thlə Farisawadan* wa, "Siman, ənsə nati mbu'uta." "Səkin chi, mbu'u thlə cha'andə nafchə har." ⁴¹Ndak Yesu wa, "Yowunsi nech para nafchə chap kumata, thleya fe parandə kumatə ən di sa'chə wandəbəthli leperəcha hurrat tə mbəthlan, thla paɸ tertə wandəbəthli leperəch nat ndə mbəsta hur məndə kumchit dərman. ⁴²Wulankan ndə tita'an kalankan tandə ha wa! Hachaa, yennech mbənfat kaan kəmdi nef inni?" ⁴³Ə ndak Siman wa, "Ə natinchə ha thla kalandəfe ha manchan yu nech kwalfata." Nda'an nda ndə Yesu wa, "Kədu mbu'in ke'ke." ⁴⁴Dəpan kan nunafan, Ndankan Siman wa, "Ə niyin nudiya wa? Yimchi keuriyo ə fəriwen 'yem kə chapani sarchin chəswa, chəka kədu chapantə sarchinchi tə 'yəmət'yan tə paɸ pa'ankan kad tə waas indiyən. ⁴⁵Nggəthlwen nenchə kaff kə yimkə keuriyowa, chəka kədu kə yimkansi tamwa malandə kwalfa sartinchəfa wa. ⁴⁶Chiwen fidet kəin wa. Məthlan pa'antə sarchinchi tə fedet yuffurra. ⁴⁷Kəthləm nda'an, nggət mbu'uta bəbi fech chi'yan kaan yu kalan fe ha, kəthləm pən tə thlərdakta, thla kalandəfe ha top, təthl pən tə kaafat top." ⁴⁸Ə ndankə Yesu nunafan wa, "Bəbifech'yo kaluchi fe ha." ⁴⁹Nafchədi nech səm'ən thləmandanyu, saɸ tandə nda ndə ra'an wa, "Wun thlenni, thlə cha'chi kal bəbifat ha pakki?" ⁵⁰Ə ndankan nunafan wa, "Fərkit'yo həra'ucha. Du kumichu wa."

Yesu tə fowun nəssə nech kəssandatsi

8 ¹Tollə kəda Yesu wi'yankan mərəbcha tə wan mərəbcha'an, nakan bəss kushe'tə Kutərakti Farta*. Kəmsichiyən kum nggərssi chap tandə

pad thləmadan, ²tə fowun nəssa fe kəñchikad ə hwa'arakta tə takət hatəfeh samən samən. Ə hurnanda yowunsi Maryamu Magdaliya, thla yimandə hwa'archi kaf mud, pad kinkadi. ³Yowunsi pad Yuwana nu Kuza, nafan pəlaa ə wiri Hiridus tandə tə Suzana tə takət nəssa terchan tandə kəssandə Yesu si tə kəmsichiyā*, tə kənau chiyanda.

Saktə thlə həfta

(Mat 13.1-9; Mar 4.1-9)

⁴Kə nak nafchi nggomnda terchan ə mərəbchə samən samən nakan ndə bat kəmdī Yesu, nda'an fərandak Yesu sakta'an tēdiya, ⁵“Tamfe chit nef kədu thla dich kə we'ya we'ta ə hənggiyan, məthlan in wi'ta, həəmkə fowun kaha kə hur mbanda, nak fe ndəssandata, dəngchi pad chehankanda. ⁶Fowun həmchanda kə kəlaar fera, kə tif kanda, ə hwar kan ndə kadi kəthləm ndaukətsi minni wa. ⁷Fowun həmkan ndə kə hur tahcha, mankan ndə ke'ke, pad tahdi njankan maanda tan nda. ⁸Fowun we'ta'an pad həmkan ndə kə kwastə hahidi ndi- chan, mankanda, pakan ndə wakaf kumchit kum kum.” Kə təban kə Yesu mbu' tə kədu thla'ankan bərata ndakan wa, “Thla na thləma səktiyānsi, səkkan.”

Nef nech həf weeta (Luka 8.5)

Yara nan ha ɗar saktə thlə həfta

(Mat 13.10-17; Mar 4.10-12)

⁹Nda'an chəhandə kəmsichiyan* mee, mə na saktə'an tədiya kaɗata. ¹⁰Ndankan tandə wa, “Nggəmwunchi fesi kə sənwun əna wuɓta ə maandi Kutərakti Farta*, takət nafchə paɗ tə shenu'tə saktə'an ndak kəthləm,

‘Chika ɗəpechan nda nggandə na wa, chika sək chanda nggandə sən wa.’

Yesu ə fərtə saktə kaɗati thlə həfta

(Mat 13.18-23; Mar 4.13-20)

¹¹“Ə saktə kaɗa ɗan ya: We'ta'an nda'an nech kə ndikti Farta, ¹²Fe həmchə kə hur mbandə yu fen kaɗandə fe tə nafcha fe səkcha, paɗ ɓak hwe'ra kə huppandə ndikta'an wandəkadaɗ 'yanda, kəthləm kə fərndə kit wa tə paɗ kə mbəsndə həra'ta wa. ¹³We'tə ɗi həmchi kə hərrang feryu paɗ, fen kaɗandə fe tə weetə nafchi ini səkchi ndikta'an thləkan ndə tə mbəndəfa tə kəɗu chokwa ə hur 'yanda wa, fər chandə kitta'an ngudəh kəɗa. Tə paɗ kə ɓak ɓahta kəm ɗa nda, chat welankan ndə fərkit 'yanda kaɗi. ¹⁴We'tə ɗi həmchi kə hur tahchiyu paɗ, fen kaɗandə fe tə nafchəɗi səkcha, tə paɗ kərsə məncha'an, kaɗa əna heshi ɗiya tə kaa kənau wa, tə yah sək mbəndəfa, ɗəf tə tan nda kə karndə chit kaa əna. ¹⁵We'tə ɗi həmchi kə kwastə mət yuwa, fen kaɗandə fe tə nafchəɗi səkchi ndikta'an, thləkanda tə kaa wandəkadaɗa, kəs kan ndə har, kərəs kanda nggət kan ndə wanchə kaan.

Saktə kə ɗar təkəsha*(Mar 4.21-25)*

¹⁶“Nggə nefsi nech nja'andə təkəsha kə tər kə chipanchi tə ɗuliya wa, ndu kə njenchi kə pəkanchi kə kan mət hunata wa. Kəthləm nda'an kwech ɗəf tən kə ɗar yikaa kəthləm nafchədi nech yimndəssi kə nan ndə ɗa'akəta. ¹⁷Nat ən ɗi nech ə wuɓta na fe koh tandə kesh, paɗ nat ichiɗi nech ə nggəthla nafe kuɓsandə kesh hayang. ¹⁸Mbərəmsə kə ən ɗi natwun kaa thləmat si yu, kəthləm fe na ichi 'yandəsi fen nafe chekan ndə 'yanda, tə paɗ thla nowaktə ən 'yansi yu, ən ɗi natən kadat wa ne'ssiyan, nafe thləta kə malndə anchi kəɗu.”

Man Yesu tə wanmancha'an*(Mat 12.46-50; Mar 3.31-35)*

¹⁹Chat kəɗu man Yesu tə wanmancha'an ɗəkan ndə kəmdiyən, tə kəɗu mbahən wandə sa'ndə kafawa kəthləm tertə nafcha ²⁰Nda'an nda ndə yowun nef Yesu wa, “Ə mu tə wanmanchuya tandə kit kit kərsə nggomənda yah ndəs kə kəmwun.” ²¹Nda'an nda ndə Yesu nafchədi nat nech ə minni wa, “Fenni səkchi ndikti Farta, paɗ kə thləna nda, fen nech kə yaa tə wanmanchina.”

Yesu ə yanantə rennaa ha*(Mat 8.23-27; Mar 4.35-41)*

²²Fartə thlaa, ndankə Yesu kəmsichiyan* wa, “Cheman kufidiya kesh.” Nda'an yim kan ndə kə hur kombawal nakan ndə pəɗata. ²³Nakan ndə hur kufidi, sa'kan ena. Thla'kə kapa rənna kə ɗar kufi'an nakan ndidəndə kombawalta'an, tandə ə mi mərta. ²⁴Nda'an ɗəkan ndə

nahnan ndə Yesu. Ndankan ndə wa, “Thləwira, Thləwira, nggəmən mi mərta.” Thla'kə Yesu yanankan rənni an ha tə thla'ati 'yaman hunakan ndə ha kəmma. ²⁵Ndankan tandə wa, “Ai fərkit yowun?” Leki nda, pad sakandech inda. Ndankandə ra'anwa, “We'te naf mə neniya thlə yananchə renna ha tə 'yema ke nggasndə kəmma.”

Kənan Yesu nef kad tə hwa'archə fa

(Mat 8.28-34; Mar 5.1-20)

²⁶Yesu tə kəmsichiyan* nakan ndə wi'ta ə hur kombawal sa'akan ndə kə hahi Garasinawecha, thla nech tə heshi kufi Galili. ²⁷Tərti Yesu kah nech 'yang'yang chat yowun nefi mərban ya thlə hwa'archa. Nafan minha thlə wi'chan cha'ha kapat fa wa, pad mbahən wa choktə wirwa, pori' thlə nechan mət thloh mərcha. ²⁸Kə nakan Yesu, chat nafan thla'ankan bərata tə alkəta, həmkanha kə panggən Yesu nakan hwata nakan ndat wa, “Mə puchi tə nENCHI, Yesu Wa 'i Farta thlə maanda? Nggət shiyuta, mə fərīchin bahta wa!” ²⁹Mbu'chan kədu yuwa, kəthləm tapi ə yanan Yesu hwa'archa'an ha kə chendə kesh fiyan. Kəthləm thlə kurbanchə hwa'archa'an na thləf ndəha, pad təthl kəsanda kə kənan ndə tə chalala, kə nan ndə dəpanda har chik tə kədu thlə kwassanchan sarchiyan tə harchiyan kesh hur chalalata'an. Necho mbəstə hwa'archa'an rəkan kandə kə hur ushina. ³⁰Chəhankə Yesu mee, “Thləm wa wa kəni?” Chat nggəmanke nafan wa, “Terchan” kəthləm hwa'archa'an tə nan ndə terchan fiyan. ³¹Nakan ndə shiyanda mə pəktə tandə kə hur kwi hwa'archa wa. ³²Nduk tə minni pad, yowun kapa chaap kəlanggar chə sə nech parat

ə yara ngwalan, chat hwa'archa'an shiyan kan ndə Yesu kə malendech kə yimndə kə hur kəlanggarcha'an, məthlan paɸ nggəman kan tandəsi. ³³Chək kan ndə kesh fi nafan yimkan ndə kə hur kəlanggarcha'an. Chat kəlanggarcha'an nat thla' kanda tə weesheta tər kan ndə kaha həkkan ndə kə hur kapa kufi'an, mər kan ndə huran. ³⁴Kə nak fe nech dəpa kəlanggarcha'an haryu ən di səbcha, chat rakakan ndə kə mirba tə wan mərəbcha'an kəthləm kə sa'andə kushe'ta'an. ³⁵Bak nafchə kesh, kə sa' kan ndə kə thləma Yesu, nakan ndə nafdi che hwa'archa'an kesh fiyan yu məthlan das nduk tə Yesu, ə məktə kapata paɸ hur indiyān ndellengha. Chat kəsandak lekəttā nakan ndə kwaranda nat nda. ³⁶Fe nech minni fartə di səbtə ən dā, nakan ndə mbu'andə takət nafcha kənaandi kənan ndə fe nafan kadi. ³⁷Chat nak nafchi Garasinawecha'an shiya ndə Yesu kə maltə hahi yandə ha, kəthləm pəpari ndə ha kaan. Yimkə Yesu kə kombawal ə nggəran kan in. ³⁸Chat nafdi rəkan ndə fe hwa'archidi kesh fiyanyu bakan, shiyankan Yesu nakan ndat wa, “Suku kə pədamən tə wechi.” Tə kədu nggəmwu Yesu fə kə pədanda wa ndankan wa, ³⁹“Nggəran in keuri, kə mbu'in əndi chutə Farta.” Chat pədak nafan parakan tə hur mərbān, nakan mbu' ən di chan ndə Yesu.

Wa 'i Yayirus tə nuf thla na fer thlərtā kah fiyan

(Mat 9.18-26; Mar 5.21-43)

⁴⁰Kə nggərandi Yesu in mi kapa kufi inni nak nafchə thlət anchi fa kəthləm tandə pək ndi. ⁴¹Chat ə nef ya thla na thləman wa Yayirus, thla nech kə kapa nefa kətən shi Farta bakan koptəha pənggən

Yesu. Shiyankan kə dəndə keuriyan, ⁴²kəthləm wa'yan nuwun thlarat, tə hurat kum nggərsə chap nduk mərtə ha. Kə kəskə Yesu wi'ta, nak nafchi parandi terchan chik təyeni. ⁴³Hur nan ndə yowun nunefsi nech sa bahta tə hatəfa thlər fera, hurrech kum nggərsə

Nunef təkən her kapati Yesu fa tə kanaan (Luka 8.44)

chap. Səban tə ichiyan kad nat mət kaa wanbəba, tə kədu yowunsə mbahənchi kənan ndə kad wa. ⁴⁴Chat parakan tə hur tertə nafchi inni bakan tə kərsa'an, təkankan her kapat'yan fa tə kanaan, thlarkə thlertə fardə hayu chat. ⁴⁵Ndak Yesu wa, “Wun tə ki chi her fa?” Chikawun askan, chat ndankə Biturus wa, “Thlə maanda, tərta nafchidi tauruchi ha chik təyənəya tandə pukuta.” ⁴⁶Tə kədu ndak Yesu wa, “Nggət yu, təkəchi yowun herfa, kəthləm ə səkənchi chii alkət kesh finchi.” ⁴⁷Kə sənəkə nudi wa sən fe ndi, chat chekan kesh, fat'yan rəbtəfa, kopkanha panggən Yesu. Tə pad'mbu'ankan ə panggən chik wunni ən di kəsanchis kə təkantə herfa, təkən nan kad chat. ⁴⁸Ndankə Yesu wa, “Wa 'inchi, fər kit'yo kənuchi kadī. Ndu kə chokən hashas.” ⁴⁹Təbawa shenu'ta'an wa, chat wan thlə thlənda ə wiri Yayirus kapa nefa hur kətən shi Farta bakan, nakan nda ndə Yayirus wa, “Kə dəfin thlə cha'andəkadi kə sa bahta wa, tapi mər wanan 'yo.” ⁵⁰Kə sək kə Yesu kədu, chat ndankan Yayirus, “Mə ləkənwa; yu furu kit, nan nggər nat ha.”

⁵¹Kə sa' kan ndə kauran, nggəmwa fə chikawun kə yim kanan kedecha, mangga Biturus tə Yohanna tə Yakubu, tə paɸ chin wannu wannan tə manan. ⁵²Nat nafchidi nech wuran, nakan ndə təta, tandə hwata kəthləm wannu wannan. Ndankə Yesu tandə wa, “Mə nowun təta wa, wannu wannan ngga tə mərwa, tən sa'en ndak.” ⁵³Chat nakan ndə massa njir fata, kəthləm səndə wa tə mərta. ⁵⁴Yesu kəskan her'yan

*Wa i Yayirus tə fe nech
təta (Luka 8.54)*

chat thla'ankan bərata ndankan wa, “Wannuwaa thla'u!” ⁵⁵Bak shishingndiyan kadi thla'kan chat, ndankə Yesu tandə wa kə fərändə dəsəmnda kə səma. ⁵⁶Parcha'an sakandak inda, tə kədu kahan kə Yesu thləmech'yanda mə mbu'andə nefa wa tə ən di səbcha wa.

Yesu thlən tə kəmsichiyan
(Mat 10.5-15; Mar 6.7-13)

9 ¹Yak Yesu kəmsichiyan* kum kə nggərsi chap ə fəran kan tandə alkəta tə mbanda kə ɸar hwa'archa nat tə paɸ kə kənan ndə hatəfeh kadi, ²paɸ thlən tə tan nda kə basndə kutərakti Farta* tə paɸ kə kənan ndə fe kaɸ nech haɸchan. ³Paɸ ndankan tandə wa, “Mə kəswun ən har kə thləm wi'ta'an wa, ndu fangnda, ndu yakwata, ndu yata, ndu wandəbəthla, ndu kapat səm mə thla fiyowun

wa. ⁴Nat wurdī yimduwunsi, chokamsi kə fartədi nat wun mal mərɓan ha. ⁵Nat mədi thləwak təndə wunchi, ma kun mal mərɓan ha kə thləfawun tənə'tə hahi'an kad ə sarchiyowun kə chok kə də sənən, kə ɗar indiyanda.” ⁶Thla'kanda, də kan ndə kə hur wan mərəbcha'an, baskan ndə kushe'ti ndikti Farta pad kənan kan ndə nafchə kad chik təyenni.

Hiridus hur saka'inda

(Mat 14.1-12; Mar 6.14-29)

⁷Sə'kə Hiridus kutər Galili əna saka'indi thlənandə Yesu, səbkə wandə kadat'yan kadi, kəthləm fowun ndat wa, “Yohanna thlə chit ɓaftisma* chech kesh kwaa.” ⁸Ndak fowun wa, “Thlə Mbandi* Farta Iliya nggəranchi in, fowun wa artə hur dohtə fə Mbanchi* Farta mərchə kadi thla'cha.” ⁹Ndak Hiridus wa, “Yohanna kudɗaa ɗəfinchə kə thləndə indiyən kadi, hachaa, wun nef na nat ndə mbu' ichə kə ɗaran ya?” Yahkan kəm naa Yesu tina.

Yesu səman tə ən nafchə aru ɗərman

(Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Yoh 6.1-14)

¹⁰Kə ɓak fə thlinchi Yesu kadi, mbu'ankan ndə Yesu inchidi chitndə nat. Tərkan tan nda ichit nanda ɗəkan ndə kə wan mərəɓdi thlə 'yafe wa ʔetsaida. ¹¹Səkkə nafchəwa məthlan minni, parakan ndə anchi. Thləkan tan nda tə herchə chap, mbu'ankan təndə kutərakti Farta* pad kənan kan nafchə kad kəmchəs kə kənan fe tan nda kadi.

¹²Yarkə farta ɓak kəmsichiyən* kum kə nggərasi chap ə ndankan ndə wa, “Nda ndən nafchəɗiya wa kə ɗə ndə kə

hur wan mərəb chidī mēdiya tə hänggecha ma'a nan ndə kaa dəsəmnda tə mət mēnda, kəthlēm nechanmən langga.”
¹³Nggəran kə Yesu tandəs wa, “Fəraman tandə ən kə səmnda.” Nggəran kə kəmsicha'an 'yansu wa, “Əndi nech si wan bilshet dərman tə yirfə chap mangga kə də ən hiyan yat nafchədi si nat yawa?”
¹⁴Nechandə nafchə həssa aru dərman. Ndankə Yesu kəmsicha'an 'yan wa, “Chokaman tandə ha tukut tukut kumchit dərman, dərman.”

¹⁵Parak kəmsichiyan* shenu'tiyan chokkan kan ndə nafchə ha kəduyu. ¹⁶Tərkan bēlshedān dərman tə yirfan chap yu dəpakan kə hulafərta, chankan usoko Farta ə chichenkan ha, ə fərankan kəmsicha'an 'yan kə chakkan ndə nafcha'an. ¹⁷Ə səmkan ndə nat nda nggal kanda. Ə nggomankə kəmsichiyan* takət dəsəmnan, inafta kum kə nggərsi chap.

Ndikti Biturus kə dər Yesu

(Mat 16.13-19; Mar 8.27-29)

¹⁸Fartiyowuna nakan shiyandə Farta məthlan ichi dān, bək kəmsichiyan* kə thləmadān pad; ə chəhankan tan nda, “Thlə ndech nafchə wa wun naki?”
¹⁹Nggəman kan nda wa thlə ndech fowun wa, “Yohanna thlə chit baftisma*; pad dāa, Iliya; tə pad fowuna, wa artə hur dohtə fə Mbanchi* Farta thla thla'cha.”
²⁰Ə ndankan tandə wa, “Kun kəni thlə ndechowun wa wunnaki?” Ə nggəman kə Biturus wa, “Cha Kəristi* 'i Farta.”

Mbu' Yesu we'tə mərta dī natən chita

(Mat 16.20-28; Mar 8.31—9.1)

²¹Ndankə Yesu tandə wa mə mbu'awun nef ndiktidiya wa. ²²Ə ndankan tandə wa, “Wa 'i Nefa* ”

nwaat kə sa bahta samən samən paɗ kə kar paktechə anchi, ta paktə panggənchi* Farta ta fə cha'andə kussi* 'i Farta kadi, nan ndə bələnda paɗ mahkaan parta'an kə thla tə shishingda.”

²³Ə ndankan tandə nat wa, “Nat thla nech paranenchi, nwaat kə kartə fat'yan kə tərətə palangndiyan chək yen parta kə paranenchi. ²⁴Nat thla yahchə kə həra'antə shishingndiyan nan kubata, Nat thla kubech shishingndiyan kəthləm nggəta nan həra'anda. ²⁵Mənan thlendi nef kadi ma mbəstə heshi nat, kə kuba shishingndiyan? ²⁶Nakan chək wun nefa harandə fata kəthləm nggəta tə ən di ndikti, na fat harandə Wa 'i Nefa* ma ə nggəranchi in hur mandəyan tə yi Chinan ta yi fə thlənchiyan chidchid. ²⁷Kitta'an tə ni mbu'owun nda, fowunsi kikit hurwunya nggandə təkantə mərta wa nan ndə na maandi Farta.”

Nggər fati Yesu ha
(*Mat 17.1-8; Mar 9.2-8*)

²⁸Mənkən ha mändə fodfodfa kərsə ndikta'an, tərkan Biturus tə Yohanna tə Yakubu, ə tər kan ndə kə ɗar ngwela kəthləm kə shi nda. ²⁹Nakan Shita'an, ə mbedek chiman ndiyan ha, paɗ chik kapat'yan hedəɗaa. Sənwufe dəpanda wa. ³⁰Kəd thlə nakan kəduyu, nak nafchə chap ndiktə ta'anchi ndə Musa tə Iliya, ³¹nechandə tə ɗaakəti maandi Farta nakan ndə ndiktə tə Yesu kə ɗar ən di tahsandə Farta ha kə ɗar mərtiyan ə Urshelima. ³²Biturus tə fencha'an hur 'yena kəp, nahən chanda nakan ndə ɗaakət 'yan ha ta yi nafchədi chap thlərchi ha ta'anchi. ³³Nak nafcha'an pəɗat thləma Yesu, ndankə Biturus Yesu

wa, “Thlɔwira, ke'kesi nat mən mədiya; na ən tahəs kuwurchə mahkan, artə yuwa tə artə yi Musa pad artə yi Iliya.” Sənwa ndu mə natən mbu'ta wa.

³⁴Mbu'kan kədu, bak husamba kurandat ha; lekəkanda nakan ndə yimndə kə hur husambi'an. ³⁵Tə pad chek bəratə kesh hur husambi'an, ndakan wa, “Thleya Wa 'inchi thla tati, kaman thləmata!”

³⁶Kə nggaskə bərata'an ba' chat nakan ndə Yesu ichidan. Nggaskə kəmsicha'an'yan kəmma pad mbuawandə yowun ən di nat ndə hur minchi iniwa.

Kənan Yesu wa kad tə hwa'archifa

(Mat 17.14-18; Mar 9.14-27)

³⁷Əssadan, kə bakan ndə kaha bəra nggwalan, bak nafchə terchan mbəs tan nda. ³⁸Ə nakan nefsi hur nanda 'ya kan fata nda kan wa, “Thlə cha'andə nafchə har, tə shiyuchi dəpan wandinchiya, məthlanni artiya; ³⁹pad hwa'archə fiyan, chik tə kədu nakan tətta; nak chandartəfiyan, pad thləf-kan ndə ha, Padāa kata wa kalndə ha wa thlə chanchan mərəngchəfa. ⁴⁰Tə padāa, shiyani kəmsichiyo* kəm kətandə kesh, ə mbahən wanda wa.”

⁴¹Nggəmkə Yesu wa, “Kun we'tə nafchədi nakan ya fə kumi fər kitta'an, fə thlən bəbifecha! Kə kwat nati choktə tə wunchi, kəni kəriswunchi? Butən wanan'yo kəmda.”

⁴²Nak wanan bəta, thləf kə bəbi shemedan anchi ha kə haha ngish ngish. Nda'an yanan ndə Yesu bəbi shemedan ha, kənkə wanan kadī ə fərankan chinan kadī. ⁴³Nat nafchədi nech minni ə saka ndak in nda kəthləm alkəti Farta.

Nggər Yesu ndikta kə ɗar mərtiyan

(Mat 17.22-23; Mar 9.30-32)

Pe'kə nafchədi hur sakainda kəthləm ichidi nat chit Yesu, ndankan kəmsichiyan* wa, ⁴⁴“Kam thləmat ha ndi'chan kə ən di nati mbu'owundiya. Nafe fər Wa 'i Nefa* kə hari nafcha.” ⁴⁵Tə kədu wathla wa sakta'an tan ndawa. Ə wubtə fiyanda, kəthləm nda'an wathla wa tan nda wa, paɗ lekəkan nda kə chihandə mee tə ndikti inni.

Wun nech nat Manchan

(Mat 18.1-5; Mar 9.33-37)

⁴⁶Thla'kə as inda pəthlər kəmsicha'an kə ɗar thla nech nat manchan. ⁴⁷Yesu sənkan wandə kadech'yanda, tərkan waa ə thlaran kanha kə thləmadan. ⁴⁸Ə ndankan tandə wa, “Chikwun thlich wandiya hur thləmna thlət nenchi, paɗ chikwun thlich nenchi thlət thla thlinchi nenchi; Nat thla nech ngudəh hur wun, məthlan nech manchan.”

Thla nawakchə kə atekritəwun yuwun ni

(Mar 9.38-40)

⁴⁹Ndak Yohanna wa, “Thlə wira, ni ən nef kətandə bəbi shemet kesh hur thləmwə, ə ndanka'anwa kə malanchi, kəthləm məthlan hur ən wa.” ⁵⁰Ndankə Yesu wa, “Mə thlarawunha wa. Nat thla ngowakchə kə atekritəwun yuwun ni.”

Kar Samariyawechə Yesu Fa ə Yowun Wan Mirba

⁵¹Nak fartə nggərāndi Yesu in kə hulafərtə nduk ha, thlarankan inda tən ɗət kə Urshelima. ⁵²Thlənkan

fowuna kə wan mirbi Samariya kə tahəs ndəf kəthləm bat'yan. ⁵³Yiran kan ndə tan nda. Kar kə nafchi wan mərɓan anchifa, kəthləm tən dət kə Urshelima. ⁵⁴Nak kəmsichiyān* Yakubu ta Yohanna inini kəduyu, ndakanda wa, “Chinda, no yahta wa kə 'ya ən wat kah hulafərta wa kə 'yan ndech kad wa?”

⁵⁵Tə kədu təbərkanha ə yanankan tan nda. ⁵⁶Ə pəda kanda kə yowun wan mirbə samən.

Fə ndat wa na ndə para Yesu

(Mat 8.19-22)

⁵⁷Nakan ndə wi'tə chaa ə mbanda, ndankə nef wa, “Ni para wechi chik tə yen dətə.”

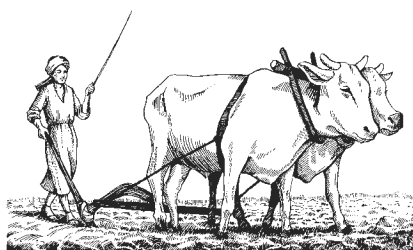
⁵⁸Ə ndankə Yesu wa, “Charu'cha kwichiyandəsi, pad dənggchə fərta kətənchi yandəsi; nakan Wa 'i Nefa* nggə mətisi natən dəf indiyān wa.”

⁵⁹Tə kədu ndankan yowuna, “Paro-nenchi.” Ndankanaa, “Chinda, suku kə di la thloh handə papa kwadən.”

⁶⁰Nggəran kə Yesu suwa, “Malan, mə matecha kə thloh han ndə mərçə yanda, chaa, dū kə beshin kutərakti Farta*.”

⁶¹Ə ndankə yowunaa, “Ni parawechi, chinda; suku kə di la nda ndə wirinchi wa pəfinchi.”

⁶²Ndankə Yesu wa, “Nat thla keschə wanggət har tən hudata, kən dēpat kərsən kəm wa nda tə Kutərakti Farta* wa.”

Nef nech huda thlecha
(Luka 9.62)

Thlən Yesu Nafchə Kumchit Mud nggərsə Chap

10 ¹Kərsə nda'an, Chinmən thlənkan nafchə kum chit mud nggərsə chap, chap chap kə hahichə samən samən dəftən wandəkadatsi nan sa'ta. ²Ndankan tan nda wa, "Nafchə tərchan yahchə tərtəha kəmdinchi, nafchə nech nda ndə tan nda wa bəmkadi nawakchəsi tərchan. Shiyama kəmdi Farta thlə fər icha, kə bə tə nafcha fe nech chit tər'yan həngga. ³Dama nggət thlən wunchi kəd chohrecha hur purənggəcha. ⁴Kə tərwan thlipo wa, ndu yakwata ndu pahamcha kə ndawun ən nefa mbanda wa.

⁵"Ma yimwun keuri, kə ndowun, 'Kəbi kadi.' ⁶Ma kaa nefsi wuran, na kəbi kadi 'yowun choktə tə nafan. Ma ne'suwa, nan nggərandə'in kəmdi yowun. ⁷Chokam wir inni, kə səmwun, kə sawun chikami fərowundə nda kəthləm thlə tera nan mbəs kənau ter'yan. Kəno wun wi'yandə wurcha wa.

⁸"Ma yimwun kə mirbā thləndə wunchə, səmam chikami fərowundənda. ⁹Kənaman fe kad' nech ha'chan fe nech minni kə mbu'awun tan nda, 'Bati Kutərakti Farta* nduk ha.' ¹⁰Ma yimwun kə Mərban thlə wandə wunchə wa, dam kə mbandəyanda kə ndowun wa, ¹¹'Chika tənə'tə mərban 'yowun ə pahamchə ya'an thləfa'ən kadi kəmdiyowun. Chokam tə sinan: Kutərakti Farta* ndukha.' ¹²Kitta'an nati mbu'owunda, nan nat səm kəmdi Sodom mə mərəb ini fartə chakme.

Ai'yanda mərəbchədi karchə tərtəha

(Mat 11.20-24)

¹³"Ai'yowun, Korasin! Ai'yowun, Betsaida! Ma əna saka inchidi chit fe hur wun chit fe hur Taya

tə Sidon mə tər nafcha'an ha, pi ndə səbtə icha tə ficha. ¹⁴Fartə chak mee na Taya tə Sidon hadandə Farta fa mə kun. ¹⁵Chi pad Kafarnahum! Tərcho wa na fe manuta kə hulafərta wa? Auwa, na fe bat tə wechi kaha kə mət mərcha!”

¹⁶Ndankə Yesu kəmsichiyān* wa, “Ma səkndə bassəyowun nggət səktənda. Ma karndə wunchi pad, nggət kartənda. Ma karndə nenchi pad, karndə thlenni thlənchi nenchi yu.”

Nggəra ndi kum chit mud nggərsi chap in

¹⁷Bak nafchə ini kum chit mud nggərsə chap tēdi tə mbənfata tə ndat wa, “Chinmən, ta hwa'archa nggəməndə mee fa hur thləmwā.” ¹⁸“Kədu,” Ndankə Yesu tan nda wa, “Ninchi kapa Hwa'ran hēm ndə kaha hulafərta kəd withlwidta. ¹⁹Fərowunchi alkəta kə dəsawun wurubchə tə hərədecha tə pad dar atekritəwun Hwe'ra, ənsə nech chowunda wa. ²⁰Mə mbənwun fata wa kəthləm sək hwarchə wunchə wa, mbənam fata kəthləm yaranfe thləmchəwun ə hulafərta.”

Yesu mbəntə fata

(Mat 11.25-27; 13.16-17)

²¹Fartə ini, Yesu hur mbənfata thla bech təmfi Shemeti Farta*, ndakan wa, “Usoko, Papa, thla tinchi hulafərta tə heshi, kəthləm wubəin ichidiya mēdi nafchēdi dathlchan tə fə mbər icha, bako pənan ndə wanwancha. Kədu Papa, nda'an mbənuchifa, chətu kafata.

²²“Fərichə Papa chikami nat. Nefsi sənchə wannan wa, chənan ndak, tə pad nefsi sənchə chənan wa, wannan ndak tə nafdi yahtə wannan kə sənna.”

²³Təbərəkə Yesu ha ndankan kəmsichiyan* hur wuḅta fa, “Fə mbəs ichi har nakowun kun tədi nech na ichida tə wenita! ²⁴Nggət mbu'owundəsi, fə Mbanchi* Farta tə kutərcha terchan yah ndə naa ichi-dī natwun nawanda wa. Yah ndə pad kə səkndə ichidi natwun səkta, chika kədu sək wanda wa!”

Saktə Kaa Nefa Thlə Samariyata

²⁵Fartə thlaa thla'kə thlə təbra ndə Kussi* 'i Musa' ha tən kadandə Yesu, chəhankan wa, “Thlə cha'andə nafchə har, mə kəm chəs kə chi kə mbəsi shishingndə kə kwekədan?”

²⁶Nda'an nda ndə Yesu wa, “Mə yara ndə fe ha hur Kussi* ta'an? Thlə changgancho wa kəni?”

²⁷Nggə mankə nafan wa, “ ‘Kə chin thlərdakta kəmdī Chu Fartiyo tə wandəkədat'yo nat, tə shishingndiyo nat, tə alkət'yo nat, tə hwir'yo nat’, pad, ‘Kə chin thlərdakta tə shetwa kəf fat'yo.’ ”

²⁸Nggə mankə Yesu wa, “Inini mbu'tuyu ke'ke. Du no chu kədu, no choktə tə shishingnda.”†

²⁹Nafan tən yah pəndə wa kit'yansi chəhankan Yesu wa, “Wun nech kə wanmana?”

³⁰Fərkə Yesu saktə'an wa, “Nefsi dar wi'ta thla'atə mərəḅ Urshelima* tənkaḅ kə hahi Yeriko,

j 10.25 *Thlə təbra ndə Kussi 'i Musa*: Thlə cha'andə nafchə kussi kadi fərtə Musa kəmdī Israilawecha.

† 10.28 Kətichi Chidchid' Kəta 18.5; Kuḅ. Shariya 4.1

wathlkə yarchə anchi. Bətan kan ndə kapech 'yan, thləfankanda ndi'chan, malkan ndə anchi pathlang shishingndə tə mərta. ³¹Nda'an bak pangndə* kah tə mben ini, bakan na nafdi, lenkan ha tə kəlar mbərkan ha. ³²Bak Lawi^k pad tə minni, nakan nafdi lenkan ha. ³³Kədu pad bak nefa thlə Samariyawata* tə minni, nakan nafdi hadankan fa. ³⁴Dəkan mbəs nef ini, chapankan mərəngchiyan kadi pa'ankan fidəta tə 'yam dəfta,* kənan'yan, tərkanđi kə đar kwari'yan pədakan tə anchi kə hur wira kə mət məndi ramcha, chokankan. ³⁵Walwurta, fərankan thlə wuran tipesh chap,^l ndankan wa, 'Kə kəssan chəsi, ma chek əna, ni furuta ma nggərani in.' ”

³⁶Chəhankə Yesu wa, “Hur nafchi ini mahkan yu wa, yen nech nduk tə nafdi an thləfandə yarchiyu?”

³⁷Nggəran kə thlə təbrandə kussi* ha wa, “Thlenni pənanchə kaafatyu.” Mbu'ankə Yesu wa, “Du kə chin kədu.”

Ramkəti Yesu kəmdī Marta tə Maryamu

³⁸Yesu tə kəmsichiyān* tandə wi'ta, bakan ndə kə wan mirba, nu nefsi minni thləman wa Marta thləkan tan nda kə wir'yan. ³⁹Marta wanmanansi thləman wa Maryamu, chokchan nduk tə Yesu məthlan kan thləmat shenu'tiyan. ⁴⁰Marta pad ndik tarcha təranchə hur indiyān, dəkan mbəs Yesu tə ndat wa, “Chinmən, kəmu wawa malichi wanmana tarchə kə in? Kə mbu'ən wanmana kə bə kəsitəsi.” ⁴¹Nggə

^k 10.32 *Lawi*: Fe thlə kəssanchi pangndəsi hur Wiri Farta.

^l 10.35 Greek *Duo Deneria*, Ga'anda *Təpesh chap*. Tar partə chap.

mankə Yesu wa, “Marta, Marta, kə bəheen indiyo tə ichə tərchan wa. ⁴²Ən arta ndak yahtə fee Maryamu tərtə kaa əna, nefsi nech thlənan ndə har wa.”

Cha'andə kadī i Yesu dər shita

(Mat 6.9-13; 7.7-11)

11 ¹Farta thlaa Yesu shita ə mətə. Kə təbānkan, arta hur kəmsichiyān* ndankan wa, “Chinmən, cha'a'əndən har mə nat ən mbu'ta ma ngga'an shita, kəd thlənni cha'andə Yohanna kəmsichiyān* har yu.”

²Ndankə Yesu tan nda wa, “Ma kun shita, nechowun ndata wa,

“ Farta,

kə tahsanfe thləmwuha kən chidchid,
kutəraktiyo kə ba.

³ Kə fəre'inchin dəsəmnda i parta.

⁴ Kə kele'inchin bəbifech ya'an ha,
kəd ən di thlə kala'andə ən fe ha
thlə cha'ənchi bəbifat fa.

Kə mele'inchin kə yim ən
kə hur səbtə icha wa.’ ”

⁵Ndankə Yesu kəmsichiyān* wa, “Ma arta hur wun shiketa'ansi, dəkan kəmdiyān dər wita tə ndata, ‘Shiketəna, fəri kuma njohum mahkan, kəthləm shiketəna dər wita əbi, ənsə ta' kad nati fəranda wa.’

⁷“Nggəran kə thlənni sə kəndiyu wa, ‘Kənen dāhiti'in wa. Tapi nggəlani mi kənda, wanchinchi tə nggəta huni'ənha. Ni thla'awa kə fəruchə inawa.’

⁸Nggət mbu'owunda, manan thla' kə fərantə njohuman kəthləm shiketa'an wa, nan thla'ta kə fərantə chikami yahtən nat kəthləm sək wa hartəfa chəhanan wa.

⁹“Kəthləm nda'an chəhama nafe fərowunda, nam kama nowum mbəsta, cham kəbi, na Farta inowun mi kəndəsi. ¹⁰Kəthləm chikawun chəhəcha nafe fəranda, chikawun kecha nan mbəsta, tə pad' thla chich kəbi nafe inan mi kəndəsi. ¹¹Nggə chindəsi hur wun nech fəran wirbə wa'yan ma chihantə yirfa wa. ¹²Ndu kə fəranchi hərdata ma chihitə ngge'ela wa. ¹³Ma kun səbtə nafcha sənwun fəran kaa ichə wanchiyowun chet kə Chinwun hulafərta wa nan fər Shemeti Farta* kəmfi fe chəhecha.”

Yesu tə Ba'alzabul

(Mat 12.22-30; Mar 3.20-27)

¹⁴Yesu kətantə hwa'archa kesh fi nefa thla dəftən anchi kən kə bema; kə chetən kesh, inkə nafan mee, nafchə inni minni sakan ində tan nda. ¹⁵Ndankə fowun hur nanda wa, “Nwaat kə kətančə kesh, kəthləm thlə chichan ter tə alkəti kutər hwa'archa.” ¹⁶Fowun samən hur nafchədi nakan ndə kadandə Yesu, kə chit ənna saka'inda ma alkət'yan bechan mədi Farta.

¹⁷Yesu sən tə wandəkadech'yanda, ndakan wa, “Nat kutəraktədi nech yaanda tə indiyān nan thlar ha wa. Nat wurdi nech yaanda tə indəyan nan thlar ha wa. ¹⁸Ma chak hwe'ra pad' tə indiyān, nechan thlartə ha wa kəni? Nakan padaa ndechowun wa thlə rəkanchi hwa'archa tə alkəti kutər hwa'archa. ¹⁹Nakanya ma kətani hwa'archə kesh tə alkəti hwe'ra, aa, tə mi thlə kətandə nafchə yowun kesh? Ma kədu, nan ndə mbəssandə lektiyowun. ²⁰Nggət padaa ma thlə rəkanchi hwa'archa tə alkəti Farta, pənchan wa bi kutərakti Farta* kəmdiyowun hacha.

²¹“Ma nef kwa'kwa, ənna yaanchiyansi, məthlan kəs wir'yan har, nat ichiyan hashas. ²²Kəthləm nda'an padaa ma bi yowun kaa kwa'kwa mə məthlan, nggəthl kandi harankan ənna yaanchiyan dəftin wandəkafatsi pad chakankan ha tə ichiyan.

²³“Nafdi nawakchə tənənchi atekritəna, nef inni nggomawakchə icha kəmdinchi thlə səbandə kadī.

Nggərti ponggən hwe'ra

(Mat 12.43-45)

²⁴“Ma chi ponggən hwe'rə kesh fi nefa, thlə dīchan wi'yandə mət ha hwarchan kə kaa mət yipta. Ma mbəswa mətawa, nechan ndat wa, ‘Ni nggərandə in kə mədi cheti kesh yu.’ ²⁵Ma bi nata tahsanfe ha ndi'chan. ²⁶Nechan bat tə hwa'archə mud nech tə səbtə fata mə məthlan yim kan ndə kaf'yan kə chokndə fi nafan. Takət chokti nafan nan pədan tə thla ha choh.”

Mbəs ənna yi kit

²⁷Nak Yesu mbu' ichi inni kəduyu, nunef si hur nggomndi nafchi inni ndakan wa, “Mbəs inna kəmdī nu inni nggətchə wechi, tə thlənni kərchi wech yu.”

²⁸Nggə mankə Yesu wa, “Mbəs ən kaan kəmdī nafchə inni thlə səkchə ndikti Farta, thlə nechandə chit tersə pad.”

Tandə kaa wandə sən nda

(Mat 12.38-42)

²⁹Nak nafcha'an chekta, ndak Yesu wa, “Nafchədi nakanya, səbtə nafcha, tandə chəha ənna saka'inda, chika kədu nan ndə mbəs wa, kəf thlənni i Yunana

yu ndak. ³⁰Nak Yunana kə sakta kəmdī Nineviyawa, nech Wa 'i Nefa* kəduyu kəmdī nafchə nakanya. ³¹Nunefa thlə kutərakta bech Sheba langga nan thla'ta fartə chakmee tə nafchidī nakanya kə chakanda mee; kəthləm bechan Sheba kə saktə kwastə ndikti Solomon, nakanya, thla nech manchan mə Solomon mədiya. ³²Nafchi Nineveh nan ndə thla'ata kə chakanda me nafchədi nakanya kəthləm kumi fər kit yanda, kəthləm fen tər ndə ha tə bassi Yunana, nakan hach ya thla nech manchan mə Yunana mədiya.”

Da'akəti fata

(Mat 5.15; 6.22-23)

³³Ndak Yesu wa, “Nefsə nech nja tikesha kə dəf kə mət wupta wa ndu kə chipanchi tə duliya wa. Nechan dəfta kə mii dəfta'an kəthləm chikawun bech kə hur kətən inni nan naa da'akəta. ³⁴Wenitiyo nech kə da'akəti fat'yo. Ma ndi'chan wenitiyo, fat'yo nat hur da'akəta. Ma səbtə wenitiyo ne'ssi, nat fat'yo hur wuthla. ³⁵Kəthləm nda'an dəpamha ndi'chan, da'akət inni fiyo yu kə chokkə wuthla wa. ³⁶Ma ndiid fat'yo tə da'akəta, pe'wu mətsi kudkud wa, nan mbəs da'akət nat, kəf thlənni tikeshi yu.”

**Yesu mbu'antə inna chiti Farisiyawa
tə fə cha'andə kussichi kadi**

(Mat 23.1-36; Mar 12.38-40)

³⁷Kə təbankə Yesu ndikta, bak thlə Farisiyawata 'yandī kə səm dəsəmnda təndi; dək Yesu choktəha kə səm tə dəsəmnda tə anchi. ³⁸Kə nak thlə Farisiyawata chapawu Yesu her'yan wa kənan səm dəsəmnda wa, sakankə inda.

³⁹Mbu'ankə Yesu wa, “Kun Farisiyawecha, thlə chapanchowun kərsi əna sa 'yema tə təpcha, hurchowun pef tə kudhwira tə səbtə icha. ⁴⁰Bamcha! Ngga Farta chich heshi'an tə huran wa wa? ⁴¹Fəraman fə bahcha ichi ini kəstəwun tə kudhwiryu, chikami nan nat ndi'chan kəmdiyowun.

⁴²“Ai'yowun kun Farisiyawecha! Thlə mbəla'chowun fər pafən i chikami ta sa' tuhwecha, chika kədu karwun para kitta'an tə thlərdakti Farta; ichi inni kəmchəs kə chiwun ngga kə malawun fowuna wa.

⁴³“Ai'yowun kun Farisiyawecha, kəthləm thlə yahchowun kaa mətchokcha ə kətən shiti Farta tə nda icha mi ləmo.

⁴⁴“Ai'yowun kəthləm nechowun kəd kwi mərcha wandə səndes wa, nafchə wita dāran sən wa nda əndi nat ndə wi'tə dāran wa.”

⁴⁵Arta hur thlə mbər kussi* 'i Musa chihankan wa, “Thlə cha'andə nafchəhar, ichidi mbu'tu, tə 'yeren ngga'an pad.”

⁴⁶Ndak Yesu wa, “Kun fə mbər kussi* 'i Musa, ai'yowun, kəthləm thlənechowun nggomandə icha ləklək dar nafcha, kun pad, karkowun tər mban kəsandə tandəsi.

⁴⁷“Ai'yowun, kəthləm tənawun kwichi fə Mbanchi* Farta, an bəlandə chinchiwun tan nda yu. ⁴⁸Tə nggəməwun wa 'ichidi chit kakechiwun ke'ke, bəlanchanda fə Mbanchi* Farta, kun pad tənən kowun mət thloh cha'an. ⁴⁹Kəthləm nda'an, Farta hur sən ən'yan ndankan wa, ‘Ni thləm thlə mbandi Farta* tə kəmsicha, nan ndə bəlandə fowun, fowun pad nan

ndə bahandata.’ ⁵⁰Kəthləm nda'an nafe kəs nafchi heshidiya tə bəbifata bəlandə fə Mbanchi* Farta tər kwathl kan heshidiya, ⁵¹nggaktə dər feri Habila kə dər feri Zakariya, an bəlandə fe pathlang mət thle icha tə hurkəndi Farta. Kəduyu, na fe kəs heshidiya tə bəbifata nda'an nat.

⁵²“Ai'yowun kun fə mbər kussi* 'i Musa, kəthləm kəswun əna in mii kəttən səndə har. Yimwowunsə wa, njankowun nafchidi nech yah yimndəsi.”

⁵³Kə malkə Yesu mədan ha, Farisiyawecha tə fə cha'andə kussi* 'i Musa kadī nakan ndə dahandə in tə koha chiha micha kə dər ichi samən samən, ⁵⁴ichidi nat kəthləm kə kəssandə tə səbtə shenu'ta.

Kah thləmata kə dər ina chiti Farisiyawecha

(Mat 10.26-27)

12 ¹Nggom kə nafchə terchan, nakan ndə dəsandə ra'an, inankə Yesu kəmsichiyan* mee kwadən tə ndat wa, “Cham həbakka tə chikti Farisiyawecha*, kəthləm səbtə fat'yanda. ²Ənsi nech nggəthla nawaktəfe innandə ha wa, ənsə nech wubta nawaktəfe sən nda wa. ³Kəthləm nda'an, nat ən dī mbu'təwun ə wuthla, nafe səktə kə talleya. Əndi pad mbu'tuwun ə wubtəfa, ndu ə hur kənda kə nggəlawun mi kətəncha'an, nafe bəssandə kad ə dər kətəncha'an.

Thla nafe kwaranda

(Mat 10.28-31)

⁴“Kun shikechina, nggət ndowun nda kə lekawun nafchidi nech bəlandə fata wa pad kərsə bəlanan ənsə nat ndə mbahən chit kərsa'an wa. ⁵Ni mbu'owun

thla nat wun kwaranda, kwaraman Farta, kərsə ma bəlanchi, alkət'yansi kə mək kə hur wat pad. Kitta'an nati mbu'owunda, məthlan ndak natwun kwaranda. ⁶Ngga thlə hiyanchife di kuturchi kad dərman in wandəbəthl tipesh chap wa? Chiktə kədu Farta mbətawu yowun arta hurnanda wa. ⁷Kədu chika waas inchiyowun ə shenggan fe nat, kəthləm nda'an, mə lekəwun wa ə mbərrawun tertə dikuturchi ha tə maanda mədi Farta.

Mbu'ta tə kar Yesu fa

(Mat 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸“Nggət pad ndowunda, nat thla mbu'chə nənchi ə panggən nafcha, Wa 'i Nef pad nan mbu' anchi panggən fə thlənchi Farta. ⁹Thla aschi in nənchi ə panggən nafcha, nggət pad ni as'in anchi ə panggən fə thlənchi Farta. ¹⁰Nat thla shenu'chi njir fata kə dar Wa 'i Nefa*, na fe kalandə ha, pad thla shenu'chi njir fata kə dar Shemeti Farta*, nggə fe kalanchi ha wa. ¹¹Ndu pad tə bəndə tə wunchi kə panggən mi kətən shicha ndu panggən kuturcha, ndu pad kəmđi paktecha, mə tərwan kafərta wa tə mban di natwun chendə indiyowun kesh wa, ndu mə natwun mbu'ta wa, ¹²kəthləm Shemeti Farta* nan cha'owun ən di har kəmchəs natwun mbu'ta farta'an.”

Sakta'an kə dar ɓam wurumnda

¹³Chat yowun nefa ə hur nafcha ndankan Yesu wa, “Thlə cha'andə nafchə har, ndandən wanmana kə chaka ən kənaudi ha mala ən ndə papa ha mərcha.” ¹⁴Nggəmənkə Yesu ndankan wa, “Nefa, wun dəfchə

nenchi kə thlə chakmee ndu kə thlə chakowun ichi-
 di mallowun ndə chinwun ha?” ¹⁵Ndan kan tandə wa,
 “Kadān har yu, mə kudwun hwira wa, kəthləm ngga
 tertə icha nech kə mbəs shishingdi nefa wa.” ¹⁶Nda'an
 fərtən sakta'an wa, “Tamfe chit yowun wurumnda,
 thla thlartə hənggəyan ndi'chan ¹⁷Nakan sakan ndəha
 wandəkadət'yan, ndankan indiyān wa, ‘Mənati chit
 hacha? Mətsi nati sət dəsəmən dənchi ya wa.’

¹⁸“Ndankan indiyān wa, ‘Ə hə! Səninchi ən di nati
 chita. Tə ni fəfohandə bunduchə dīnchi ha ya, kə tənī
 paktəcha'an, kə thləri dəsəmənchinchi si yi həngga
 tə takət icha kə huran. ¹⁹Kəni nda ndə fatənchi wa,
 “Ichiyosi kaan thla natu sək mbəndəfa yi hurech ter-
 chan kə pangha. Suku kə yipin, kənen səmnda, kənen
 sata, kənen sək mbəndə fa.”’

²⁰“Ndankə Farta wa, ‘Bem nako! Ə wi'tədiya na
 fe tər shishingndiyo kəni na thlənna nech səm ichi-
 di nggomandu ha yi indiyō ya.’” ²¹Təbankə Yesu
 ndiktədyā tə ndat wa, “Kədu natən choktə nat kə dər
 thla nggomanchi kənau ha, padāa panggən Farta
 kənau'yan suwa.”

Kənowun bahandə inchiyowun wa
(Mat 6.25-34)

²²Nda'an nda ndə Yesu kəmsichiyān* wa, “Kəthləm
 nda'an nggət ndowunda, kə nowun sak icha wa
 tə nat'yowun hawa, ndu pad tə mban di natwun
 mbəs kapech kaf'yowun wa. ²³Kəthləm shishingnda
 mbərantə dəsəməndə ha, fat pad mbərantə kapech
 ha. ²⁴Dəpamadən dəngcha pad! Həfwanda wa,
 hathlwanda wa, kətən sət ichiyandəswa ndu bindiwa

wa, chik tē kēdu Farta mēthlan fēranda dēsəmnda. Kun nafchē pēdawun ndəngchiha kaan! ²⁵Wuni hurwun tēmdi bahandē wandəkadāt'yan, nan mbahən chekan ndē indiyān wanshəngnan arta kē dār minchiyan? ²⁶Ma nowun mbahən chit ən top wetē thleya wa, kēthlēm mē natwun bahandē wandikadēch yowun kē dār takta'an?

²⁷“Dēpaman fiitē ichē dī thlē nech maandiyu pad. Tandē tahas tera wa, kukwa wandē kapatawa, kwasawandē indiyanda wa, nat chika kēdu nggēt ndowunda, Solomon kwitira nat tē maandiyān tamwa kwasē kēd thla arta hur na nda wa. ²⁸Padāa ma na Farta kwasandē usun hur chanjeya kēdu, usunchi fe nech mēdiya bukwiya, əssē padāa kē njanfe kadi, kēna chet kē ngun wa? Kun fē kumi fərkit! ²⁹Kun mēthl kadowun tē ən dī natwun sēmnda, chika ən dī natwun sata, mē nowun bahandē wandəkadēch 'yowun wa. ³⁰Chika nafchi heshi dā pad tandē kaa ichidiya nat, Kun padāa, chinwun ə shinwa kun yah tan nda. ³¹Kunaa kam kutərakti Farta*, pad nan fərowun ichi ini natyu.

Nggom kənau wa ə hulafərta

(Mat 6.19-21)

³²“Ai kun wanchaap cha'an, mē lekəwun wa, kēthlēm Chinwun mēthlan sək mbəndəfa kē fərowun tē kutəraktē yan. ³³Hiyaman ichi kad nat ne'ssē yowun, kē fərawun fē bahchē wandəbəthlan. Kam mət sət ichiha thla nawakchē səbtē kadi ə hulafərta, ndat wa kənau dī nawakchē səbtē kad pak ə hulafərta, mēdi nawak tē yeera bat kē yarkandata, nggə

səssəichis nech səbandə kad' wa. ³⁴Kəthləm mədina kənaui nefa, minni naa wandəkadat'yan pad.”

Mafechidi tahəschi fa

³⁵Ndak Yesu wa, “Kə chokwun tə tahəsfa kəthləm tera, kən təkəas chiyowun kəsta. ³⁶Kə chokwun kəd mafechidi nech pək thlə wir'yanda kə bə kadī mət kən reta. Ma bi ə fədantə mikənda kəd thlə nakanya i nan kan ndəsi. ³⁷Nan chit kə əna chid chid tə wandəkadata, kəmdi mafechi ini ma bi thlə wuran'yanda mbəsta sawandə 'yenawa. Nggət ndowunda, nan kəta ndə kapa di ha məktən, kə ndantə tandə wa chokamha, kə səm ndə dəsəmnda, kə na nat para chik wuni kən fəran dəsəmnda. ³⁸Mafechidiya, fə mbəs ichi har ma bi mbəsandat chik dər wita, chik kata mətə, kə mbəsandech tə tahəsfa. ³⁹Kə sənwunsə wa, ma təsən thlə wir fartədi na yeera bat keuriyan, nech malanchi kə chantə mborofa ə hur wir'yan wa. ⁴⁰Kə chokwun tə tahəsfa, kəthləm Wa 'i Nefa* nechan bəta wanshenggəndə kadawak təwunsi.”

Mafata thlə fərkit tə thla fər wakchi kit

(Mat 24.45-51)

⁴¹Ndak Biturus wa, “Chinda sakta'an tə di fərtuya kə dər ən wa ndu mbən tə chika wunfa wa?” ⁴²Nggə manke Chinmən wa, “Wun mafena thlə fərkit tə sən əna? Məthlan na thləwir'yan dər anchi kə dəpa wir'yan har, kə fərantə dəsəmndə mafech'yan ə wanshəngnan ke'ke. ⁴³Thlə mbəs ən har mafadi na thlə wir'yan bat mbəsanda məthlan chit ter'yan ⁴⁴Nggət mbu'owunda, nan dər mafe ini

kən dɔpa ichiyan har nat. ⁴⁵Paɗ mandi mafe ini hur wandəkadət'yan wa, 'Thlə wurdənchiya chit kəfakət ɓadan,' kəna nggak thləfa ndə mafecha'an, həssa tə nəssa, yimkan kə səmnda tə sata, sab məthlan təranda, ⁴⁶thlə wiri mafe ini nechan ɓat kad fartə-di kadawak tənswa nan ɓat kadi, paɗ wanshenggən di sənwaktən. Thlə wir ini nan thləfandə nggə sərta'ansəwa, paɗ kə chakantə mee ke'ke tə fə thlən ɓəbi icha.

⁴⁷"Mafadi sənchi ən di yahtə thləwir'yanse kə cha, paɗ chiwa wa, nafe thləfandə kaan. ⁴⁸Paɗ thla sənwakchi ən di na thlə wir'yan yahta, paɗ chikan ən di kəmchis kə thləfanfe, nech fe thləfandə nggudəh. Nat thla fərandə fe ən manchan, nafe kaa ən manchan mədiyan. Thla paɗ fərandəfe ichi kaan, nech fe kaa terta'an paɗ mədiyan.

Yesu ɓi tə chaktəha

(Mat 10.34-36)

⁴⁹"Bechi kə njan wat heshifa. Ma yahtənchi kə ndə fewa, ə nje'i! ⁵⁰Baftisma* nafe chitə kə'in, paɗ dɔfinchi kəfatsi nggə sərta'ansə wa kə chichənda! ⁵¹Chowunchan fa chok hashas kət bech tə nenchi kə hur heshi wa? Awwa! Nggət ndowunda, chaktəha ɓati ta'anchi. ⁵²Thla'tə nakanya, ə wir arta, nafchə dərman nan ndə chaktəha kwalaran chap, mahkan tandə atekrikəta tə chap, chap paɗ atekrikəta tə mahkan. ⁵³Chinda nan chit atekrikəta tə wa'yan, waa nan chit atekrikəta tə chinan. Manda nan chit atəkəri kət tə wa'yan nuwun. Waa nuwun nan chit atekrikəta tə manan. Manda nan chit atekrikəta tə thla mbərtə'an

nuwun. Thlabærtə nuwun nan chit atekrikəta tə man chimadfan!”

Sən saktə wanshengnan

(Mat 16.2-3)

⁵⁴Nggərkə Yesu nda ndə nafcha wa, “Ma niwun thlaa husamba tə mət həmən farta, nafe həm 'yera, chat həmkə fee. ⁵⁵Paɗ ma səkwun rənna parat tə kanan chat ndankowun wa nafe chit be' kəta paɗ chik fee. ⁵⁶Koha nafcha, mbahənwun sən saktə nat heshiha tə hulafəta. Tə kəni sən waktəwun saktə nakanya?

⁵⁷“Mə chicha kun tə indiyowun mbahənwowun chakan ndə ən ha nech ndi'chan wa? ⁵⁸Ma kun tə atekrituwa dət kə mət chak mee, kwe'yuha kə tahsawun kad ə hur mbanda, mənni tə dət tə wech kəmdi thlə chak mee. Thlə chak miyan nan pək wechi kəmdi wan fangnda. Fə yaancha paɗ chan kənutə thlang. ⁵⁹Nggət mbu'uta, no chikesh minni wa no tita, nat ən di thlətu nat, chik təpesh nggudəh nan taksəwa.”

Yesu 'yafata kə tər nafchə ha

13 ¹Nakan kəduyu fowunsi ə fartə ini mbu'ankan ndə Yesu wa Galiliyawechis dəftə Bilatus fə yaancha kə bəlandə tan nda nakan ndə fəran Farta kənau pafən 'yanda. ²Nggər kə Yesu suwa, “Ma kadat'yowun wa Galiliyawa chidiya sherandech bəbifata mə kwaan Galiliyawecha wa kəthləm kət səbtiyandə kad kədəya wa? ³Ni mbu'owunda, ngga kədu wa! Ma ngga tə tərwan hawa, nowun mərtə kad kəduyu natwun. ⁴Ndu fe kum nggərsi fodfodfa

yu mərçə həman nda kəndə tanda kə in ə Siluwam, kadat'yowunwa sherandech bəbifata mə fe nat nech tə shishingndə fa ə Urshelima wa? ⁵Ni mbu'owunda, ngga kəduyu wa! Ma ə tərwowun hawa, kun pad nowun mərta.” ⁶Mbu'kan chek tə ndiktədiya: “Nefsi pech dəftə shukwata hur hənggəyan, ə dəkən dəpa wandəftədi, mbəswakan ənsi. ⁷Ə ndankan nafdi thlə dəpech hənggadən har wa, ‘Hurət mahkan nakanya nggət bat dəpa wan dəftədiya ə bərata'an, ə mbəswi ənsəwa. Chathlan kaha! Kəthləm mi natən na landə mət ha?’ ⁸Nggər kə nafan suwa, ‘Thlə maanda, malandən kə hurkad arta, pad nii re kwiya ə kanan kə thləri shibelsi. ⁹Ma ə nggət tə waa huradi nech bəta, ke'kesi! Mangga kəduwa, chathlanki kaha?’ ”

**Yesu kənantə tərəd tə nuf kadi
far yipti Yahudawecha**

¹⁰Ə far yipti Yahudawecha Yesu nakan cha'andə kad ə arta hur kətən shicha, ¹¹Pad nufəsə minni thla səbandə bəbi shemet kadi hurət kum kə nggərsi fodfodda. Kwingha pad nggəch tam pan hawa. ¹²Nak Yesu anchi, 'yakandi kə pangnan pad ndankan wa, “Nunefa, mbishin kəndəkadi ə hatəfadoya.” ¹³Kəduyu dəfankan harchiyan kəin, pad kəd thlə nakan kəduyu thla' nuda pad manankan Farta.

¹⁴Səbkə wandəkadati kapanefi wur shita'an kadi kəthləm Yesu kənantə nefkad far yipti Yahudawecha. Nda'an ndankan nafcha'an wa, “Minchi michcha yi tera. Bama kə kənowunchife kadi ə mənchi ini, ngga ə far yipti Yahudawecha wa.” ¹⁵Nggəran kə Chinmən Yesu kapa nafda nat tafe kadəch kəduyu, “Kun koha

nafcha! Chikwun hur wun kwasawa thlat'yan hawa ndu kwari'yan ə mət məndiyan kə də pənan 'yemma wa far yipti Yahudawecha wa? ¹⁶Paɗaa nuɗiya, wa 'i Ibrahim, thla kəsandə Hwe'ra hurat kum kə nggərsi fodfodɗa, kəmwası kə kənanfe kaɗ far yipti Yahudawecha wa?"

¹⁷Kə mbu'kan kəɗu, nat atekricha'an harandak fata, nakan nafchə nat tər hwiryandə ha tə kwastə ichiɗi nat chitən yi saka inda.

Yesu cha'anchikad kə ɗar kutərakti Farta

(Mat 13.31-32; Mar 4.30-32)

¹⁸Tə kəɗu chihak Yesu mee, "Nech kutərakti Farta* wa kəni? Nechi kaɗandə tə mi? ¹⁹Nechan kəɗ ən ɗi wan ɗəftə mastad*, tərtə nefa chehankan hur hənggiyan. Mankan kaɗi paɗ chokkan kə ɗəfta, paɗ tahəskə ndəngchə kətənchiyanda ə njarcha'an."

Cha'ata kə ɗar Chikta

(Mat 13.33)

²⁰Paɗaa chihakan mee, "Nechi kaɗandə kutərakti Farta* tə mii? ²¹Nechan kəɗ ən ɗi chikta thla tərtə nunefa paɗ kurtankanha 'ya'ankan tə yenneta kə huppa."

Yesu cha'anchikad kə ɗar yimndə

kə kutərakti Farta*

(Mat 7.13-14, 21-23)

²²Tə kəɗu Yesu parakan tə wan mərəbcha'an, nakan cha'andə kaɗi kan ɗət'yan kə Urshelima. ²³Chəhankə yowun mee, "Thləwira, nafchə ɗəmok

nech hərə'ta wa?" Ndankan tanda wa, ²⁴"Kwe'yamha kə yimwun tə hur mi kənda bekw bekw, tə mbu'owun chi, kəthləm terchan, nech kwe' yimda pad nggandə mbahən wa. ²⁵Ma ə thla' thləwiran fər pad nggəlankan mi kətənan, nechowun thlar tə heshi kənowun fədanda tə shita, 'Thləwira, ina ən mi kəndəssi.' Nechan nggəman ndə wa, 'Ə sənwi wunchi wa ndu mədi batwun wa.' ²⁶Nowun ndata wa, 'Səm ən pad si ən tə wechi, pad che'een kad hur mərəbchəya'an.'

²⁷"Chik kədu nggəran kan tandəs wa, 'Ə sənwi wunchə wa ndu mədi batwun wa. Mbəhamkad thləmanna, natwun fə bəbifecha!'

²⁸"Nowun tətta minni, tə kang wan thlancha, ma niwun Ibrahim, Ishaku ta Yakubu pad nat ta fə Mbanchi* Farta ə hur kutərakti Farta*, nakan kun chamowunchə fe kesh, ²⁹Na nafchə bata tə mət che farta tə mət həməndiyan pad daran ta kanan, tə pad nan ndə mbəs mət chokcha hur nggom mbənfata hur kutərakti Farta*. ³⁰Chik kədu fowunsi njirtəwun nakanya fen nech nat kə paktecha'an, tə pad fe nech kə paktecha'an nakanya fen nech nat ə kərsa."

Səftə hwiri Yesu kə dar Urshelima

(Mat 23.37-39)

³¹Farta ini Farisiyawecha* bech kəm di Yesu pad ndankanda wa, "Malumədi haya pad du kə ma' samən. Hiridus yah chəs kə bəluchi."

³²Nggəran kansu wa, "Dam ndamandən Hiridus thlə ənafata, 'Ni rəkan ndə hwa'archə kesh tə pad kənani nafchə kadi bukwiya tə əssi, far mahkaanda ni

mechandə sərta'an.' ³³Chik nechan kəni, ni nat wi'ta bukwiya tə əssi paɗ fartə thlaa kitta'an thlə mbandi Farta* nech mərtə ma ngga ə hur Urshelima wa!

³⁴“Aiyaa nafchi Urshelima, nafchi Urshelima, chi' di bəlanhə fə Mbanchi* Farta paɗ məmakawun tandəfa tə dekwancha, fe thlənuwundə fe, tangtang yahti kəm ni dəpawunchihar, kəd ən di thlə nggomndə chemsə wanchiyan kə hur pəpahchianyū, chik kədu yahwowun wa! ³⁵Səkama, na Farta karwunchi nat ta hahiyowun. Ni mbu'owunda, nggowun na nenchə paɗwa ma ngga ma tə ndowun wa, ‘Thlə mbəs ənhar thla nech bat hur thləm Farta.’ ”

Kənan Yesu hatəkadi far yipti Yahudawecha

14 ¹Far muddata, yimkə Yesu ke wiri kapa nefa i Farisiyawecha kəthləm kə səmtə əna; nakan ndə dəpandə ndongga. ²Minni bak yowun tə həhathla sarcha tə harcha kəmdi Yesu. ³Nda'an chihandə Yesu fə cha'andə nafchə har tə fə sən kussi* 'i Farisiyawecha ndakan wa, “Kussi* 'yamən ə ngimfəwa kə kənfe kad far yipti Yahudawechawa, kədu wa?” ⁴Mbu' wandə ənawa. Yesu paɗ kəskan napan har, kənan kan kad kə nan nda ndə napan wa du kumichu wa. ⁵Tə paɗ Yesu chihankan nafcha'an ndakan wa, “Ndu kwari'yowun, ndu thlat'yowun ma həm kə bundu far yipti Yahudawecha, ngowun kətanhə kesh led-led wa nakan wa far yipti Yahudawecha wa?” ⁶Kubankandə nggərandəssi.

Təru indiyə kəd ngga chi ənawa

⁷Kə nak Yesu fowun ə hur nafchidi 'yafe kəthləm səm əna tandə kwe'tə ha kə choktə bəra kwastə

lawicha'an, nda'an mbu'anda Yesu sakta'an tēdiya,
⁸“Ma i yowun wech kə mbənfa kən reta, mə dīn kə
 choktə mət chokti paktəcha wa, kəthləm ma'ya i tə
 yowun thla mburuchəha tə maanda ⁹Thla 'yechwunchi
 yuwa nan bat kə ndu tə wa, ‘Thla'u, fəran mət
 nguradiya.’ Na fat haruta, kəthləm no nggəradəin kah
 kə mət choktədi na wakchə tə maandəfəyu. ¹⁰Ma ə i
 ndə wechi kə mbənfata, dəko kaa mət choktə di top
 chokkoha, kəthləm ma bi thla 'yech wech yu, nan
 ndutə wa, ‘Bo kəmda shiketəna, choku kə mət choktədi
 paktechiya.’ Kədu nan dəf takət nafchə di 'yafe, kə
 furuchi ndə maanda. ¹¹Nat thla thla'anchi indiyān nafe
 nggərandə kəd ngga ənawa, padaa nat thla nggəranchi
 indiyān kəd ngga ən nawa, nafe fəran maanda.”

Chit kafata

¹²Nda'an nda ndə Yesu thla 'yech anchi yu wa, “Ma ə
 'yiin yowun kə səm əna, ndu tə tehsheyen mbən fat fəha,
 məthl 'yen shikechu ndak wa, ndu wan manchu wa,
 ndu nggətkektiyo, ndu shikechi choktə 'yo fə kənaucha,
 kəthləm fartiyowun nan ndə 'ya wech fən pad. Tə kədu
 nan ndə tiyu ən di kad chandatu. ¹³Ma no 'ya nafcha kə
 mbənfata, 'yako fə bahcha, tə tərādcha, tə fe sechkadyu
 tə komincha. ¹⁴Tə kədu natu mbəs chekta kəthləm
 fenyu nggandə mbahən tiyuchə kad wa. Farta nech
 tiyuta fartədi na fe pənchi kafata thla'tə ə məmatecha.”

Saktə kapa mbənfata

(Mat 22.1-10)

¹⁵Nakan yowunsə nech minni tə tan nda mət səm
 əna səkkān kədu ndankan Yesu wa, “Thlə mbəs ən har

thla nech sɛm ɛna ɛ mbɛnfa ɔiya yi maandi kutɛrakti Farta*.” ¹⁶Ndankɛ Yesu wa, “Nefsi thla tahsanchi kapa mbɛnfat ha, paɔf 'yakan nafchɛ terchan. ¹⁷Kɛ sa kɛ fartɛ mbɛnfadan, nda'an thlɛnkan mafat'yan kɛ ɔɛ nda ndɛ fe che fe 'yatu wa, “Bama, kɛthlɛm tɛban fe tahsandɛ icha'an ha.” ¹⁸Kɛɔu nda'an nat ndɛ tɛr kan mbu' hurchiyanda. Thla tɛrkanan nde chanaa, ‘Hiyinchɛ hɛngga nwaat kɛ ɔi ɔɛpanda ndu nech kanɛni, nggɛt shiyuta, kɛrsu nenchi.’ ¹⁹Arti an paɔf ndakan wa, ‘Hiyinchɛ thla huɔɔɛcha kum, tɛ niya ɛ mbanda kɛ kaɔan ndata, nggɛt shiyuta kɛrsu nenchi!’ ²⁰Yowun paɔf ndakan wa, ‘Wanminchidiya tɛrti kan, kɛthlɛm nda'an nggi mbɛs har ɔɛta wa.’ ²¹Mafadan nggɛran kan in mbu'ankan thlɛ wuran'yan nat ichidi mbu'andɛ nda. Thla' kɛ hwiri thlɛ wuran, nda'an ndaɔɔn mafadan, ‘Chu led led, paro mbancha tɛ mich nguɔ-nguɔɔuk yi mɛrɛbcha, kɛ nggomeen fɛ baɔhcha, tɛ tɛraɔɔcha, tɛ komincha, tɛ fe sech kaɔyu kɛ ben tɛ tandɛ kɛmɔɔa.’ ²²Kɛɔ thlɛ nakanya bi mafadan kaɔi ndakan wa, ‘Thlɛ maanda, chi fe ɛn ɔi mbu'tu, chik tɛ kɛɔu pe' mɛtsi nakan ya.’ ²³Ndankɛ thlɛ wuran mafadan wa, ‘Du kɛ paktɛ mbancha tɛ wanwan cha'an, kɛ pikin nafcha kɛ banda, kɛthlɛm kɛ ndiid wuran. ²⁴Nggɛt ndowunda ne'ssi chika arta hur nafchidi 'yati nech tɛkan ndɛ ɔɛsɛmɛn mbɛnfa ɔiha tahsandi ha wa.’ ”

'Yang'yang kɛti para chinmɛn

(Mat 10.37-38)

²⁵Fartɛ thleya, nafchɛ terchan nech ɛ para Yesu, nda'an tɛbɛrtɛn ha ndakan tanda wa, ²⁶“Nat thla yahchɛ para nenchi malawa mbɛn fa nenchi mɛ chinan, ndu manan, ndu nuwan, ndu wanchiyan, ndu wan mancha'an kɛ hɛssa

tə nəssa, nat tə shishingndiyan wa, ngech mbahən chok kə kimshaa inchi wa. ²⁷Nat thla tərwakchə palangndiyan kə para nenchi, nggech mbahən chok kə kimsha inchi wa ²⁸Sakta'an, ma yowunsə hurwun yahchə kə tənna, nech la chokha, kə sakkan tə ən di ha na tənnan tərtə kwadən wa kə dəpanchi ndu wandəbəthl 'yansə nech cha'ta, kə təban tə tənnan wa. ²⁹Ma chiwa kə ndu wa, nech mbahən təbanchə tənnan wa ma ə tərtə kanan, tə pad nat nafch-ədi nech tin ini nan ndə na massanda. ³⁰Nandə ndat wa, 'Nafda ə tərtəkan tənda pad təbawa ha wa.' ³¹Ma yowun kwitirsi nech chet kesh tə fə yaancha aru kum, kəthləm kə yantə yowun tədi na fə yaanchi yansi aru kumchit chap, tən la choktə ha kə sakkanchi ha, ndu alkət'yansi chaachəs kə mba kutər thləyu wa? ³²Ma nech mbahən wa, kə pe'kan ndə langga, ngga thlənkan fə thlincha kə də ndə kaa mban tahsandə kə chokndə mbəndəfa. ³³Kədu pad chik wun hurwun, ma ə malwa ichidi 'yan ha nat ne'ssi wa, nech mbahən chok kə kimshaa inchi wa.”

Saktə fisha

(Mat 5.13; Mar 9.50)

³⁴“Fisha ən ndi'chan, pad ma tər mbənan kadi, tə mə natu nggərändə mbənan kadi? ³⁵Pe'wu ina chit yansə həngga wa, ndu kəd shibella, əndi takcha thlərandə kad ndak, thla na thləma səktiyansi, kə səka.”

Saktə ndikta kə dər chəhrata thla sakecha

(Mat 18.12-14)

15 ¹Fə nggom chamincha tə fowun fə bəbifecha terchan nggomchə kə thləma Yesu kə səkndə ən di natən mbu'ta. ²Nda'an na Farisiyawecha* tə fə

cha'andə Kussi* 'i Musa
na hurumnda ndat wa,
“Nafda chit thlərdakta tə
fə bəbifecha, tandə səm
ən tə tan nda.” ³Nda'an
mbu'andə Yesu tan nda
saktə ndikta, ⁴“Nefsi tə
chohrech'yan kum chit
kum arta, pad sakkak
arta hur nanda. Mə
natən chita? Nan mal
kum chit wanherha arta

*Thlə parata tə chohrat
bərata (Luka 15.2-5)*

nggərsi wanherha arta mət parata kəfə kaa thla
arta sakkechyu. ⁵Ma ə mbəsanchi, nan bat ta'anchi
keuri tə mbənfata wak ə pelfedech 'yan. ⁶Ma ə
she' kadi, nan 'ya shikecha'an ta fe nat ndə nduk,
ndataa, mbənamfat tə nENCHI kəthləm ə mbəssani
chohrattinchi thla sakkecha. ⁷Tə kəduyu, mbənfatsi
kaan ə hulafərta kə dar thlə bəbifata arta tərchiha
tə pad nggəranchi'in kəmdi Farta mə kum chit
wanherha arta nggərsi wanherha arta nech chid chid
pad sakkawanda wa!”

Nunefsə mbəsantə wandəbəthl'yan

⁸Nggər kə Yesu ndataa, “Nunefsə tə wandəbəthl
har təpesh kum pad sakankan arta. Nda'an njandən
təkeshə ma'nən naa mətə, pətankan hur wuran nat,
dəpakan ha ndi'chan. ⁹Tə pad mbəsankan, 'yakan
shikecha'an ta fe nech nduk ta'anchi, pad ndakan tan
nda, ‘Mbənamfat tə nENCHI kəthləm mbəsani təpasda
sakechyu.’ ¹⁰Ni ndowunda, kəf inniyu, na mbənfat

natsi panggən fə thlənchi Farta kə đar thlə bəbifat arta thla tərchi ha.”

Nggəran kə waa inn kad kəmđi chinan

¹¹Nggəran kə Yesu chekan ndə tə ndat wa, “Nefsi tə wanchan chap. ¹²Thla top ndankan chinan wa, ‘Papa, chakan kənau'yoha pad kə fərichin thla nech kə yina nakanya.’ Tə kədu chakankan kənauda ha pəthlər wan chidaa. ¹³Chat wanmincha'an, wan thla top nggomankan kənauchan nat, pəđakan kə mirbə langga. Ə minni səbankan wandəbəthl'yan kadı đar bəbi nat ha. ¹⁴Təbak wandəbəthlda'yan, pad chek mitəha hur hahi'an. Chokkan nggə ən 'yan səwa. ¹⁵Tə kədu kakan nefa ə hahi'an thla natən chan tera. Fərankə nafan tera yi fəran dəsəməndə kəlanggarcha ə həngga. ¹⁶Wandaa tə mitəf kaan, yahkan kəthl səmtə dəsəməni di kəlanggarcha'an, kəthləm nefsi fəranche ənna səməndawa.

¹⁷“Kadakan indiyani har, ndankan indiyani wa, ‘No fə tərchi papa mbəs dəsəməndə kəd ən di kəmchisi, ə nggətya, wa'yan, bahtəha tə mita! ¹⁸Ni malmədihaya pad kə nggərani in kəmđi papa kə ndani wa, “Papa, ə chinche bəbifata kə hulafərta pad kaf'yo. ¹⁹Ə cha'wi si kə 'yen nənchiwa wa'yo wa. Nechi nat kəd arta hur fə tərchiyo.”’ ²⁰Thla'kə wandaa top ə nggəran kan in kəmđi chinan.

“Nak chinandi langga pad sənkañdi. Hadankə wanda 'yanfa, pad rakakan kə nggəthl anchi. ²¹Nda'an nda ndə wanda chinan wa, ‘Papa, ə chinchi bəbifata kə hulafərta pad kaf'yo. Cha'wi si kə 'yen nənchi wa wa'yo pad wa.’

²²“Chik kədu ndankə chinan mafechiyani wa, ‘Weshama pad bəmatən kapech fe ndi'chan kə pawun wa 'inchi. Kə pawun wandə hera ta pahəmcha kə

sarchiyan. ²³Bamatən thladi ndokrecha kə thlewun bərata kə nəhawun! Namən sək mbəndə fa, ²⁴kəthləm nechan kədf tə mər wandinchiya pad nggəran kan in tə shishingndə fa! Saki pad ə mbəsanki!’ Tə kədu nat nda mbən ka ndə fata. ²⁵Thlaman wanan məthlan chit ter həngga, tə farwita’an nakan bat keuri, səkkan fətta tə rəbta, ²⁶pad ‘yakan arta hur mafechidi ə chihankan, ‘Mə nech səbta?’ ²⁷‘Wan mu bech kadi,’ nggəra ndənsi, ‘Kəthləm nda’an chu ə thlentə thladi tithlyu tə nda’an natən mbənfata! Mbənfata kəthləm bi wa’yan kad hashas.’ ²⁸Kəthləm nda’an səbkə wandəkadati thlaman wanda kadi pad karkan yimndə keuri. Nda’an che chinan kesh pad shiyankan kə yimsi. ²⁹Chik kədu nggəman kan wa, ‘Nat hurechidiya nggət chu mafakəta pad thlə nggəmuchu mefa kə thləni chika mi yahtu. Chik kədu temwen fəri wan yukwata wa ma’ni mbənfata tə shikəchina wa. ³⁰Nakan wandi’yoya bakan kad kərsi səbandə kənau’yo kadi tə bəbimancha, bəlan ko thladi tithl mbənkə fata!’

³¹“Nda’an nda ndə chinan wa, ‘Wa ‘inchi, nggəman tə wechi por!’ nat ichinchi yuwa. ³²Nwaat kə mbənmənfata kəthləm wanmu tədiya miri pad nggəranchi in tə shishingda! Ə saki, pad ə mbəsan fee.’ ”

Saktə ndiktə kə dər pəlaa

16 ¹Yesu mbu’ankan kəmsichiyan* chektə ndik-
ta: “Nefsi thlə kənauwa nak pəla’yansi
thlə dəpanchə kənau ‘yan har. Mbu ankə fe nafan
wa, pəla’yan səbantə kənauda ‘yan kadi. ²‘Yakandi,
chəhankan mee, ‘Mə thlə səkti kə dərwa? Fərru
saktə ter’yo, kəthləm pe’wen nat kə pəlaa pad wa.’

³Ndankə pəlidə indiyān wa, ‘Nechi chit kən nakanya? Thləwirinchi nan ‘yati tera. Alkəttinchəs kə rhi kwiya wa ndu ter ‘yang‘yang, pad na fat harita kə shiyi. ⁴Səninchi əndi nati chita, ma kubinchi terinchi mədiya, na fowun nggəm nenchif kə hur wurchiyanda.’ ⁵Tə kədu ‘yakan fə kumachi thləwir‘yan. ‘Chihankan thla tərkwathlchi kanan, kurmi na thləwirinchi parawechi?’ ⁶Nggəran kansu wa, ‘Lek leke tə fideta kumchit kum arta.’

Ndankə pəli‘an wa, ‘A‘an ən di thlətu, chokuha led led, kə mbedeenha kə kumchit derman?’ ⁷Chihankan chapata‘an, ‘Chi pad kurmi?’ Nggəran kansu wa, ‘Təb hwerma aru arta.’ Ndankan wa, ‘A‘an ən di thlətu pad mbedanha kə kumchit kum fodfodda.’

⁸Thləwiridəa chimkan fəlau tə pəlidəa, kəthləm dəfərtə ini ‘yanyu. Nech nafchi heshidiya kə dəfərcha‘an ə hur əna thləndəyanda kafi ra‘an mbərandə nafchi dəkət ha. ⁹Ni mbu‘owunda, cham ter tə kənauchiyowun kəthləm kə mbəswun shikecha, ma ə təbi kənau‘yowun, nafe thlət wunchi kawurchiyanda kə kwekəchi.

¹⁰“Chikawun nech tə kitta‘anfa kə dər ən nggudəh nan nat kə thlə kitta‘an kə dər ən kaan, pad chikawun nech kə fəlau kə dər ən nggudəh nan nat kə fəlau kə dər ən ka‘an. ¹¹Ma ə pənwowun kitta‘an kə dər kənau wi heshi wa, nggə Farta fərowun kitta‘an kə dər kaa kənau wa wa. ¹²Tə pad ma nggə kitta‘an ‘yowunsi tə kənau wi nafchawa, wun nech fərowun kənau wa yi indiyowun? ¹³Mafatsi nech chan ter fə wurchə chap wa. Ndu kə kartə feri thla arta kə yahtə thla, ndu kən bəkweet fi thla arta kə njirtə thlaa. Nggowun para Farta tə wandəbəthla wa.”

Chektə cha'ata i Yesu
(*Mat 11.12-13; 5.31-32*)

¹⁴Farisiyawecha*, fə yah wandəbəthlcha, səkkan ndə ichi ini nat nakan ndə njir Yesu. ¹⁵Ndankan tan nda wa, “Kun chanchə indiyowun chid chid ə weniti nafcha, tə kədfu Farta səntə wandə kadech'yowun. Əndi nech ke'ke mədi nafcha təkəmnan ə weniti Farta. ¹⁶Ndi kussi* tə Laulawechi fə Mbanchi Farta basanfesi kə thləhati Yohanna thlə chit bəftisma*. Sakta'an fartə ini, fe bas kushe'tə kutərakti Farta*, tə pad' chikawuni məthlan kwe' fatsi kə huran. ¹⁷Pa'pa ha hulafərta tə heshi kə welkadfi məni duhwal tə wangga'al ndikti kussi* 'i Farta.

Chakandə ret kadfi
(*Mat 19.1-12; Mar 10.1-12*)

¹⁸“Chikawun karchə nu ret'yan pad' kahkan yowun nunefa chit bəbifa fəlaukəta, tə pad' nafdi kahchə nudfi kathləfəha chit bəbifa fəlaukəta.”

Nefa thlə kənau wa tə Liazaru

¹⁹Ndak Yesu wa, “Nefsi thlə kənau wa kwaschə tə kapechə fe ndi'chan ka'an tə pad' nechan hur kwathla wendi məta. ²⁰Ə mi bei'yan thlə shitəsi thləmanwa Liazaru, nggət fat'yankad kə wanmərəngcha ²¹Pad' tən pək basaal kwasata thla nech həməndə kah ə wandəfchə səm dəsəmndi yan. Chik yidchiyan thlə bəchandə na na'andə wanmərəngcha'an 'yan.

²²“Sa'kə farta'ansi mərəkə thlə shita'an pad' bak fə thlenchi Farta tər anchi kəmdfi Ibrahim. Thlə kənaudfi mərkan pad' thlohakanda. ²³Ə pan, mədi natən hur

bahtəha, dəpakan kafərta ə nakan Ibrahim langga, tə Liazaru thləmadan. ²⁴Tə kədu 'yakandı, 'Papa Ibrahim, shisho nənchi, pad' thlənu Liazaru kə chuktə mi wanher'yan kə hur 'yema pad' kə chiffantə wan shenu'tinchi, kəthləm nggət hur nggwarkana hur wadiya?'

²⁵“Tə kədu Ibrahim nggəran kansu wa, 'Waa, hur nat'yoha tə shishingnda ə mbishin kaa ichi har, yi Liazaru thlət səbtə icha, nakanya məthlan mbənfata mədiya pad' yuwa necho hur nggwarkana. ²⁶Padaa nat tə ichi ini, pəthlər ən tə wechi kapaa kwi si, thla nggowaktə fowun mədiya yahchə dətə nggandə mbahənwa, ndu yowun minni nggech mbahən talanchi kəmdiya wa,'

²⁷“Nggəman kan wa, 'Tə kədu nggət shiyuta, Papa, thlənu Liazaru kə wiri papa, ²⁸kəthləm wanmanchinsi dərman kə həssa. Ma'nən mbu'andata, mənəni ndə bat kəmdə an tə bahtəfya.'

²⁹“Nggəran kə Ibrahim səwa, 'Musa tə fə Mbanchi Farta tə tan nda; kə kaandə thləmat tan nda.'

³⁰“Ngga kədu wa, Papa Ibrahim nda tən, 'Ma ə də yowun ə mənəndi mbəs tan nda, nan ndə tərtəha.'

³¹Ndankan wa, 'Ma kawandə thləmat ndə Musa tə fə Mbanchi Farta wa, nggech wathlandech wa chika thla'chə yowun ə mənəndi.' ”

Bəbi fata

(Mat 18.6-7, 21-22; Mar 9.42)

17 ¹Ndankə Yesu kəmsichiyən* wa, “Ichidi thlə dəfchə nafchə kə chit bəbifata nwaat nan ndə bəta, padaa, ai i thla dəfchə nafcha kə chində bəbifata. ²Kwech chan kə mək fe anchi kə kapa hawurta

tə ɗakwan fən ha'ta kəna ndəfe kə bərata, mə ɗəf wanwancha fe fərçhə kit kə chində bəbifata. ³Kəthləm nda'an ɗəpam ha kun tə indiyowun.

“Ma ə chi wanmu bəbifata yanandən, ma ə tərha, kalko ndəha. ⁴Ma chutə bəbifatfa mud' kə parta, pad mud ə nggiri tə ndat wa, ‘Tərrinchi ha,’ kalu ndəha.”

Fərkit

⁵Ndak fə parechi Yesu wa, “Papa, kəsa'ansi kə chekeen fərkit ya'an hur para Farta.”

⁶Nggəran kan tandəs wa, “Ma fərkit yowunsi top kəd wan mastad*, nowun nda ndə ɗəftə kwaathl kuturcha, ‘Thla'u kə pəden tə thlaar chiyo kə hur kapa kufa,’ kə nggəmfa.

Terri mafata

⁷“Ma arta hur wunya, mafat'yansi nech chit tera hängga ndu para ɗə parecha. Nan nda ndə mafadan 'yan wa, “Bako kad hänggiya bo chokuha kə səmin əna wa?” ⁸Ngga tənla nda ndə wa, “Bo nəhi ənsə, kə səmi kə si, kəno tahəstəf pad' kə shimin kərsə təbandinchi wa’?” ⁹Nan chan usoko mafe inan yu wa kəthləm tarchədi ndandən wa kə chanchi wa? ¹⁰Kəɗu pad' chika kun, ma ə chiwun tarchidi nat ndowun ndənda wa kə chuwun. Nowun ndat wa, ‘Ngga'an mafecha ndak, tapi chə ən tardi nech kə yi'ən.’”

Kəndi nafchi kad' kum tə hatəfa tarkweya

¹¹Kəd thlə nakanya, Yesu ɗar wi'ta, kə Urshelima, tərçhə Yesu mbanan ə sərti hahi Samaria tə Galili. ¹²Kə nakan sa'ta kə wan mərbən, həssəs kum tə hatəfa tarkweifa, thlar chandə chedek tə anchi

¹³thla'an kan ndə bəratə kafərta nakan ndə 'ya fata, “Yesu, thləwira, kə hadu chə ənfa.”

¹⁴Kə nakan tan nda, ndankan tan nda wa, “Dama kə dūwun pənan fech'yowun panggəncha*.” Kə nakan ndə pədata, mbəsan chandə ə kəndə kadi. ¹⁵Arta ə hur nanda ə mbəskan ə kinkadi, nggəran kan in kərssən nakan chan usoko Farta tə kapa bərata ¹⁶Bakan koptəha kə panggən Yesu, nakan chan usoko, pad nef inni thlə Samariyawat nakan. ¹⁷Chihak Yesu mee, “Nggə nafchə kum kənchi kad wa? Ai takət fe wanher ha'artiyu? ¹⁸Nggə yowunsi mbəstə fe arta, Nggəranchi in kə chan usoko Farta, kə ramda^m ndak wa?” ¹⁹Nda'an nda ndən wa, “Thla'u pudə kumichuwa fərkit'yo kənnuchi kadi.”

Bati maandi hulafərti Farta

(Mat 24.23-28, 37-41)

²⁰Fartə thləya chihankə farisiyawech mee Yesu, “Kwati na maandi kutərakti hulafərti Farta bata?” Nggəran kə Yesu tandəs wa, “Maandi hulafərti Farta nggəch ba tə səndəs, kəd ən di natwun kadat harwa ²¹Ndu kə ndowun chi fewa, ‘Məthlanya,’ ndu, ‘Məthlan mədi,’ kəthləm kət maandi hulafərti Farta nechan hurwun.”

²²Nda'an nda ndən kəmsichiyā* wa, “Fartə yowunsi nech bata, wan mincha'an nowun yah təsi kə nowun fartə arta hur minchidi chit Wa 'i Nef tarchiyā pad ngowun nawa. ²³Nafcha nan ndə

^m 17.18 *Ramda*: Yesu 'yech nafdiya wa rema kəthləm Yahudəwecha tə Samariyawecha mbənwanda wa pad chokwandə hahi arta wa.

ndowun ndə wa, ‘Məthlan yu,’ ndu ‘Məthlan ya.’
 Mə rakowunsi kananda wa. ²⁴Wa ‘i Nefa* hur wan
 minchi yan nechan nat kəḏ withlwidtə ‘yera, thla thlə
 withlwidanchə hulafərtə thla’tə nkonggal heshi kə
 thla’a. ²⁵Tərkanan nan la sa’ bahta kə ḏar ichi tərchan
 kə karndə anchi nat thləhadiya. ²⁶Kəḏ ən di tamchə
 səḃta thləhati Nuhu†, kəḏu paḏ nech səḃta thləhati
 Wa ‘i Nefa*. ²⁷Nafchə səmnda, tandə sata tandə kahtə
 kana, tandə fərtə kana, kə chet kə fartə ḏi yimnda
 Nuhu kə hur kombawal,ⁿ kən kapa ‘yamndi ḃəllandat
 nat.

²⁸“Kəḏu paḏ ke’ke ə thlahati Lot†, nafchə
 səmnda tandə sata, ta hita, tandə hiyandə kaḏi,
 tandə chehta, tandə tincha. ²⁹Kə ḃat kə fartə-
 ḏi mathlə Lot mirḃi Sodom ha, wata tə ḏakwan
 wecha thlərchi kaha təkankan tandə ha nat.
³⁰Nechan nat kəḏu paḏ thləhadi pəndə Wa ‘i Nefa*
 fata.

³¹“Fartə ini thla nech ḃəra kənda paḏ ichiyan
 hur wuran mə tər kaha tən harta wa, kəḏu paḏ ndu
 tən nef ə həngga mə nggəranchi’in kə har icha wa.
³²Kaḏamhar tə ən di kəssə nu Lot! ³³Nat thlənni
 nech wuḃandə shishingndiyan nan kuḃata. Thlənni
 paḏ fərchə shishingndiyan, nan taradha. ³⁴Nggət
 ndowunda witə inni nafchə chap mət hunnat arta
 nafe tərtə har arta kə malfe thlasi. ³⁵Nəssə chap

ⁿ 17.27 *Kombawal*: Kapa əna rəf nafchə ḏar ‘yema. Hurat terchan
 kən Farta təkən ndə nafchə tə ‘yera hur heshi. Nuhu tə nafchiyan tə
 paḏ ichiḏi taatən tə shinshingnda we’ti nanda nat yimchanda kə hur
 kombawal kə chən ḏi shishingnda.

† 17.26 Tərkanan 6.5-8 † 17.28-29 Tərkanan 18.20-19.25

mət ha' wan hwerma nafe tər thla arta kə malfe thlasi.”^o

³⁷“Ə ayi Chinda?” chihan kanda. Nggəran kan tandəs wa, “Mədi na mərtəsi minni naa kutukchə nggomnda.”

**Sakta'an kə đar nunef mərtə
chimadan tə thlə chakmee**

18 ¹Tə pad fərankan kəmsichiyan* yowun sak-ta'an tə ndat wa kəmchansi pori' kənan ndə shita, tə pad kə kalndə wandəkədat hawa. ²Ndakan wa, “Ə yowun mirba thlə chakmee si, lekawa Farta wa, dəpawasə nafcha wa. ³Ə mirəb inni yowun nunefsi mərtə chimadan, thlə nech bat pori' kəmdan tə ndat wa, ‘Chaka'an mee thla nech kə kitta'an tə atekritəna.’ ⁴Tər kənan kerfa, padaa kərssə nda'an ndakan wandəkədat'yan wa, ‘Chika thlə kwarawi ki Farta tə nafcha, ⁵thlat kəthləm kət nudiya nan nat kweifat ha, ni chakan ndə mee yan kadi kə kitta'an mənītə nat kweitəfa tə badan kə pori'.”

⁶Nda'an nda Chinda, “Səkam ən di nda thlə chakmidi thlə kumi fər kit. ⁷Ən kaah, nggə Farta chakanmee tacha'an'yan, thlənech tət wi'ta tə farta ən di nech kə kitta'an wa? Nan chit kəfakəta kan kəssan ndatsəwa? ⁸Nggət ndowunda, nan chanda kit, tə weshet fa. Padaa, fartədi na Wa 'i Nef bata nan mbəsəndə nafcha tə fərkit ə heshi wa?”

^o 17.35 *Nəssi chap*: Fowun dohtə yarecha'an wan shengnan kumchit mahkan nggərsi michcha si 36, “Naa nafchə chap na chit tərə ə hənggha nafe tərtə har arta kə malndə thlasi.”

Sakta'an kə ɗar farisiywata tə thlə thlēt chamnda

⁹Yesu paɗ mbu'tə sakta'an kə ɗar fowun fə manan ndə inchiyanda, wa fen fə fərkitcha, tandə njirandə fowun nafchə kaɗi. ¹⁰Ndakan wa, “Fowunsi nafchə chap yimkanda kə Wiri Farta kə shi nda, arta thlə Farisiyawata, thla paɗ thlə thlēt chamincha. ¹¹Thlə Farisawadan* thlarkan ha kit,^p shikan kaf'yan ndakan wa, ‘Farta nggət chu usoko nggət ngga nechi kəɗ takət nafcha wa, fə fiffid nafcha, fə kumi chid chid kəta, fəlaucha ndu kəɗ thlə thlēt chamən ɗiya.’ ¹²Chik yen lumo thlə kərchi kuchimnda chap, thlə fərchi pafən tə ən ɗi mbəsti arta hur kum. ¹³Thlə thlēt chamincha'an məthlan kit langga 'yahwasi kə thla'antə indiyān kə hulafərta wa nakan thləf kəfat'yan^q tə ndat wa, ‘Ai Farta, chitin thlərdakta, nggət thlə bəbifata!’ ¹⁴Nggət mbu'owunda, nef inni chan kaɗ keuri tə kitta'an, ngga kəɗ thleyuwa. Kəthləm thla mananchə indiyān, nafe takan ndə 'yan ha. Thla takanchə maandiyānha paɗ, nafe maananda.”

Cha'ati Yesu kə ɗar yimndə kə kutərakti Farta*

(Mat 19.13-15; Mar 10.13-16)

¹⁵Bak nafchə tə wanwancha kəthləm kə təkān Yesu her tandəfa. Kə nak kəmsichiyān* kəɗuyū ndakanda wa, “Kə ɓowun tə tan nda wa.” ¹⁶Paɗaa Yesu 'yakan

p 18.11 *Thlarkan kit*: Fowun hur ɗohtə yarecha'an ndechanda wa tə thla'a kəna nat shiyandə indiyānsi. *q* 18.13 *Thləf kəfat 'yan*: Thlə thlēt cham nan thləf kəfat'yan, tən pənda wa tər ha nat tə wandəkafat'yan

wancha'an kə thləmadan ndakanwa, “Malaman wanwancha kə bəndə kə thləmanna, kə njawun tandawa. Kutərakti Farta* yinanda ¹⁷Kitta'an nati mbu'owunda, nat thla thluwakchə Kutərakti Farta* kəɗ ən di naa wanwaa, nggech yim kə hur maandi Fartawa kə pori'.”

Kwitira thlə kənau wa
(*Mat 19.16-30; Mar 10.17-31*)

¹⁸Artə hur paktechi Yahudawechea chihankan mee Yesu ndakanwa, “Thlə cha'anan kadi thla nech ndi'chan, mənati chita kəni mbəs shishingnda kə kwekəchi?”

¹⁹Ndankə Yesu wa, “Kəthləm mi 'yatu nənchiwa ndi'chan? Thlə ndətsə wa, Farta ndak. ²⁰Shinin kussi* cha'an,^r ‘Kə chin fəlaukəta wa, kə billen fata wa, kə yerkan wa, mə lekeen nef kafa wa, fəran maandə chu tə mu.’” ²¹Ndakan wa, “Thlənechi thlənan ndə ichi inni thla'tə hur kimshek tinchi.” ²²Yesu kə sək kan kəɗu, ndakanwa, “Chik təkudū ən arta ndak takucha, hiyan ichiyo kad nat, kə cheekeen fə bahcha, no mbəs kənda ə hulafərta. Kərsa'an kəno bat kə paranenchi.” ²³Kə səkkan kəɗuyu ə mbənawu ndikta'an wa, kəthləm wurumndə nakan. ²⁴Yesu pəɗ kə nakan anchi kəɗuyu ndakan wa, “‘Yang'yang wurumincha kə yimndə kə kutərakti Farta*! ²⁵Nan nat fi nggelupa pa'pa kə yim tə kwi lipira, mə wurumnda kə yim kə kutərakti Farta*.”

^r 18.20 *Kussi** cha'an: Tən pən fowun kussi*chi inni fərtə Farta tə heri Musa.

²⁶Fe sækchi ndikti inni ndakanda wa, “Wun nech mbəs həra'tə hacha?”

²⁷Paɗaa, Yesu ndankannaa, “Əndi pəɗanchi alkəti nefha, ən pa'p mədi Farta.”

²⁸Biturus ndankan wa, “No si, mal ən ichiya'an ha nat, pari ən wechi.”

²⁹Yesu ndankan tan nda wa, “Kitta'an, nggət ndowunda, yowunsi nech mal wir hawa, chika nuwan, wanmancha'an, parcha'an, chika wanchiyan, kəthləm kutərakti Farta*, ³⁰kə ku bantə mbəs ichi har manchan nakanya, ə hulafərtə paɗ kə mbəstə shishingndə kə kwekəɗan.”

Shenu'ti Yesu kə ɗar mərtiyan yi mahkanan

(Mat 20.17-19; Mar 10.32-34)

³¹Yesu tərkan kəmsichiyan* kum nggərsə chap ndankan tandə, “Nama, chamən kə Urshelima, nat ən di nech ə 'yarata paɗ ɗar Wa 'i Nefa* tə hur heri fə Mbandi* Farta nan choktə kəɗu. ³²Kəthləm nafe fər anchi kəmdī pong nafcha, kə njir fə anchi, kəharandə fata, paɗ kə chihandə yahtə kafa. ³³Nandə chan tetsi, kə bələnda, far mahkanan paɗ kə thla'a tə shishingnda.” ³⁴Paɗaa Kəmsichiya wathlawa tan ndə ichi inni mbu'tə Yesu wa. Kəthləm saktə shenu'ta'an mət wuptə kəmdī yandə, sən wandə ən di mbu'tən wa.

Yesu kənantə komnda thlə shita

(Mat 20.29-34; Mar 10.46-52)

³⁵Nakan nduk sa'tə kəYariko, ə yowun komndəs ɗas ə kəlaar mbanda, məthlan shita. ³⁶Kə sək kan nafchə mbərtəha, chihakan ndu mə nech səbta.

³⁷Ndankan nda wa, “Yesu i Nazarata nech mbærtəha.”

³⁸Thla'ankan bərata ndakan wa, “Yesu Wa 'i Dauda, kə haduchifa!”

³⁹Fe nech panggən nan thlaran kan ndəha kə nggas ba. Paɗaa chekankan thla'andə bərata kafərtə ka'an, nakan ndat wa, “Wa 'i Dauda, kə haduchifa!”

⁴⁰Thlarkə Yesu ha, ndakan tandə wa kə bandə ta'anchi kə thləmadan. Kə mbəhakan nduk, chiha-kan mee, ⁴¹“Mə yah tusi kə chuchi?” Ndankan wa, “Chinda, kə mbəssi naa mətə!”

⁴²Yesu ndankan wa, “Thlu naa mətə, fər kit'yo ə kənuchi kadi.” ⁴³Chat kəɗuyy mbəstə naa mətə, parakan Yesu, məthlan manan ndə Farta. Na inini kəɗuyy nak nafchə nat maanan ndə Farta.

Yesu həra'antə Zakka thlə thlət chamnda

19 ¹Yesu yimkan kə Yariko nakan mbərtə ha tə huran. ²Nefsi minni thləman wa Zakka, məthlan nech kə kapa fə thlət chamincha, paɗ wurumndə nakan. ³Zakka yahkan kə naa Yesu, nakan kə nef mbulla mbəhənwa wa, kəthləm terti nafcha. ⁴Nda'an chicha rakakan kə panggən nggomnan paɗ tərkan kə bəra kwathla ma'nən naa Yesu, nakan nechan parat tə minni.

⁵Sa'kə Yesu kə kan ɗəfta'an, ɗəpakan kafərta paɗ ndankan wa, “Zakka, hesho tərū kaha. Nechi tərtə kah wir'yo bukwīya.” ⁶Tə kəɗu Zakka tərkan kaha chat paɗ ɗəkan ndə keuriyan tə yiryirkəta.

⁷Nat nafchidi nech inni nakan ndə hurumnda, “Yesu chit ramkət wiri thlə bəbifata.”

⁸Zakka thla'kan kit ə hur wir'yan paɗ ndankan Yesu wa, “Shikin wa, Thləwira! Nakanya ni fərandə fə ɓahcha chaktə ən di ne'ssinchi, paɗaa ma ə fiffid'inchii yowunna ə ən di 'yan ne'ssi, ni tiyandə kaɗ reta'an foɗɗa.”^s

⁹Ndankə Yesu wa, “Bukwiya bi həra'atə kə hur wurɗiya, kəthləm nafɗiya, paɗ, wa 'i Ibrahim.

¹⁰Kəthləm Wa 'i Nefa* ɓeɓhan kata, tə paɗ kə həra'antə ən di sakecha.”

Chektə ndikta kə ɗar pwarat təpaschə kum

(Mat 25.14-30)

¹¹Nakan ndə kan thləmat Yesu kə ichidi nat mbu'anda tən, nakan mbuanda saktə ndikta, kəthləm məthlan ndukha kə Urshelima paɗ kaɗak nafcha'an wa na kutərakti Farta* chet ha chat kəɗuyū.

¹²Ndankə Yesu tandə wa, “Wan kwitirsi harchəfa tən pəɗata kə hahə langga ma'nafe ɗəf ndi kə kwitira paɗ ma'nan chit kutəraktə ə hahiyan ma ə bi kaɗi.

¹³Tə kəɗu 'yakan mafechiyan har kum paɗ fərankan tandə pwarat təpaschə kum. ‘Ndankan chikawuni kə təbrantə təpesan ha ə kərsa'an.’ ¹⁴Chik kəɗu karkə nafcha'an anchi tə paɗ thləm kan ndə nafchə kəmdii thlə ɗəf kuturan kə nda ndə wa, ‘Yah wa ən nef inni kə chok kə kwitir ya'an wa.’

¹⁵“Chik kəɗu, ɗəf kə fe anchi kə kwitira tə paɗ nggəran kan in kaɗi. Tə kəɗu 'yakan mafechiyan fe fərandən wandəbəthla, ma' nan sən ən di

^s 19.8 *Reta'an foɗɗa*: Hur kussi 'i Yahudaweɓha, ma yarki nefa, nan ti innini yarkətənyu reta'an foɗɗa.

nech kə chekta'an, ¹⁶Mafat thla lecha mbu'chan wa, 'Kutira, ə mbəssinchi chektə kum kə ɗar thla arta fəritu!' ¹⁷'Məsartuwa!' nda kutərɗi, 'Chaa mafat thla ɗəfti kəfatsi, chaa thlərdak tə fiyo kə ɗar ən nggudeh fəruti kə har, kəthləm nda'an no nat kə kapaa kwitira kə in mərəbchə kum kə kənau pafən 'yo.' ¹⁸Chapatə mafadən ɗəkan ndat wa, 'Kutira, mbəssinchi chektə ɗərman kə ɗar thla fəritu arta.' ¹⁹'Məsartuwa!' nda ndə kutəran. 'Chaa choku kə kapaa kwitira kə ɗar mərəbchə ɗərman.' ²⁰Bak yowun mafadən ndankan wa, 'Kutira, wandəbəthl'yo ya tə wubani pad fətanki kə hur saffo. ²¹Tə leki kəthləm chaa koha nefa thlə mbərwaktə fesi, thlə tərcho ən di nggowakchə kə yuwa pad thlə hathlancho mət cheh waktu.' ²²Nggəran kə thləwuran'yan səwa, 'Nechi chakumee tə ən di mbu'tu, chaa bəbi mafata! Chaa shinin wa mbərwufesi nenchə wa, thlə tərchi ən di ɗəfwaktiha, pad thlə tərchi ən di cheh waktu. ²³Kəthləm mə ɗəfiwaktu ha ə məɗi fə təbɾaanchə ha, ma binchi kadi, ni mbəsandə chek ta an kə inan?'

²⁴"Nakan kəɗuyu ndankan fe kikit minni, 'Thlam wandəbəthl inni har 'yanyu kə fərawun thla natənsiyan kum.' ²⁵'Kutira,' nda ndə nda, 'tapi ne'ssiyan kum!' ²⁶Nggər kansu wa, 'Tə mbu'owunchə chikwun natənsiyan, na fe chekanda, nakan thla nggawaktənsiyan, chik thla 'yan ne'ssi na fe thlanandə har. ²⁷Nakanya fenni nech kə atekrichinchi yuwa yahwakchə nENCHI kə ni kə kwitir'yanda wa ɓamtə tandə kəmdiya pad ɓəlaman tandə ə panggəna.' "

Yesu yim kə Urshelima

(Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Yoh 12.12-19)

²⁸Kərsə mbu' ndikti inni, nak Yesu dət kə pangga kə Urshelima. ²⁹Nakan sa'tə kə Betafaji tə Betani ə dər kwaandi thlə 'yafewa Zaitun, thlənkən kəmsichiyan* chap, ndankan tandə wa, ³⁰“Damkə wan mərəbdi panggən wunya, pad ma ngguwun yimndəsi, nowun mbəsandə wan kwari sə thlang ə minni, thla tamwak tə yowun pərtəsi. Kwasawun ha kə bowun ta'anchi kəmđiya. ³¹Ma ə chəhowunchə yowunna, ‘Mə chich nat wun kwasandə ha?’ Dan chowun wa, ‘Thləwirya'an yahchəsi.’” ³²Fe ta'an thləndən pangga dəchan ndə mbəssandə kəd inini nda ndən tandə yu. ³³Ə nakan ndə kwasandə wan kwari ta'anha, fə kwaricha'an chəhan kandə mee tan nda, “Mə chich natwun kwasandə wan kwari tə di haya?” ³⁴Nggər kan ndəs wa, “Thləwir yahchəsi.” ³⁵Bakan ndə ta'anchi kəmđi Yesu, cham kan ndə paktə kapech'yandə kə dər wan kwari ta'an tə pad tərən kan ndə Yesu kə dərən. ³⁶Nak kwari ta'an wi'ta, cham kan ndə paktə kapech'yandə ha^t kə hur mbanan. ³⁷Bakan nduk kə mban di bech kah nggwal Zaitun, nat tertə fə parech 'yan* nakan ndə mbənfata tə maanandə Farta thla'andə bəratə kafərta kəthləm nat əna sakainchidi nat nda: ³⁸Tan ndə ndat wa,
 “Thlə mbəs ən har kutərđi
 bech hur thləm Farta!”
 “Kəbi kadı ə hulafərta tə pad
 maanda ə hur hulafərta!”

t 19.36 *Cham kan ndə kapech'yanda:* Ma yim kapa nefa kə hahi an, thləne nafcha'an tasrandə kapech'yandə kə haha ə panggən nan kə nda ndə wa marapa.

³⁹Fowun Farisiyawechea hur terta'an ndankan ndə Yesu wa, “Thlə cha'anankadi, yanan fə parecha'an* 'yo ha kə nggasndə ba!” ⁴⁰Tə ni mbu'owunda, nggərtənsi, “Ma ə nggasndə ba, na đakwanchə manita.”

*Yesu dar kwari kə
Urshelima (Luka 19.38)*

Tii Yesu kə in Urshelima

⁴¹Nakan nduk tə Urshelima ə nakan mərɓan ha təkan kə inan ⁴²tə ndat wa, “Kun nafchi Urshelima, ma tə sənwwun fartə di natwun mbəs kəbikadi nakan ya nggowun nəha wa. ⁴³Na mincha'an bəta thla na atekrichuwun səsandə hahi yowun kə tawro wunchə ndə ha, paɗ kə hokndə kə inwun chik tə yen mətə. ⁴⁴Nandə thləf wunchəha kə haha, ngguwun ta wanchiyowun natwun tə tan nda. Nggandə mal đekwena ə in yowun wa, kəthləm sənwowun fartədi na Fartiyowun bəta kə həra'owunda wa.”

Yesu rəktə nafcha ə Wiri Farta

(Mat 21.12-17; Mar 11.15-19; Yoh 2.13-22)

⁴⁵Tə kədu Yesu yimkan kə hur Wiri Farta paɗ nakan rəkan ndə fe nech hiyandə ichə kadi kesh. ⁴⁶“Nechan kə yarandan hur ndikti Farta,” nda ndən tan nda, “Wirinchi nechan nat kə wur shita.” ⁴⁷Chik yen nggun chanchowun kaɗ kə mətə yaarcha.”

^u 19.64 Ishaya 56.7

farta Yesu cha'andə kadi hur Wiri Farta, nakan paktə panggəncha'an*, ta fə cha'andə kussi* 'i Farta kadi pad ta paktechə nafcha'an nakan ndə yah bəlanda. ⁴⁸Chik tə kədu mbəswandə mban di nat ndə chit kəduwa, kəthləm nat nafcha'an tandə kan thləmata, yah wandə kə mbərandedch ndiktiyan ha wa.

Yesu rəkkandə fə hiyandə ichi kadi (Luka 19.46)

Chihamee kə d̄ar alkəti Yesu

(Mat 21.23-27; Mar 11.27-33)

20 ¹Fartə thlasi Yesu məthlan ə Wiri Farta məthlan cha'andə nafchə har pad nakan bas kushe'tə ndikti Farta. Paktə panggəncha'an* ta fə cha'andə kussi* 'i Farta, ta paktechi Yahudawecha'an bakan ndə kəmd̄i Yesu. ²Padāa ndankan ndə Yesu, “Mbua'andən təkən mbəstu alkət chit ichidiya. Wun fəruchə alkət chit nda'an?”

³Nggəran kan tandəs wa, “Ni chuhowun mee. Mbu'amitən, ⁴Yohanna mbəschan alkət chaandə bəftisma* nafchə kə in ə mēdi Farta wa ə hulafərta wa ndu mēdi nafcha wa?”

⁵Ndik kan ndəsi pəthlər nanda. Ndankan ndə ra'an wa, “Ma ə ndimən wa Farta thlənchi Yohanna kə chantə nafchə bəftisma thlat na Yesu ndamənda wa, mə fər waktə mən kit kə anchi? ⁶Ma ə nggəmamən wa, chit bəftisma tə ini i Yohanna yu d̄ə chiti nefa,

na nafcha mək minchi tə ɗakwancha, kəthləm fər ndə kitta'an Yohanna thlə mbandi Farta*." 7Tə kədu nggəman kanda, "Sənwa'ən ndu wun thlinchə Yohanna."

⁸Ndak Yesu wa, "Nggət paɗ nggi mbu'owunchə wa ndu wun fərichə alkəta nati chit ichidiya."

Sakta'an kə ɗar nafcha pəkchə hənggə har

(Mat 21.33-46; Mar 12.1-12)

⁹Chat mbu'akə Yesu tandə chektə ndikta: "Nefsi chehchə hənggi inabi, fərankan fə huɗecha ma' nan ndə thlə ɓan wandə ɓəthla ə huran. Tə kədu wi'kan kə mirɓa hurech tə hurecha. ¹⁰Sa'kə fartə səfakta thlənkən artə hur maafech'yan kəmdi fe tə hənggadən haryu ma'nən ndə fəran wan ɗəftədi ɗamndə nda hənggadən. Nda'an thləfadənda paɗ rəkkan ndə anchi her chaa nggə ənsu wa. ¹¹Thlə hənggadəa thlənkən mafat samən, chik kədu thləfan kanda paɗ ɓahankan nda paɗ rəkkan ndə anchi kadi her chaa. ¹²Nggər kan thlən mahkaan mafadən'yan, paɗ chankan ndə mərifa, paɗ rəkkan ndə anchi ə hənggadən. ¹³Nakan kəduyu ndak thlə hənggadən naa, 'Nechi chit kəni? Ni thlən wa 'inchi, wandengthlutinchi, maa'ya nggandə njir anchi wa.' ¹⁴Chik kədu nakan ndə anchi, ndikkanda pəthlər nanda ən ɗi nat ndə chanda. Ndakan ndə wa, 'Thleya məthlan nech kə thlə hənggadən. Namən ɓələnda, hənggadən tən nat kə yimən.' ¹⁵Kahan kan ndə kesh hur hənggadən paɗ ɓəlankanda. Chokkan kəduyu wa mənə thlə hənggadən chandə tan nda? ¹⁶Nan ɓat ɓələndat paɗ kə fərantə hənggadən fowun samən." Səkkə nafcha'an chektə ndik tiini ndakan

ndə wa, “Kə mbəhan Farta kadi mə tamtə səbta wa!”

¹⁷Yesu dəpankan nafcha'an pad chihakan, “Mə nech kə saktə ən di yarandə fe ha hur Laulawadan?”

“ ‘Chinma dakkwandi kartə fə təncha'an nda'an chokcha kə kwastə dakwan tənan.’”

¹⁸Chik wunni həməchə kə dar dekwen ini nan chichet kad bətəl bətəl, nakan chika wunni həmandə dakwanan nan təptə kadi.”

Chihamee kə dar tii chamnda

(Mat 22.15-22; Mar 12.13-17)

¹⁹Fə cha'andə kussi* 'i Farta kadi ta paktə panggəncha* tahəschəfa kə kəsandə Yesu chat kəduyu, kəthləm səndə-wa sakta'an ndikchan kə dar nanda. Chik kədu tandə lekan ndə ən di na nafchə chita ma ə kəsanda.

Chihandə Yesu mee kə dar ti chamnda

²⁰Fə cha'andə kussi* 'i Farta ta paktə panggəncha'an* dəfan kan ndə wenitəfa, dəf kan ndə fowun kə nan ndə yirəməndə kana, kə ndenwa nafcha tə kitta'an fa. Nakan ndə dəf kəfatsə wa nan mbu' ən thla nggawakchi ke'ke ma'nən ndə pəkan ndə thla nech tə alkəti kutərakti Roma ə har kə kəsanda. ²¹Fə nech yirəməndə kanyu chihankan ndə mee: “Thlə cha'anən kadi, sən ənwa thlə ndikcho kit pad thlə cha'ancho ən kad nech ke'ke, pad thlə parecho nafchə har nat arta nakan thlə cha'ancho mbandi Farta kad kəf ən di kəməchisi tə kitta'an. ²²Ke'ke səwa kə ti ən chamnda kəmədi Kaiser wa ndu mə ti ən wa?”

✓ Yesu fər tə saktə indiyən tə Chinma dekwenə

²³Yesu mbəsankan wa tə nan ndə dathlandəfa, nda-
'an ndankan tanda wa, ²⁴“Pənami wandəbəthl təpasi
Roma. Mir shishingndi wunni tə pad wun yaratndə fe
thləman kə innan?”

Nggəman kanda w, “Yi Kaisar.”

²⁵Ndankan tandə wa, “Thlənni fəraman Kaisar ən
di nech kə yi Kaisar, tə pad fəraman Farta ən di nech
kə yi Farta.”

²⁶Tə kədu mbahən wandə kəsandə hur ən di
mbu'tən hur nafcha wa. Pad sakankə ində tan nda tə
nggəm nan 'yan, nggaskan ndə ba'.

Chihandə meeYesu kə dar thla'ti məmatecha

(Mat 22.23-33; Mar 12.18-27)

²⁷Fewun Sadukiyawecha hur fə cha'ancha'an
kadi, ndech wa nggə məmatech thla'wa, bak kan
ndə kəmdi Yesu chihan kanda. ²⁸“Thlə cha'anan
kadi,” ndat nda, “Yara'anchə Musa səwa ma ə mir
wanman yowun ə nggət wa wancha wa, wanmanan
kə kahantə nu mərta'an ma' nan nggətan wanchəsi.
²⁹Nakanya wan manchəsi mud kə həssa. Thləman
nanda kahtə nunefa pad nggət wandə wa. ³⁰Kahankə
chapata'an nu mərta'an ə nggət wandə wa, ³¹Padāa
kahankə mahkaan wanmanan mərkan nggət wandə
wa, nakan nat ndə kədu mud mərkan, malwandə
wanchə ha wa. ³²Tə kərsadan, mərkan nudi. ³³Ma ə
sa' thla'ti məmatecha, yeni arta nech kə chəmadan?
Nakan nat ndə mud ri ndə anchi!” ³⁴Yesu nggəran-
kan tandəs wa, “Ke'kesi ndə həssa tə nəssa ə heshidi
nakanya kə kahndə kana. ³⁵Nakan nafchidi kəmchəsi
kə chokndə hur yuwa heshi tə shinshingnda nggandə

kah kanwa. ³⁶Nggandə mər padwa kə kwekəchi, kəthləm nechandə nat kəd fə thlinchi Farta. Tandə wanchi Farta, chokkan wanchi məmatecha thla'cha. ³⁷Chik kədu hur yaradan kə dar chajeng ini, pən Musa wa məmatecha thlə thla'chanda nakan thlə 'yechan Chinmən Farta Ibrahim, pad Farti Ishaku, tə pad Farti Yakubu. ³⁸Kəthləm nda'an Farta ngga yi mematecha wa. Məthlan Farti nafchə nech tə shishingnda, kəthləm nda'an mədi Farta, nat nda tandə tə shishindəfa." ³⁹Fowun fə Cha'andə kussi* 'i Musa ndankan ndə Yesu wa, "Thlə cha'anan kadi, firin nggəmnan ndi'chansi." ⁴⁰Pad kərsə nda'an nggər wu yowun chihan mee pad wa.

Chiha mee kə dar Kəristi*

(Mat 22.41-46; Mar 12.35-37)

⁴¹Nda'an nda ndə Yesu tandə wa, "Tə kəni thlə ndat wun wa Kəristi* wa 'i Dauda? ⁴²Dauda tə indiyān mbu'chan hur Laulawati Zabura:

'Chinda ndanchi Kəristi* wa,

"Choku tə harsəm inchi,

⁴³ pad ni chandə atekrichə wun

kə wansərtə daf sarchiyo." '

⁴⁴Thlə 'yech Dauda ndə wa, 'Chinda.' Tə kən natən kə wa'yan?"

Yesu ndikantə kəmsichiyan kə dar

fə cha'andə kussi* 'i Farta

(Mat 23.1-36; Mar 12.38-40; Luk 11.37-54)

⁴⁵Yesu ndankan kəmsichiyan* kə thləmati chikawun nech səkta, ⁴⁶"Mbərəmsi tə fə cha'andə

kussi* 'i Farta. Thlè yahchandə wi'te ha tə paktə kapecha pad thlè yahchanda kən fe ndan nda əna ə mət hiyandə ichə kadī tə pad kə chokndə michidi kəmchisi hur kətən shiti Yahudawecha pad ta mēdi thlè maanan ndəfe nafcha mət nggom mbənfata. ⁴⁷Thlè nechandə thlənaan ndə kənuwi fe mərchə həssiyanda tə pad thlè shiyanchandə Farta təlong long ma'na nafchə kadat wa chid chid nda. Na Farta chakan nda mee kaan kə mbərantə takət nafchə ha nat.”

Nunefa thla mərtə chimadən fərtə kənau pafən
(*Mar 12.41-44*)

21 ¹Nak Yesu dəpat ha pad nakan wurumincha fər kənau pafən 'yanda kə hur kutasi ə Wiri Farta. ²Yesu nakan nunefa thlè bahta daf təpas wandə mbəthl'yan chap.

³“Ni mbu'owun kitta'an,” nda Yesu, “nudi kə thlè bahtiya fərtə wandəbəthl kənau pafən 'yan mbərantə takət nafchə ha nat. ⁴Nafchidi nat ya fərchandə pafən hur wurmakti yanda məthlan thlè bahtə pad fərchan nat ichidi nech siyan hur choktiyan.”

Yesu mbu'i kə dar ən di nech səbta ə pangga
(*Mat 24.1-2; Mar 13.1-2*)

⁵Fowun hur kəmsichiyā* nakan ndə ndikta kə dar Wiri Farta tahsandəndə ha tə dākwanchə ndi'chan pad ta kənau pafən tahsandəndəha i Farta. Chik kədu ndak Yesu wa, ⁶“Dəpaman Wurdī Fartiya! Kə pangga nggə dəkwen taksi dar yowuna wa, nafe fohandat ha.”

Tərkan saa bahta*(Mat 24.3-14; Mar 13.3-13)*

⁷“Thlə cha'andə kafi,” chihandənda, “kwati na ichidiya səbta? Pad mə nech nat kə wandə sənansi nech səbta?” ⁸Nggər kansu wa, “Mbramsi mə ləməndə wunchə wa. Terchan nafchi di nech bat hur thləməna, ndat wa, ‘Nggətəniya Kəristi*,’ pad, ‘Farta'an ndukha.’ Mə parowun tan nda wa. ⁹Ma ə səkwun yaancha pathlər hahicha tə pad yaancha hur mərəbcha, mə lekuwun wa. Nwaat kə landə səbta, chik kədu sa'wu mechedan wa.”

¹⁰Ndankan tandə wa: “Na haha thlə'andə hahəfa, pad mət kutərakta kə thlə'antə mət kutəraktə fa. ¹¹Na haha rəbtəfa kaan, miita ta hatəfecha; pad ta əna lekəcha pad tə paktə ichə samən samən hulafərta. ¹²Chik kədu kən ichiini nat yu səbta, na nafchə kəssowunda kə fərowun chi ndə bahta. Nandə tühub wunchi ə mət chak mee i Yahudawecha pad kə kənowun chinda mədi thlə sətndə nafchə ha, tə pad nan ndə dət tə wunchi kə panggən kutərcha ta paktə fə hahicha, nat kəthləm thləməna. ¹³Kəthləm kət nda'an nowun mbəs mban bəssandə ndiktinchi. ¹⁴Chik kədu tahsaman hur inchiyowun mən fat'yowun be' wa tə mban inni natwun nggəman ndata. ¹⁵Ni kəssowundəssi kə ndikwun dälchan mənni atekrichəwun mbahənwunchi. ¹⁶Fə nech nduk tə wunchi parchəwun, ta wanmanchuwun, ta fe nggitik tə wun pad ta shikechuwun nan ndə fər wunchi, atekrichuwun, nan ndə bəlandə fowun hurwun. ¹⁷Na nafchə nat kar wunchi kəthləm kun kəmsichinchi*.”

¹⁸Chik kədu nggə weshi arta həmkah indiyowun wa.
¹⁹Ma chokwun tə kitta'an kəmdī Farta nowun mbəs
 shishingnda kə kwekəchi.

Ndik Yesu kə ɗar səbti Urshelima kadi

(Mat 24.15-28; Mar 13.14-23)

²⁰“Ma ə niwun atekricha tawrandə Urshelima ha,
 kə sənwunsə wa ndukha kə səbandə kadi. ²¹Ma chə
 kədu fe nech hur Yahudā kə rakanda kə nggwalcha kə
 wubta, fe nech hur wur Urshelima kə malndəha pad
 mərəbcha mə bandə kə hur Urshelima wa. ²²Nakan
 kəduyu fartə tiyandə Urshelima ma'na ən di yaran
 ndə fe ha hur Laulawadān ndiit ha ke'ke. ²³Nəssa
 fe tə wanchə hur ta fe nech 'yiyandə wanchiyanda
 nan ndə bahta kaan wan minchi inni! Na nafchə sa'
 nggwarkana kaan ə hahi Israila kəthləm na hati hwiri
 Farta bat kaha kə indiyanda. ²⁴Na atekrichiyandə fə
 yaancha bəlandat tə thluta, pad nan ndə harandata kə
 chakan ndə tandə kadi kə hahichə samən samən. Fe
 nggawakchə kə Yahudawecha nan ndə thlənan ndə
 Urshelima kə pənan ndə səbtə fat tan nda kə fartədi
 na alkət 'yanda ndiitha.

Mbu' Yesu saktə nggərāndiyan in kadi

(Mat 24.29-31; Mar 13.24-27)

²⁵“Na ɗə sakta'an natsi hur farta, ndəra tə
 pad wandərīcha. Hur heshi, na hahichə nat hur
 nggwarkana tə pad na fat nat be' kəthləm kət ɗakti
 hawurcha. ²⁶Na nafchə lekəta pad nan ndə kətta,
 kəthləm kada bəbi ichidi nech bat səbta ə hur heshi,
 nechan nat kədu kəthləm na Farta yira'andə wan

ndëricha hur hulafërta. ²⁷Nakan kəduyu nan ndə na Wa 'i Nefa* bat kah hur husamba tə alkəta pad tə kapaa maanda. ²⁸Ma ə tərkwathl kan ichita, thla'am kit pad thla'aman inchiyowun, kəthləm həraata'an yowun mbəhat nduk.”

Cha'ata kə dar dəfta
(*Mat 24.32-35; Mar 13.28-31*)

²⁹Yesu mbu'ankan tandə saktə ndikta: “Dəpaman dəftə shukwadiya pad nat dəfcha. ³⁰Ma sa'cha'an tər kwathl kan chithla, nowun nata pad kə sənwunwa sa' fekta. ³¹Chik kədu, ma ə niwun ichiini səbta, kə sənwunsəwa kutərakti Farta* ndukha tə wunchi. ³²Ni mbu'owun kitta'an, nafchədiya nggandə mər nat wa kən ichiini nat ndiidtə ha. ³³Chik mi ə hulafërta tə heshi, fara nan mbərtə ha. Əndi mbu'ti nggech tam mbərha wa.

Choktə tə tahasfa

³⁴“Mbramsi, kə malawun səmnda tə sa' icha tə ənna heshi kə tərantə hur indiyowun wa kə bə farta'an kəssowunda kun hur kumi tahastəfa kəd kantara. ³⁵Kəthləm na farta'an bat kə dar nat nafcha tə shi-shingnda hur heshi. ³⁶Thlə mbramsi chik mət kəni pad shiyaman Farta ma' nowun həra'ta mi əndi nat nech səbta, tə pad ma nowun mbahən thlartə panggən Wa 'i Nefa*.” ³⁷Chik yen farta Yesu nat chaandə kad ə Wiri Farta, pad chik yen far wita thlə dīchan məndə ə dar kwaanda thlə 'yat ndəwa ngwal Zaitun, ³⁸pad nat nafcha thlə bechanda kata mətə kə sək ndə ən dī thlə cha'andən kadi ə Wiri Farta.

Kadan paktech mee kə bəlandə Yesu*(Mat 26.1-5; Mar 14.1-2; Yoh 11.45-53)*

22 ¹Sa'kə fartə ra'at'yanda thlə kangdəndə njohuma ngga tə chiktə fa wa, thlə 'yat ndə Mbənfə Tathla, ²Paktə panggəncha'an* ta fə cha'andə kussi* nakan ndə ka mban di nat ndə bəlandə Yesu ə wubta kəthləm lekan ndə nafcha.

Nggəman Yahuda kə fərtə Yesu*(Mat 26.14-16; Mar 14.10-11)*

³Nda'an yimkə Hwe'ra kə wandəkadati Yahuda thla thlə 'yafe wa Iskariyoti, arta hur kəmsichiyān*kum kə nggərsə chap yu. ⁴Dək Yahuda mbəs paktə panggəncha* tə paktechi fə pək Wiri Farta har kəthləm kə ndikndə mban di nat ndə kəsandə Yesu. ⁵Mbən kan ndə fat ka'an, pad nggəman kanda kə fərandə wandəbəthla. ⁶Yahuda pad nggəmankan, nakan kaa mban di natən fər Yesu kəm danda ngga tə səndi nafcha wa.

Tahəs Yesu fa kə səmtə dəsəmən Tathla*(Mat 26.17-25; Mar 14.12-21; Yoh 13.21-30)*

⁷Chik fartə manan ndə njohuma ngga tə chiktə fa wa, fartə thle chohra manan ndə Tathla. ⁸Yesu thlən kan Biturus tə Yohanna ndankan tan nda wa, “Dam kə tahsəmən dəsəmən Tathla thla nat mən səmnda.”

⁹Chihankan ndə mee ndat wa, “Ai yahtusi kə də'an kə tahsəndə ha?”

¹⁰Ndan kan tan nda wa, “Ma yimwun kə hur wira, nowun kəmndə tə yowun nefa məthlan səf butə

'yemma. Kə parowundi kə wurdi natən yimnda. ¹¹Kə ndawun thlə wuran wa, “Thlə cha'anan thlinchi ngga'an wa, “Ai kətən di nggət tə kəmsichin*chi nat ən səm dəsəmən Tathla?”’ ¹²Nan pənowun kapah kətən pellaa tehisha chak dak. Ə minni nat wun tahsanda 'yamənha nat.”

¹³Minni pəɖak kanda, dəkən ndə mbəssanda kəɖ ən di mbu'anda Yesu, minni paɖ tahsan kanda dəsəmmən manan ndə Tathlan.

Mechaa səm əni Yesu

(Mat 26.26-30; Mar 14.22-26; 1 Kor 11.23-25)

¹⁴Sa'kə wan shengnan, chokkə Yesu kə səməndə dəsəmənda, fə thlenchiyan paɖ thləmadan. ¹⁵Ndankan tan nda wa, “Tərminisə kaan kə səmi dəsəmmən Tathla tə wunchi, kəni sa bahtə. ¹⁶Kəthləm nggət mbu'owunda nggi nggər səm əna wa, ma ngga tə ndidanfe ha hur kutərakti Farta* wa.”

¹⁷Ə thlə kan təbən, kərsə chan ussa Farta, ndakan wa, “Thlam thleya chakamanha hur dəfitəwun. ¹⁸Nggət mbu'owunda, thla'tə nakanya nggi nggər sa 'yam inabi wa, ma ngga tə bə kutərakti Farta* wa.”

¹⁹Paɖ tərkan kwasata chankan Farta usoko chichenkanha, paɖ fərankan tan nda tə ndat wa, “Fatinchi niya furowundi kənowun chit kəɖu poril kəthləm kuduktə tə nENCHI.” ²⁰Tə kəɖu paɖ kərsə səm əna, tərkan təb sa 'yaman ndakan wa, “Təb sa'yam diya yuwa ndiktəniya tə mee hur ferinchi thla nafe thlərandə kad kəthləm wunchi. ²¹Tənaa heri thla nech pən nENCHIYA, ə hur dəsəmən di nat mən səməndiya ²²Wa 'i Nefa* nechan pəɖata kəɖ ən di thlech ha, ai i

nef ini thla nech pən ndi.” ²³Nggak kan ndə chihandə ra'an wun hur nanda pak nech che chit inini.

A'ata kə ɗar kapa kəta

²⁴Tə paɗ kəmsicha'an tərkan ndə a'ata kə ɗar ndu yen nech nat kə kapat nanda. ²⁵Ndankə Yesu tandə wa, “Kutərchi fe sənwakchə Farta thlə nechandə pənan alkət nafchi yanda, Paɗ paktech'yanda thlə ndəchandə wa fen nech kəsandə nafchisi. ²⁶Kun ngga nechowun nat kəɗu wa, thla nech nat manchan hurwun kən top. Thla nech nat kə kapa nef paɗ kən kəɗ mafata. ²⁷Yeni nech nat manchan, thla chokchi ha ɗas kə ɓanfee ɗəsəmnda kən səmndə ndak wa, ndu thlə ɗaa nan wa? Thla chokchi ha kən səmndə ndak. Paɗaa nggət ya hurwun kəɗ thla thlə ɗech tə ɗəsəmnan. ²⁸Kun thlar chə nduk tə nenchi tə hur kada di kadi təndə nat. ²⁹Kəɗ inini fəritə papa alkəta kə chi kutərakta, kəɗu nati furowundə paɗ. ³⁰Nowun səmnda kə sowun mət səm əninchi mət kutəraktinchi, paɗaa nowun chokta ə lawi kutərakta, kə nowun chakmee kə ɗar mii wurchə kum nggərsə chap i Israila.

Biturus astə inda wa sənwa Yesu wa (Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Yoh 13.36-38)

³¹“Biturus, Biturus, suku Hwe'ra kitə mbanda kə kado wunchi natwun, kə pərowunchi kə ən ɗi thlə pərandə fe hwermiyu, kə chakantə kwichin ha tə wan hwerman. ³²Chika kəɗu ə shiyu chisi Biturus kəthləm kə kubeen fər kit wa, paɗ kərsə nggərando in kəsanko fenchusi.”

³³Nggəman kə Biturus wa, “Chinda, nggətya tahsinchifa chika kə mət kənan ndə nafcha chi bukwa tə wechi, ndu əna mərta məkamən nat.”

³⁴Ndankə Yesu wa, “Nggət nduta, Biturus, kən chakkarta kwarta bukwiya no as'in nenchi harkai 'yo mahkan wa shinwen nenchi wa.”

Tahsamfa kə fartə bati nggwarkana

³⁵Paɗ ndankə Yesu tan nda, “Fartədi thlən ndi wunchi ngga tə mboɓ mboɓ ndu yakwata ndu pahəmcha, kə biwun əna wa?” Ndankandə wa, “Awwa.”

³⁶Ndankan tandə wa, “Paɗ nakanya, chikwun na mboɓ mboɓ 'yansi kə təra, ndu yakwata. Paɗ thla nawak tə wan fuha'yansi kə hiyantə kapat'yan kadi kə hisi. ³⁷Nggət ndowundə wa, ndikti Farta nan ndiit ha finchi, ‘Paɗ wumanchife ha tə fə bəbifecha,’ kəthləm ən di yarandəfe ha kəthləm nggəta nan ndiit ha.” ³⁸Ndankə kəmsichiyān* wa, “No, Chinda, ə wan fuhichi chap ya.” Nggəran kəkan tandəs wa, “Thlaram ha kədu.”

Shi Yesu ɗar ngwal Zaitun

(Mat 26.36-46; Mar 14.32-42)

³⁹Ə chekan kesh, pəɗakan, kəɗ ən di səndənha kə ɗar ngwal Zaitun; paɗ kəmsichiyān* parakandə anchi. ⁴⁰Paɗ kə bakan kə məɗan ndankan tan nda wa, “Shiyama məniwun yimndə kə hur səbtə icha.”

⁴¹Paɗ mbəhakan thləmat nanda ə langgə kəti mək ən hur pənda, paɗ səkan kuruminchə ha nakan shita, ⁴²“Chinda, ma yehən təran wan ko'ngga ta

yi nggwarkana tēdi kadya; chika tē kēdu ngga yahtinchi wa, yuwa nati parata.” ⁴³Paḍ thlē thlēndi Farta hulafērtā ḍi kēmdīyan mēthlan fēran alkēta. ⁴⁴Kēthlēm mēthlan hur nggwarkana sērtā'ansē wa, paḍ nggērkan chekan ndē kwe'tēha hur shita, nak kērtēd'yan ḍat kaha kēḍ fera. ⁴⁵Kē thla'kē Yesu ḍar shita, nggēran kan in kēmdī na kēmsichīyan*, ḍichan mbēssandat sa'ēna kēthlēm sēḍtē hwira. ⁴⁶Ndankan tan nda wa, “Kēthlēm mi natwun sa'ēna? Thla'ama, shiyama kēthlēm kē yimwun kē hur sēḍtē icha wa.”

Kēssanfe Yesu

(*Mat 26.47-56; Mar 14.43-50; Yoh 18.2-11*)

⁴⁷Tē ḍawa shenu'tīyan wa, ḍak nggomēn nafa-cha, tē nafḍi thlē 'ya fēwa Yahudā, hur kum nggērsē chap, mēthlan ḍech tē tan nda. Ḍakan nduk tē Yesu kēthlēm kē mbēntē fa ndi. ⁴⁸Ndankē Yesu wa, “Yahudā, tē pēn kakēta natu fer Wa 'i Nefa* wa?”

⁴⁹Nak fe para Yesu ichiḍi nech sēḍta, ndakanda wa “Kē chēmēn ter tē wan fūha 'ya ēn wa, Chinda?” ⁵⁰Arta hur nanda chathlankan thlēmā harsēm ē mafati kutēr panggēncha'an* kaha. ⁵¹Ndak Yesu wa, “Che' kēḍu!” Ḍ tākankan her thlēmāti nafan fa kēnankan kaḍi.

⁵²Ndankē Yesu paktē panggēncha'an tē paktechi fe pāk Wiri Farta tē paktecha fe ḍech kesh kē mbēs ndi, “Mē chicha ḍatwun tē wan fūhicha tē fangngncha, kēḍ tēni kē yeera? ⁵³Nggēt tē wunchi wen mēta ē Wiri Farta, kēssi wowun wa. Kēthlēm fartēḍiya nech kē yuwun, nak thlē alkēt wuthla chit kutērakta.”

Biturus as'in sən Yesu harkeya mahkan
*(Mat 26.57-58, 69-75; Mar 14.53-54, 66-72;
 Yoh 18.12-18, 25-27)*

⁵⁴Kəssankan ndə Yesu, pəɖakan ndə ta anchi kə wiri kutər panggnda; pad parakə Biturus tandə langga. ⁵⁵Nja'ankə fe wata hur ɖəfi tə wuran chokan ndə ha mət arta, Biturus pad chokkan thləman nanda. ⁵⁶Kə nak wanwira kə nuwaa anchi chokta thləma wata, ɖəpankan ha ndankan wa, “Nafdiya məthlan tə Yesu pad!”

⁵⁷Askə Biturus inda ndat wa, “Nunefa, sənwi anchə wa!”

⁵⁸Bak yowun nefa nakan Biturus ha, ndakan wa, “Chə hur nan ndə pad!” Nggəmkə Biturus wa, “Nefa, ngga nggəta wa!”

⁵⁹Nduk tə wan shengnan arta ɖak yowun tə ndat wa, “As'in dis wa nafdiya məthlan hur nafchi inni thlə parech Yesu, kəthləm thlə Galiliyawat nakan!”

⁶⁰Nggəmkə Biturus wa, “Nefa, sənwi innini natu mbu'tawa!” Chat kəɖu nakan hur ndiktiyu, kwarkə chakkarta. ⁶¹Təbərəkə Chinmən ha ɖəpankan Biturus, Biturus pad kudukkan inini mbu'andə Chinmən yu, “No as'in nenchi harkai mahkan wi'tədiya kən chakkartə kwarta.” ⁶²Pəɖak Biturus kesh nakan tətə tə səbtə hwira.

**Nafchədi nech ɖəpa Yesu haryu
 mbu'andə ɖawa mee**

⁶³Nafchədi nech ɖəpa Yesu har yu nggak kan ndə mbu'an ɖawa micha nakandə thləfanda. ⁶⁴Kənankan

ndə chima ndiyan. Chihankan ndə, “Kulo, wun thləfchi wechi?” ⁶⁵Pad 'yarindi anchi terchan.

Yesu panggən paktechi Yahudawecha
(*Mat 26.59-66; Mar 14.55-64; Yoh 18.19-24*)

⁶⁶We ndi mətə, nggomkə paktecha, kutər panggəncha*, tə fə cha-
'andə kussi*chi kadi kə
mət arta, ɓak fe tə Yesu
kə panggəna nda.

⁶⁷“Ma chə Kəristi*,”
ndat nda, “mbu'a ən
ndən.” Nggə mankə Yesu
wa, “Chika mbu'owunchi
nowun fər kit kə nen-
chi wa. ⁶⁸Pad chika
chihowunchi nowun fəri
nggəm nan wa. ⁶⁹Pad
thla'tə nakanya, Wa 'i Nefa* nan chokta tə har səm i
Farta kapa thlə maanda.”

⁷⁰Nat ndə ndakanda, “Awi chi Wa 'i Farta wa?”

Nggəran kan tandəs wa, “Mbərwan nggərta'ansi
nechi kədu.” ⁷¹Nda'an ndat ndə wa, “Mə nat mən
nggər yah chihat padī? Tapi səkmən mbu'i tə me'yan.”

Bi ndə tə Yesu kə panggən Bilatus
(*Mat 27.1-2, 11-14; Mar 15.1-5; Yoh 18.28-38*)

23 ¹Nat nggomnan thla'kanda pək kan ndə
Yesu kəmdi Bilatus ²Chat nggak kan ndə əs
anchi, “Mbəssa ən nafda məthlan sakan ndə nafchə
ha hahiya'an wa kə cham ən kəmdi Kaisar wa tə pad

*Paktechi Yahudawecha,
ngomnda thlə 'yafewa
Sanhedrin (Luka 22.66)*

tərkan indiyān wa Kərīsti*, kutira.” ³Kədu chihankə Bilatus Yesu mee wa, “Chi kwitiri Yahudawecha wa?”

“Kəduyu, kəf' inni mbu'tuyu,” Nggərandə Yesu si.

⁴Chat Bilatus mbu'ankan kutur panggəncha'an* tə takət nggomnan, “Nggəta mbəssawi ən ə fi nafdiya wa chaachə kə chakani mee wa.” ⁵Chik tə kədu karkan ndəfa, tandə ndikta tə alkət fa, “Thla'antə hur indi nafcha tə cha'at'yan hahi Yahudiya nat. Nggakchan ə Galili kəna bat padya kəmdiya.”

Pək ndə Yesu kəmdi Hiridus

⁶Kə səktə Bilatus kədu, chihakan, “Nafda thlə Galiliyata wa?” ⁷Mbu'anka nda wa Yesu bechan hahi di na Hiridus kə katuran. Thlən kan anchi kəmdi Hiridus ta'an; thla nech pad hur Urshelima fartə inni. ⁸Kə nak Hiridus Yesu, mbəntə fat ka'an kəthləm səktə kushe'ta'an pad məthlan yah təssi kə na Yesu tangtang. Kə nakan anchi dəftə fatsə wa nan na Yesu chit əna saka incha. ⁹Chəhantə mee Yesu terchan, pad fərawu Yesu nggəmnan wa. ¹⁰Paktə panggəncha* tə fə cha'andə kussi*chi kadī tandə kit kit minni nakan ndə mək wan haran tə alkətfə. ¹¹Minni Hiridus tə fə yaancha'an 'yan 'yarandi tə pad nakan ndə njir anchi kwasankan nda tə kwastə kapata, Nggəran kan ndə kadī kəmdi Bilatus. ¹²Ə fartə inni Hiridus tə Bilatus chok ndə kə shikechira'an; kəthləm choh atekrichi ra'an nakanda.

Chakanfe Yesu mi mərta

(Mat 27.15-26; Mar 15.6-15; Yoh 18.39—19.16)

¹³'Yak Bilatus paktə panggəncha*, tə paktecha pad tə nafcha. ¹⁴Nda'an nda ndən tandə wa, “Bi

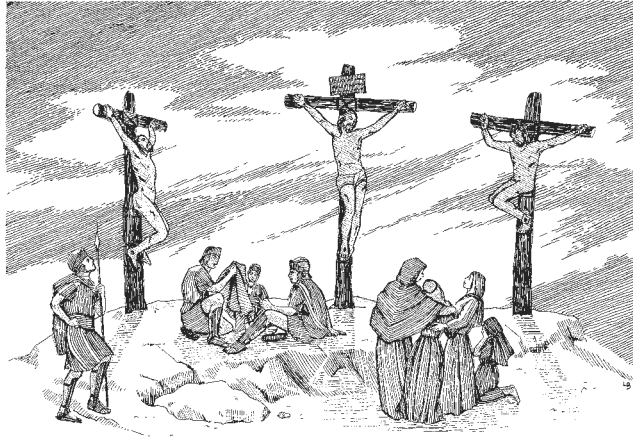
chowun nafdiya ndat wa tēthl na sakan ndə nafchə ha, chəhani mee har panggən wun, pad mbəssawi ənfə kə dər ichidi natwun mbu'ta kaf 'yan wa. ¹⁵Hiridus kədu pad, mbəssawa tə ənfawa nda-'an chicha thləndən anchi kadi kəmdinchi. Chiwa ən thla kəmchis kə mərwa. ¹⁶Kəthləm nda'an ni thləfanda kəni kal ndə ha.”^w ¹⁸Thla'an kan ndə hwata tə kapa bəratə, “Bəlaman nafda, kala an 'Barabas ha.” ¹⁹(Barabas kəsanchanda tən kə thlə thla' bəta hur mərbən pad thlə bəlfata.) ²⁰Bilatus yahkan kal Yesu ha, shenu'kan tə tandə pad. ²¹Chika kədu nakan ndə hwata, “Kukwaman! Kukwaman!” ²²Ndankə Bilatus tan ndə yi mahkanan, “Kəthləm mi? Bəbi mə chit nafda? Nawi ən thla chitən kəmchis kə mərwa, kəthləm nda'an ni dəftə kə thləfanda kəni kal anchi ha.” ²³Pad tə kapa bərata hwaat nda wa kə kukwan fe pad hwaat 'yanda chok kədu. ²⁴Kəd thlənni, Bilatus thlenkan chakmee i Yesu ha kəd ən di yah təndəsi. ²⁵Kwasakan nafda ha yah tənda thla nggəlandə nda kəthləm mbata tə pad thlə bəlfata, pad fərankan Yesu tandə kəd əndi yah tənda.

Kukwandə Yesu

(*Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Yoh 19.17-27*)

²⁶Nak fə yaancha pədat tə Yesu, pad nakan ndə pədata, kəmkan ndə tə nef thlə 'yafewa Simon thlə Sairin ta thla nech bat kə hahi'an kəsən kanda, dəfan kandə palangnan kə bərata, kə rəfa kərsə Yesu.

^w 23.17 fowun yarecha'an fe choh yu wan shengnan 17 ndechan wa: “Chika yen mbenfa Tathla Bilatus thlə kalchan nef ha arta ə pursuna, thla shitə nafcha.”

Kukwandə Yesu dar Palangnda (Luka 23.32)

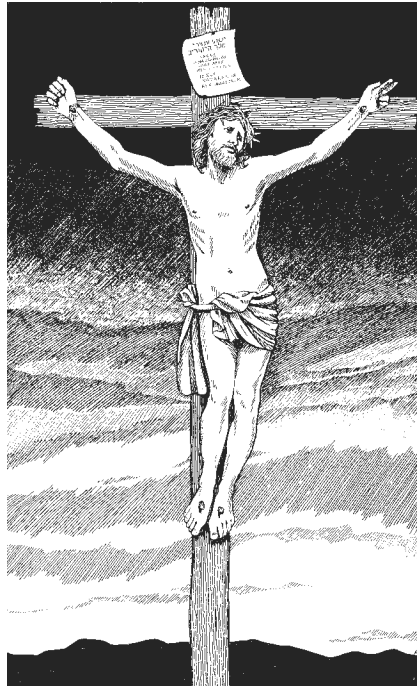
²⁷Nafchə terchan parech ndi, tə nəssa hur nanda fe nech tə səbtə hwira tandə təta ta mək wan hera kə anchi. ²⁸Təbərəkə yesu ha ndakan wa, “Nəssi Urshelima, mə nowun tət kə nenchi wa, tam kə inchiyowun tə wanchi yowun. ²⁹Kəthləm fartis nech bəta, thla natwun ndat wa, ‘Mbəs ən har kəmdī nəssədi tamwakchə nggət wancha, tamwaktə nggət wan wa'yaarcha, fee tamwakchə kən wancha!’ ³⁰Na farta'an chita na,

“Nafchə nda ndə nggwalchə wa, “Həmu kə in ən!”
kə nda ndə kwaanchə wa, “Chipa ən!”’

³¹Ma na we'tə ichidiya səbta fartə dī na dəftə ndawun, mə nech səbta ma tən kə hwarta'an?”^x

³²Nafchisi chap, wa'nda səbcha'an, kədu pad che ndə tandə kesh kə bəlandə tan nda tə Yesu. ³³Fartə

^x **23.31** Ma na ichidiya səbtu tə nenchi nggəta ndi nech kəd ndaw dəfta, ma kun nechan nat ba' kədu nakowun kəd hwartə dəfcha.

Kukwandə Yesu dar Palangnda (Luka 23.32)

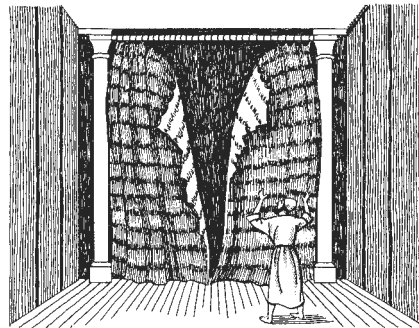
di ɓat ndə kə mɛdi thlə 'ya fewa “Mət al inda,” minni kukwandə Yesu ta sɔɓcha'an ta'an artə tə harsəm 'yan thla tə kaku'yan. ³⁴Ndak Yesu wa, “Chinda, kalu tandə ha kəthləm sən wandə ən di nat ndə chita wa.” Chakan kan ndə ra'an kapech'yan tɛmɛdi ən di tɛrtu. ³⁵Thlarkə nafchi ha nakan ndə dɛpanda, paktechi Yahudawecha nakan ndə njir ndi “Hərə'antə fowuna, kə hərə'antə indiyān ma Kəristi* nakan i Farta, Tata'an.” ³⁶Fə yaancha pad njirkan ndə anchi, ɓakan ndə kəmdiyān na kan ndə fəran 'yəm ɓang ɓang. ³⁷Ndanka ndawa, “Ma chi kwitiri Yahudawecha hərə'an indiyō.” ³⁸Minni yaratsi ə dar indiyān thla

shenu'anchi wa, “THLEYA NECH KƏ KWITIRI YAHUĐAWECHA.” ³⁹Arta hur səbcha'an, kukwandə ndə tandə mət arta yu, 'yara kandi, “Nggə chi Kəristi* wa? Həra'an indiyə tə ngga'an pad!” ⁴⁰Yanan kə shedan ndat wa, “Kwerewen Farta wa? Chidi mbəschə kənau ən di chitu ke'ke ta'anchi? ⁴¹Ke'ke natmən bahtə ha kə thləmən ən di chit mən, yi nafdiya kəni, ənsə chitən kə səbta'an wa.” ⁴²Chat ndakan wa, “Yesu, kuduku tə nənchi ma biin kad kə kutəraktiyo.” ⁴³Nggə manke Yesu wa, “Nggət mbu'u kitta'an, bukwiya no nat mət arta tə nənchi ə hulafərta.”

Mərti Yesu

(Mat 27.45-56; Mar 15.33-41; Yoh 19.28-30)

⁴⁴Kə chik hur farta bi wuthla kə nggəlandə nat hahi'an kə yarti farta; ⁴⁵kəthləm wat farta fərwa da'kəta wa tə pad thlah kuwurti Wiri Farta kadi, chek ha kwalaran chap. ⁴⁶'Yak Yesu fata tə kapa bərata, “Chinda, kə hur harchiyo mathli shemetinchi.” Kə ndakan kədu kət kan pori'. ⁴⁷Kapa thlə yaanan kə nakan nat ən di səbcha chimkan Farta, ndakan wa, “Kitta'an nafda kaa nefa panggən Farta.” ⁴⁸Pad nat nafchidi nggomcha kə na ən di səbcha, chika wuni ə thləfantə kəfata ə pədakan ndə kadi tə səbtə hwira. ⁴⁹Nat fe sənchi anchi ta nəsədi

Kuwurta thla chipanchi mət chid-chid ə wiri Farta (Luka 23.45)

fe nech parandi thla'tə ə Galili thlar kan ndə langga,
nakan ndə na ichi inni.

Thlohandə Yesu

(*Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Yoh 19.38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹Nakan nefsi thləmanwa Yusufu, thla bech ə Arimatiya, hahi Yahudiya, kaa nefa wi'tiyan ke'ke'. Parawa ndikti yanda wa, tə ən di thlənna ndə ndanwa, bechan Arimatiya thla nech ə hahi Yahudiya pad tən pək maandi kutərakti Farta.* ⁵²Dəkan kəmđi Bilatus, chihakan mərti fati Yesu. ⁵³Kəna tərändə kaha, fətankan kə hur kapa thloh mərtə, kəna dəf tə kə hur kwi ndəkwenə chuh təfee thla tamwaktə fe dəf nefsi. ⁵⁴Nechan fartə tahəsfa, pad fartə yipti Yahudaweche sa'ata. ⁵⁵Nəssədi bech kan Yesu thla'tə ə Galili yu, para kan ndə Yusufu kə naa kwidi dəftəndə Yesu. ⁵⁶Nggəran kan ndə in keuri, tahsan kan ndə chidəa ha tə məsa'ata kəthləm fadən 'yan. Far yipti Yahudaweche yip kanda, kəf ən di nda kussi* ta'an.

Thla' Yesu tə shishingnda

(*Mat 28.1-10; Mar 16.1-8; Yoh 20.1-10*)

24 ¹Far tərkan mən pileti walwurta, tərəkə nəssa chidəa tahsəndəndə ha, pad dəkan ndə kə mi kwiyan. ²Ba kan ndə mbəsta dəkwan di mi kwiyan mbəhi kadī. ³Pad dəkan ndə kə hur kwiyan, mbəsa wandə fati Chinmən Yesu wa. ⁴Sənwandə ən di nat ndə kadata wa, chat kəduyu nakan ndə nafchə chap thləmat nanda. Kapechis fiyanda thla nech chimndəfa kaan. ⁵Nəssa'an lekəkanda nggud kan ndə ha kaha. Chik kədu ndankə nafcha'an tandə wa, “Mə nowun

kaa nef tɔ shishingndɔ fa hur mɔmatecha? ⁶Yesu pe'wa mɔdiya wa. Thle tɔ shishindɔfa! Kud kam tɔ ɛn di mbu'owun ndɛn fartɔdi pe'tɛn tɔ wunchi ɔ Galili. ⁷Ndechɛn wa, 'Nwaat Wa 'i Nefa* nandɔ kɛssanda, kɔ kukwanda. Tɔ kɛdu far mahkanan nan thla'tɔ pad.' ” ⁸Nɛssa'an kuduk kan ndɔ tɔ ɛn di nda Yesu.

⁹Nggɛran kɔ nɛssa'an in ɔ mi kwidi kɔ hur mɔɓan. Nda'an mbu'andɔ ndɔ kɛmsichiyan kum nggɛrsi arta nat chikami sɔɓcha. ¹⁰Maryamu Magdaliya, Yuwana, Maryamu man Yakubu, pad tɔ takɛt nɛssidi thlɛmat nan ndɔ mbu'ankan ndɔ inini nda fɔ thlinchi Yesu.

¹¹Chik kɛdu kɛmsicha'an fɛr wandɔ kitta'an kɔ ɛn di mbu'andɔ nɛssa'an tan

nda wa, kɛthlɛm ndikta'an 'yanda kɛɛnwa kohadɛn.

¹²Nda'an thla'tɔ Biturus pad rakakan kɔ kwiyan.

Nggud kan ha pad nakan kapa thloh mɛrta'an tɔdi

fɛtandɔ fe fati Yesu si,

ta' hur kwiyan. Thla'kɔ

Biturus pɛɛakan sɛn wa

ɛn di chech sɔɓta wa.

*Dakwandi ngɛlandɔ femii
kwiya Yesu si (Luka 24.12)*

Ɔ mban Emmaus

(Mar 16.12-13)

¹³Tɔ kɛdu kɛmɛn fartɔ inni chap ɔ hur kɛmsichiyan* wi'tɔ kɔ wan mirɓa thlɔ 'yatndɔ wa Emmaus, kilomita kum nggɛrsi arta thla'tɔ ɔ Urshelima. ¹⁴Nakan ndɔ ndikta tɔ ra'an kɔ ɛr ichidi sɔɓcha. ¹⁵Nakan ndɔ ndikta'an pad nakan ndɔ as inda kɔ ɛr ichi inni

səbchiyu, Yesu tə indiyān bakan nduk tə tan nda pad nakan wi'tə tə tan nda, ¹⁶chik kədu nggəlan Farta wenitiyanda mbahən wandə sən anchi wa. ¹⁷Chihan kan tan nda, “Mə nat wun shenu'ta tə ra'an nakowun wi'ta?”

Thlar kan ndə ha kəmma, chəmanchi yanda shiḃkadi. ¹⁸Arta hur nanda, thləman wa Kilyobas, chihakan wa, “Tə nen kə remawa ə Urshelima sən wakchi ichidi səbchə minni hur wan minchidiya wa?”

¹⁹“Mi chicha?” chihatən.

“Kə dər Yesu i Nazarat,” nggərndəndəsi. “Thlə Mbandi* Farta, tə alkət ndikta pad ta chit əna ə panggən Farta pad nat nafcha. ²⁰Paktə panggəncha'an* ta paktecha'an ya'an fər kan ndə anchi ma'nān ndə bələnda, pad palanggankan ndə ha; ²¹Chik kədu dəf ən kəfatsi məthlan nech həra'andə Israila. Padaa, mahkaan farta'an niya səbtə ichi inniya nat. ²²Chekta'an naa, fowun nəssa'an ya'an fəra'an chən di saka inda. Dəndə kə kwiyan walwurtə pung, ²³Chik kədu mbəssawandə fat'yansu wa. Bakan ndə mbu'anda ən di nda fə thlincha'an ndechan ndə wa məthlan tə shishingnda. ²⁴Fewun hur ən dəkān ndə kə kwiyan pad mbəsan kan ndə kəd ən di nda nəssədaa, nakan nawandə Yesu ta'an wa.”

²⁵Ndankə Yesu tan nda wa, “Mə chowunchə kə bəmcha, pad mə chowuncha ləntəngga tə wandəkadata kə fərkit kə ichidi ndiktə fə Mbanchi Farta nat! ²⁶Ngga nwaat Kəristi* kə sa bahta pad kə yimkə hur maandiyan wa?” ²⁷Pad tərkwathl kanan tə Musa pad nat ta fə Mbanchi Farta, mbu'antə tan nda ən di ndafə ə hur Laulawata kə dər indiyān.

²⁸Nakan ndə nduk sa'tə kə wan mərəbdi nat ndə dəta, Yesu chikan kəf tən mbərtə ha. ²⁹Chik tə kədu chikan kandə kaan, “Choku ha thləmat ən kəthləm chi farwita parta'an təbi.” Tə kədu parakan tan nda chokkan thləman nanda. ³⁰Chokkan ha kə səm tə ən tə tan nda, tərkan kwasata ə chankan usoko Farta kəthləm nda'an. Chichenkan ha nakan fərandata. ³¹Nda'an in ndə wenitə yandə ha pad sən kan ndə anchi, pad sakakan wenitiyanda. ³²Chəhankan ndə mee ra'an, “Thla'wu wandəkadech 'yamən wa səkkamən ndə tausamən Laulawecha kan wi'ta wa!”

³³Thla' kan ndə fər pad nggerankan ndə in chat kəduyu kə Urshelima. Dəkan ndə mbəssandə kəmsicha'an kum nggərsi arta ta fowuna, nggomndə ha tukut, ³⁴pad ndakanda wa, “Kitta'an! Thla' Chinmən pad ə pənantə fat kə Siman.”

³⁵Nakan kəmsichiyan* inni chapyu mbu'ankan ndə ən di səbcha ə mban Emmaus, tə pad mbu'ankan ndə ən di chicha səndəndə wa Yesu kərsə chichendən kwasat ha.

Yesu pənantə fat kəmsichiyan

(*Mat 28.16-20; Mar 16.14-18; Yoh 20.19-23;*

Tarchi Kəmsicha 1.6-8)

³⁶Pe' kan ndə fi ndikta'an, thlarkə Yesu ha hur nan ndə pad ndankan tandə wa, “Kəbikadi i Farta kə chok mədiyowun.” ³⁷Lekankan ndə kaan kəthləm kadechandə wa tandə na shemeta. ³⁸Ndankan tandə wa, “Kəthləm mi natwun pəparat ha pad kəthləm mi natwun na tətə? ³⁹Dəpaman harchinchi tə sarchinchi. Nggət niya! Təkami herfa kə nowun; shemeta nggə

thlu fat'yansu wa ndu ella kəf ən dī natwun nenchiya wa.”⁴⁰ Kərsə mbu'tə inini, pənankan tandə harchiyan ta sarchiyan.⁴¹ Kəthləm mbənfata ta saka inda ə fər wanda kitta'an kə inni wa, chihakan mee tan nda, “Dəsemndəs mediya thla natwun səmnda wa?”⁴² Fəran kan ndə yirfa thla nəhandə yowun, ⁴³ pad thləkan səmankan kə wenitiyanda. ⁴⁴ Ndankan tandə wa, “Mbu'owunchi ən diya pe'inchi tə wunchi: Nat chika mi nan ndiitəha thla nech kə yaradan kə dər na hur kussi* 'i Musa, fə Mbanchi Farta ta Zabura.”⁴⁵ Yesu ənankan inchiyandə ha ma'nən ndə mbahən sən Laulawecha'an. ⁴⁶ Mbu'ankan tandə wa, “Əndiya nech kə yaradan: Kəristi* nan bahtə ha pad nan thla'ta ə mərta ə mahkaan parta'an. ⁴⁷ Pad nafe bas tərtə ha ta kal bəbifata ha ə hur thləman kəmđi hahicha nat tərkwathl kanan ə Urshelima. ⁴⁸ Nggəwun niwun ichidi səbcha. ⁴⁹ Ni thlənowun thla dəfowundə Papa miyan yu; chokam hur mərbən kə fartədi na Farta fərowun alkəta.”

Yesu pədi kə hulafərta

(*Mar 16.19-20; Tarchi Kəmsicha 1.9-11*)

⁵⁰ Yesu dəkan tə tandə kesh nduk tə Betani, thla'an-kan harchiyan kafərta pad fərankan mbəs ən har tan nda. ⁵¹ Nakan fəranda mbəs ən har malkan tandəha pad tər kan ndə anchə kafər kə hulafərta. ⁵² Nakan kəduyu manan kanda pad nggəran kan ndə in kə Urshelima tə mbən fat kaan. ⁵³ Tə pad chikakwati thlə chokchandə ha ə Wiri Farta, nakan ndə chim Farta.

SAKTƏ NDIKTA

Baftisma (Baftisma): Ə Lawlawata nechan kə yaradan ndat wa Yohanna thlə chit baftisma, chantə baftisma nafcha terchan ə kufi Urdun. Ndankan tanda wa waat kə tərndə ha ə hur bəbifech'yanda pad kə chanfe tandə baftisma. Tə mbən inni tahsandən wandəkadechi nafchi kadi kə bati Yesu. Ma fər nef kit kəmđi Yesu Kəristi tə yah yuwa kə chan fe baftisma kə pənantə takət nafchə wa ə chok kə thlə para Farta, saktə baftisma nefa tə tərha hur bəbifechidi chitən. Fərkan kit kə Yesu Kəristi, thla dəfchə mii kalan bəbifech fe ha fərchə kit kə anchi pad yehsi kə para Yesu Kəristi kə fərantə maanda.

Farisiyawecha (Ba Farisi): Yahudawecha ə fartə di na Yesu ha. Farisawecha səndə nat kussi chidi fərändə Farta Musa, thlə kwe'chandə ha kə parandə har ke'ke. Pad thlə parecha ndə raecha terchan tə thlənanan thla wumandə ndə ha tə kussi. Thlə manancha ndə inchiyanda kəthləm fərndə kit suwa tan nda nech kə kecha'an mə takət nafcha. Terchan Farisiyawecha fe thlə pinchə wa

kaa nafchə nakanda a wi ngga kədu wa thlə kaddechandə bəbi icha.

Kəmsichi Yesu (Almajiran Yesu): Fe fərchə kitta'an kə Yesu fe səkchə ndiktiyan pad parech har, thlə 'yafe wa “kəmsichi Yesu”. Ə hur kusheeta'an Matta, Markus, Luka, Yohanna, “kum nggərsə chap” thlə tərtə fe mi. Fenni nech kə kəmsichiyan kum nggərsə chap fe ta'tə Yesu kənanə ta'anchi. Thlə 'yechandə tanda wa kəmsichiyan (Matta 10.14).

Fə yarecha (Marubuta): Fen nech kə fə sən ichidi hur Lawlawecha, thlə cha'anchandə nafchə har hur Lawlawadan. Thlə cha'anchan ndə kussi 'i Musa kadi thla nech dərman ə dohtə Tahəsan. Kəs kussi ndi'chan da'an nech kə ter 'yanda kəthləm kə mbedan feha wa, thlə parechan ndə tə nafchə tə mbandi nat ndə parata. Tə kədu thlə nechan ndə chekan ndə kussi ta'an yi indiyən nda.

Kəristi (Kristi, Almasihu): Mee i Hellenawecha sakta'an arta tə mee i Ibraniyawecha Almasihu, thlə həra'andə nafcha, tə Kəristi, nefni artə nafe ndiktiyu. Mət hərra'andə nafcha kwitira, kwitira thla dəftə Farta miyan ə nduk wa tən thlənda kə hərra'antə nafcha. 'Ye ini sakta'an wa, nefa thla chandə fe fidet kəin, choh ha, ma dəf Farta nefa kə kwitiri nafchə Israila, pangndə nech thləran fidet kəin penchə wa tad fe ndi kə kwitira. Kədu kəd thla dəftə Farta miyan ndat wa nan thlən thla nech thlətminchi, kə hərra'antə nafcha kə bə tə kutərakti Farta 'yechan anchi wa Kəristi. Pinchan wa tadfe anchi dəf fe anchə si kəd əndi kəmchəsi.

Kətən Shita (Majamia): Məta thla thlə nggomndə Yahudawecha far yipti yanda. Chik yen wan mərɓan ne'ssiyanda arta. Mədan thlə nafe shenuanda tə cha'andə nafcha Lawlawati Farta tə kussi'yan. Nafchə pad thlə shichandə tə maanandə Farta minni. Fartiyowun thlə chakan chandə mee ra'an huran. Ndiktədiya 'Kətən shita' ngga təndə ndak wa mət nggomndi nafchə pad.

Kussi (Dokokin Allah): Kussi 'i Farta cha'ata thla yarandə fe ha hur tər kwathl kan Lawlawech dərman i Musa ə hur Lawlawati Farta. Cha'ati Farta pənanandə fe Musa kə cha'antə nafchə har ma'nan ndə nat ha.

Kutərakti Farta (Mulkin Allah): Pinchan wa nggətkeкта pəthlər Farta tə nafchiyan. Nggomndi nafcha fe sinchi wa Fartə nech kə kwitir'yanda, tə pad tandə fəran maanda tə fərkit. Farta pad thlə dəpechan nafchiyan har kən fəranda ichidi yah təndə nat. Bati Yesu kə hur heshi pinwa kutərakti Farta ə bi tə yuwa chokta tə ra'an tə Farta pad. Kutərakti Farta'an chok ha chika tiyeni sən nafcha wa Farta kutər nan nda. Ma ə gəran Yesu Kəristi in kadi, na kutərakti Farta nat ke'ke pad kə penantə fat nafchə nat.

Panggənchi Farta (Firist): Nafchə taatəfe kə nandə chit tar pafən kəmndi Farta ə panghən nafchi Israilawecha. Thlə chi chandə tar pafən ta'an ə hur wiri Farta ə Urshelima. Panggəncha'an thlə tərchi fe har hur wanchi Haruna nda'an chokcha nat ndə kwathl ndə Lawi.

Shemeti Farta (Ruhu Mai Tsarki): Shemeti Farta nda'an nech kə thləm Shemeti Farta. Farta nakan kəɗ əndi na Farta kə chinmən, paɗ Yesu Farta nakan; Mahkandə yu Farta Arta (Mt 28.19) Shemeti Farta thlə yimchan paɗ ka fi nafcha fe fərchi kit kə Yesu thlə thlət minchi. Thlə parechan nafchə har kə səndə mbandi Farta (Terri Kəmsicha 13.2; 16.6–7) Thlə fəranchan nafchə alkəta ma'nan ndə mbu' ndikti Farta tə paɗ kə chində ter'yan (1Kor 2.4-5)

Thlə Mbandi Farta (Annabi): Nefa thlə shenuanchə ndikta thla mbu'andə Farta, thlə shenu'chan mət chokti Farta kəmdi nafcha.

Wa 'i Nefa (Dan Mutum): Fartədi nggət waktə fe Yesu Kəristi i Farta, Farta pənan tə Daniyel thlə mbandiyan əndi nech səbtə hurechidi nech bata. Daniyel nitə nefa bat kah hur husaba, tə alkəta tə maanda. Bech nafan panggən Farta paɗ fəränkə Farta alkəta kə ɗar hahichə nat, tə nafchə paɗ kəthləm kə chit kutəraktə kə ɗar nanda kə kwekichi. Sənwu Daniel nef ini wa, chika kəɗu yarankan ha tə ndat wa bəchan hulafərta nechan kəɗ “Wa 'i Nefa”. Tə minni pinchə wa məthlan nech kə nafdi nda Daniyel wa nan bata tangtang.